

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (คหกรรมศาสตรศึกษา)

ปริญญา

คหกรรมศาสตรศึกษา

อาชีวศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

Factors Related to Drug Prevention of High School Students in Pattani Province

นามผู้วิจัย นางสาวหทัยทิพย์ มนัสพิทักษ์ชัย

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์อังคณา อ่อนบุญเอื้อ, Ed.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชีพสุมน รังสยาธร, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์สุรัชย์ จิวเจริญสกุล, ศศ.ด.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

Factors Related to Drug Prevention of High School Students in Pattani Province

โดย

นางสาวหทัยทิพย์ มนต์พิทักษ์ชัย

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (คหกรรมศาสตรศึกษา)

พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หทัยทิพย์ มนต์พิทักษ์ชัย 2554: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจาก
ยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (คหกรรมศาสตรศึกษา) สาขาคหกรรมศาสตรศึกษา
ภาควิชาอาชีพศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์อังคณา อ่อนบุญเอื้อ,
Ed.D. 126 หน้า

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจาก
ยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 450 คน ซึ่งได้มาจากประชากรโดย
การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
ค่าไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นเพศหญิงร้อยละ 50.2 และเป็น
เพศชาย ร้อยละ 49.8 มีอายุโดยเฉลี่ย 17.75 ปี มีแผนการเรียนสายศิลป์-ภาษา จำนวนสมาชิกใน
ครอบครัว 4-6 คน โดยได้รับเงินเฉลี่ย 150.25 บาท/วัน อาศัยอยู่กับบิดามารดา และอยู่กับ
ครอบครัวของตนเอง ทั้งนี้บิดามารดาอยู่ด้วยกัน บิดามารดาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า บิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกร มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท/เดือน
นักเรียนชอบอ่านหนังสือในยามว่าง และรับประทานอาหารร่วมกันกับสมาชิกในครอบครัว
นอกจากนี้นักเรียนใช้เวลาวันละ 4-7 ชั่วโมง อยู่กับครอบครัว

เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไป พบว่า เพศ นักเรียนพักอาศัยอยู่ รูปแบบที่อยู่
อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา กิจกรรมที่นักเรียนชอบทำในยามว่าง และจำนวนเวลาที่ใช้
อยู่กับครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันยาเสพติดของ
วัยรุ่น พบว่า ปัจจัยด้านสื่อ ด้านจิตวิทยา ด้านสังคม และด้านกายภาพมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติ
ตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Hathaitip Manaspitukchai 2011: Factors Related to Drug Prevention of High School Students in Pattani Province. Master of Arts (Home Economics Education), Major Field: Home Economics Education, Department of Vocational Education. Thesis Advisor: Angkhana Onbun-uae, Ed.D. 126 pages.

The purpose of this research was to study; 1) Student's protection of themselves from drug addiction. 2) The factors which are associated with drug use in high school students. In Pattani province a sample of students was taken consisting of those in their second semester of school year 2010, 450 students were used. They were drawn at random from the population. Multi-step Data was collected by using questionnaires. The data was analyzed using a computer software package, to determine the frequency, percentage, mean, standard deviation and Chi – Square (χ^2).

The results of this research showed that from the High school students there were 50.2 percent female and 49.8 male, the average age was 17.75 years old. Most students had planned to study Arts – language. The average number of Family Members was 4-6, each person received an average of 150.25 baht per day. It showed if the students were living with their parents or their families, if he parents were together. Most parents had completed only primary education or less, and are now farmers, with an income of more than 20,000 baht per month. In their leisure time students liked to read books and ate together with family members. In addition, students spent 4-7 hours a day with their family.

When studying the relationship between the data found gender, the general forms of housing and the marital status of parents plus students who do leisure activities and the amount of time they spent with their family. We determined how they can protect themselves from drugs, both statistically and significantly at the .05 level. Secondly; the factors that were associated with the behavior in adolescents and how drug prevention in the media could improve the social, psychological and physical problems. And then correlated this with how they were protecting themselves from drugs at the .05 level.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานีฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณา
จากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร.อังคณา อ่อนบุญเอื้อ ประธานกรรมการ
ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด
ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จีพสุมน รังสยาทร กรรมการที่ปรึกษาร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพ ฉัตรภรณ์ ประธานสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นนทลี พรชาดาวิทย์
ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นของวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาใน
การตรวจสอบ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของแบบสอบถาม

ขอกราบขอบพระคุณคณะอาจารย์และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี
ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูล และการตอบ
แบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทำวิจัยเป็นอย่างดี

ในท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ๆ ที่ได้ให้การดูแล สนับสนุน และให้
กำลังใจที่ดีเสมอมา ตลอดทั้งขอขอบคุณเพื่อนๆ ร่วมรุ่นทุกคน ที่ได้คอยให้ความช่วยเหลือและเป็น
กำลังใจให้กันมาโดยตลอด และทำให้การศึกษาระดับปริญญาโท ในสถาบันการศึกษาแห่งนี้เต็มไปด้วย
ความสุข และมีประสบการณ์ที่น่าจดจำยิ่ง

หทัยทิพย์ มนัสพิทักษ์ชัย

กันยายน 2554

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
สมมติฐานของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	5
ยาเสพติด	5
สื่อ	21
วัยรุ่น	28
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น	37
กรอบแนวคิดการวิจัย	44
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	52
ผลการวิจัย	52
ข้อวิจารณ์	84

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปจำนวนประชากรที่ใช้สารเสพติดแต่ละชนิดทั่วประเทศ ประจำปี 2551	12
2	ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี	56
3	ปัจจัยด้านสื่อ	62
4	ปัจจัยด้านจิตวิทยา	63
5	ปัจจัยด้านสังคม	64
6	ปัจจัยด้านกายภาพ	65
7	ระดับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี	66
8	การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี	68
9	ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี	74
10	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี	79

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดการวิจัย

44

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ปัญหาสุขภาพจิตได้เพิ่มความรุนแรงมากยิ่งขึ้น และส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยทั้งทางร่างกาย จิตใจ ชีวิต ทรัพย์สิน และครอบครัวของผู้เสพ ยาเสพติด ถือเป็นปัญหาสังคมอย่างหนึ่งที่คุกคามต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งไม่เฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น แต่ปัญหานี้ได้ก่อความเดือดร้อนไปสู่ประเทศต่างๆ ทั่วโลก อีกทั้งยังเป็นปัญหาต่อการทำลายวัฒนธรรมอันดีงาม สร้างความเดือดร้อนต่อประชาชน สังคม เศรษฐกิจ และประเทศชาติอย่างมาก

สถานการณ์การแพร่ระบาดของสารเสพติดในประเทศไทยทวีความรุนแรงและมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอย่างกว้างขวาง ทั้งในรูปแบบการออกฤทธิ์ของตัวยาและกลุ่มผู้ใช้ยาที่ขยายกว้างจากกลุ่มผู้ใช้แรงงานมาสู่กลุ่มเด็กและเยาวชน และลุกลามเข้าไปในสถานศึกษาที่ซึ่งเป็นแหล่งผลิตบุคลากรของชาติที่สำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร และคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งผลให้เกิดความล้มเหลวทางการศึกษา ความเสียหายของเศรษฐกิจของครอบครัว ปัญหาสุขภาพร่างกาย ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาอื่นๆ ตามมาต่อการพัฒนาประเทศชาติ (รัตนา พันสนธิ, 2550) ซึ่งจากการค้นคว้า ติดตามข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ ทางโทรทัศน์ ทางอินเทอร์เน็ตประจำปี 2553 ปัญหาร้ายแรงที่สุดของประเทศไทยในขณะนี้คือ การแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน และครอบครัวในทุกชุมชน ทุกตำบล ทุกอำเภอ และทุกจังหวัด หากย้อนดูในอดีตที่ผ่านมา กลุ่มผู้เสพยาเสพติดส่วนใหญ่คือ ผู้ใหญ่ซึ่งอยู่ในวัยทำงาน แต่ปัจจุบันกลุ่มผู้ติดยาเสพติดนั้นคือ กลุ่มเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของผู้ค้ายาเสพติด ส่วนผู้ขายยาเสพติดนั้น นอกจากมีกลุ่มเยาวชน และบุคคลทั่วไปเป็นผู้ค้าแล้ว ยังมีเจ้าหน้าที่ของรัฐตลอดจน คณะครูอาจารย์ และแม่บ้านเข้าร่วมในขบวนการค้ายาเสพติดด้วย (วิชา มหาคุณ, 2551) สำหรับการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยนั้น กลุ่มที่น่าเป็นห่วงมากที่สุด คือ กลุ่มวัยรุ่น ซึ่งประกอบด้วย นักเรียน นิสิต นักศึกษาซึ่งยังอยู่ในวัยที่อยากรู้ อยากเห็นและขาดความยับยั้งชั่งใจ ซ้ำยังเป็นวัยที่ถูกชักจูงได้ง่าย อีกทั้งการรับเอาวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามาเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นเกิดความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดเป็นอย่างมาก (นิรมล เปลียนจรูญ และคณะ, 2543)

ยาเสพติดไม่เพียงก่อให้เกิดปัญหาภายในประเทศ แต่ทำให้เกิดปัญหาระหว่างประเทศด้วย จนมีการร่วมมือในการป้องกันและปราบปราม ปัญหายาเสพติดได้เพิ่มความยุ่งยากมากขึ้น ทั้งนี้ก็ เพราะว่ายาเสพติดที่ผู้คนคิดนั้นไม่ได้จำกัดเฉพาะยาเสพติดชนิดผิดกฎหมายที่ทางการปราบปราม แต่ได้ขยายไปถึงยา เครื่องดื่ม และสารเสพติดที่สามารถซื้อได้ค่อนข้างเสรี เช่น ยาแก้ปวด เหล้า บุหรี่ สารระเหย ซึ่งยาเสพติดมีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายอาชีพ จึงมีทัศนคติของยาเสพติด หลายรูปแบบ ตามความเกี่ยวพันของยาเสพติดที่มีต่อวิชาชีพของบุคคลนั้นๆ เช่น ยาเสพติดใน ความหมายของเภสัชกร คือ สิ่งที่เกิดพิษเรื้อรัง และปรากฏอาการของโรคอย่างชัดเจน ภายหลังเมื่อหยุดเสพ นักสังคมสงเคราะห์ กล่าวว่า ยาเสพติดเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนใน สังคม และสำหรับนักกฎหมาย ยาเสพติดคือสิ่งที่ทำให้เกิดพิษและพิษของมันเป็นต้นเหตุแห่ง อาชญากรรมแผ่นดิน (คณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด, 2533)

เมื่อพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดแล้ว พบว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นกับ กลุ่มเยาวชนของชาติ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยทั้งทางร่างกาย จิตใจ ชีวิต ทรัพย์สิน และครอบครัว เด็กวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดจะส่งผลให้ความสามารถในการเรียน ความตั้งใจ สมาธิใน การเรียนลดลง มีผลการเรียนต่ำลง เด็กจะเริ่มมีปัญหาในการฝ่าฝืนกฎระเบียบ บางครั้งหนีเรียนออก จากโรงเรียนก่อนเวลาโรงเรียนเลิก หรืออาจพบมีปัญหาที่วกลางคินมากขึ้น ร่างกายก็จะทรุด โทรมลง เหนื่อย อ่อนเพลีย รู้สึกอยากนอนมากขึ้น อาจจะง่วงนอนมากขึ้นในชั้นเรียน นอกจากนี้ยัง ส่งผลให้เกิดความรู้สึกวิตกกังวล เกิดความรู้สึกก้าวร้าวมากขึ้น เพราะเมื่อมีความต้องการใช้ยา เด็กก็จะกระวนกระวาย เมื่อมีใครเข้ามาขัดขวางเด็กก็จะรู้สึกหงุดหงิด มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หรือกังวลว่าเขาจะทำร้ายตัวเอง ก็จะแสดงอาการก้าวร้าวต่อคนอื่นได้ ดังนั้นปัญหายาเสพติดจึงเป็น ปัญหาที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และควรได้รับการแก้ไข ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด เพื่อเป็นแนวทางในการควบคุม ปรับปรุง หรือแก้ไขปัญหา เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แล้ว นำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพิจารณาวางแผนแก้ไขปัญหายาเสพติดในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. การป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีที่ 4 – 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2553 ในจังหวัดปัตตานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ คือ

1. เป็นข้อมูลแก่หน่วยงาน และสถาบันต่างๆที่เกี่ยวข้อง ในการจัดกิจกรรมและการผลิตสื่อที่ใช้ป้องกันและต่อต้านการติดยาเสพติดของกลุ่มวัยรุ่น
2. เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ตลอดจนสถาบันต่างๆ ในการวางแผนและกำหนดการแก้ไข ป้องกันปัญหาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่น

สมมติฐานของการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีที่ 4 – 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2553 ในจังหวัดปัตตานี

การป้องกันตนเองจากการติดยาเสพติด หมายถึง การประพฤติ ปฏิบัติตน หลีกเลียง เพื่อการป้องกันยาเสพติดต่อตนเอง และบุคคลรอบข้าง

วัยรุ่น หมายถึง ช่วงอายุ 17-19 ปี เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม มีความอยากรู้อยากลอง รักความเป็นอิสระ อยากรองในสิ่งใหม่ๆ ขาดความขึงคืด

ยาเสพติด หมายถึง สิ่งที่เสพเข้าไปแล้วต้องการที่จะเสพอีก หรือเพิ่มความถี่ความต้องการมากขึ้น และมีผลกระทบต่อสุขภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ไม่ว่าจะเป็นการเสพโดยวิธีการต่างๆ เช่น ฉีด กิน ดม สูบ หรือโดยวิธีใดก็ตาม

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี ครอบคลุมการตรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ในเรื่องต่อไปนี้

1. ยาเสพติด
2. สื่อ
3. วัยรุ่น
4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น

ยาเสพติด

ความหมายของยาเสพติด

สิ่งเสพติด หรือที่เรียกกันว่า "ยาเสพติด" ในความหมายของ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization or WHO) จะหมายถึงสิ่งที่เสพยาเข้าไปแล้วจะเกิดความต้องการทั้งทางร่างกาย และจิตใจต่อไปโดยไม่สามารถหยุดเสพยาได้ และจะต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อยๆ จนในที่สุด จะทำให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บต่อร่างกายและจิตใจขึ้น (สารานุกรมเสรี, 2553ค)

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2522 ที่ใช้ในปัจจุบันได้กำหนดความหมาย สิ่งเสพติดให้โทษดังนี้ สิ่งเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพยาเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มปริมาณการเสพยาขึ้นเรื่อยๆ มีอาการขาดยาเมื่อไม่ได้เสพยา มีความต้องการเสพยาทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และทำให้สุขภาพทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืช หรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรี ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับ ตามกฎหมายว่า

ด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ (สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2543)

ประเภทของยาเสพติด

สำนักงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (2542) ได้แบ่งรูปแบบของยาเสพติด ตามลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. แบ่งตามแหล่งที่เกิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 ยาเสพติดธรรมชาติ (Natural Drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตมาจากพืช เช่น ฝิ่น กระบือ กัญชา เป็นต้น

1.2 ยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic Drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน เป็นต้น

2. แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

2.1 ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 1 ได้แก่ เฮโรอีน แอลเอสดี แอมเฟตามีน หรือ ยาบ้า ยาอีหรือยาเลิฟ

2.2 ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 2 ยาเสพติดประเภทนี้สามารถนำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ได้ แต่ต้องใช้ภายใต้การควบคุมของแพทย์ และใช้เฉพาะกรณีที่ทำเป็นเท่านั้น ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน โคเคน หรือโคคาอีน และเมทาโดน

2.3 ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 3 ยาเสพติดประเภทนี้เป็นยาเสพติดให้โทษที่มี ยาเสพติดประเภทที่ 2 ผสมอยู่ด้วย มีประโยชน์ทางการแพทย์ การนำไปใช้เพื่อจุดประสงค์อื่น หรือ เพื่อเสียดัง จะมึบทลงโทษกำกับไว้ ยาเสพติดประเภทนี้ ได้แก่ ยาแก้ไอ ที่มีตัวยาโคเคอีน ยาแก้ ท้องเสีย ที่มีฝิ่นผสมอยู่ด้วยยาชนิดระงับปวดต่างๆ เช่น มอร์ฟีน เพทิดีน ซึ่งสกัดมาจากฝิ่น

2.4 ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 4 คือสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2 ยาเสพติดประเภทนี้ไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ในการบำบัดโรคแต่อย่างใด และมีบทลงโทษกำกับไว้ด้วย ได้แก่ นำยาอะเซติคแอนไฮโดรย์ และอะเซติลคลอไรด์ ซึ่งใช้ในการเปลี่ยนมอร์ฟินเป็นเฮโรอิน สารคลอซูไดโอเฟทริน สามารถใช้ในการผลิตยาบ้าได้ และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอีก 12 ชนิด ที่สามารถนำมาผลิตยาไอและยาบ้าได้

2.5 ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 เป็นยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าขายอยู่ในยาเสพติด ประเภทที่ 1 ถึง 4 ได้แก่ ทุกส่วนของพืชกัญชา ทุกส่วนของพืชกระท่อม เห็ดขี้ควาย เป็นต้น

3. แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

3.1 ยาเสพติดประเภทกดประสาท ได้แก่ ฟีน มอร์ฟิน เฮโรอิน สารระเหย และยา กลุ่มประสาท

3.2 ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ แอมเฟตามีน กระท่อม แลโคคาอิน

3.3 ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี ดีเอ็มพี และเห็ดขี้ควาย

3.4 ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน กล่าวคือ อาจกดกระตุ้น หรือหลอนประสาทได้พร้อมๆ กัน ตัวอย่างเช่น กัญชา

4. แบ่งตามองค์การอนามัยโลก ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 9 ประเภท คือ

4.1 ประเภทฝิ่นหรือมอร์ฟิน รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟิน ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟิน เฮโรอิน เพทิดีน

4.2 ประเภทยาพิทูเรท รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทำนองเดียวกัน ได้แก่ เซโคบาร์บิทัลอะโม บาร์บิทัล พาราลดีไฮด์ เมโพรบามิท ไดอาซีแพม เป็นต้น

4.3 ประเภทแอลกอฮอล์ ได้แก่ เหล้า เบียร์ วิสกี้

4.4 ประเภทแอมเฟตามีน ได้แก่ แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน

4.5 ประเภทโคเคน ได้แก่ โคเคน โบโคคา

4.6 ประเภทกัญชา ได้แก่ ใบกัญชา ยางกัญชา

4.7 ประเภทใบกระท่อม

4.8 ประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี ดีเอ็นที เมสตาลีน เมล็ดมอNINGกลอรี
ต้นลำโพง เห็ดเมอบางชนิด

4.9 ประเภทอื่นๆ นอกเหนือจาก 8 ประเภทข้างต้น ได้แก่ สารระเหยต่างๆ เช่น
ทินเนอร์ เบนซิน น้ำยาล้างเล็บ ยาแก้ปวด และบุหรี่

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สรุปรูปแบบ และลักษณะของยาเสพติดที่วัยรุ่นมักจะให้ความนิยม และ
เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป ได้แก่

บุหรี่ มีลักษณะเป็นทรงกระบอกม้วนห่อด้วยกระดาษ (ขนาดปกติจะมีความยาวสั้นกว่า
2120 มิลลิเมตร และ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เกิน 310 มิลลิเมตร) มีใบยาสูบบดหรือชอยบรจุ
ภายในห่อกระดาษ ปลายด้านหนึ่งเป็นปลายเปิดสำหรับจุดไฟ และอีกด้านหนึ่งจะมีตัวกรอง ไว้
สำหรับใช้ปากสูดควัน คำนี้ปกติจะใช้หมายถึงเฉพาะที่บรรจุใบยาสูบภายใน แต่ในบางครั้งก็อาจใช้
หมายถึงมวนกระดาษที่บรรจุสมุนไพรอื่นๆ เช่น 5กัญชา (สารานุกรมเสรี, 2553ก)

สุรา หมายถึง น้ำเมาที่ได้จากการกลั่นสารบางประเภท อาทิ 6เอทิลแอลกอฮอล์ และเมรัย
คือ น้ำเมาที่เกิดจากการหมักหรือแช่ให้เกิดสารบางประเภท เมื่อคั้นแล้วสารนั้นจะออกฤทธิ์กด
ระบบประสาทส่วนกลาง หากคั้นไม่มากอาจรู้สึกอ่อนคลายเนื่องจากสารกดจิตได้สำนึกที่คอย
ควบคุมตนเองทำให้กล้าแสดงออกมากขึ้น แต่เมื่อคั้นมากขึ้นก็จะกดสมองบริเวณอื่นๆ ทำให้เสีย
การทรงตัว พูดไม่ชัด จนแม้กระทั่งหมดสติในที่สุด คู่กับ "เมรัย" อันเป็นเครื่องดื่มที่มีฤทธิ์อย่าง
เดียวกัน แต่ผลิตจากการหมักหรือแช่ให้เกิดสารบางประเภท ทั้งสุราและเมรัยเรียกโดยภาษาปากว่า
“เหล้า” (สารานุกรมเสรี, 2553ง) หรือที่เรียกว่าแอลกอฮอล์ เป็นของเหลวไม่มีสี แอลกอฮอล์ใน

เครื่องคัม มีนเมา คือ เอธิลแอลกอฮอล์ เครื่องคัมมีนเมาชนิดต่างๆ เช่น เหล้า เบียร์ วิสกี้ บรั่นดี จะมีปริมาณของเอธิลแอลกอฮอล์แตกต่างกัน (ตำราเวชกรจังหวัดอุดรดิตถ์, 2553)

กัญชา เป็นพืชล้มลุกจำพวกหญ้าขึ้นได้ง่ายในเขตร้อน ลำต้นสูงประมาณ 2-4 ฟุต ลักษณะใบจะแยกออกเป็นแฉกประมาณ 5-8 แฉก คล้ายใบมันสำปะหลัง ที่ขอบใบทุกใบจะมีรอยหยักอยู่เป็นระยะๆ ออกดอกเป็นช่อเล็กๆ ตามง่ามของกิ่งและก้าน ส่วนที่คนนำมาเสพได้แก่ ส่วนของกิ่งก้าน ใบและยอดช่อดอกกัญชา โดยนำมาตากหรืออบแห้งแล้วบดหรือหั่นให้เป็นผงหยาบๆ จากนั้นจึงนำมาอัดใส่บุหรี่สูบ (แตกต่างจากบุหรี่ทั่วไปที่ใส่บุหรี่จะมีสีเขียวต่างจากใส่ยาสูบที่มีสีน้ำตาล และขณะจุดสูบจะมีกลิ่นเหมือนหญ้าแห้งไหม้ไฟ) หรืออาจสูบด้วยกล้องหรือบ้องกัญชา บ้างก็ใช้เคี้ยว หรือผสมลงในอาหารรับประทาน ปัจจุบันรูปแบบของกัญชาที่พบนอกจากจะพบในลักษณะของกัญชาสด กัญชาแห้งอัดเป็นแท่งเป็นก้อนแล้วยังอาจพบในรูปของ “น้ำมันกัญชา” (Hashish Oil) ซึ่งมีลักษณะเป็นของเหลวสีน้ำตาลเข้มหรือสีดำ ได้จากการนำกัญชามาผ่านกระบวนการสกัดหลายๆ ครั้งจึงได้เป็นน้ำมันกัญชาที่มีปริมาณสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทสูงถึง 20-60% หรืออาจพบในลักษณะของ “ยางกัญชา” (Hashish) เป็นยางแห้งที่ได้จากใบและยอดช่อดอกกัญชา ซึ่งโดยทั่วไปจะมีฤทธิ์แรงกว่ากัญชาสด และมีปริมาณสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทประมาณ 4-8% (ตำราเวชกรจังหวัดอุดรดิตถ์, 2553)

กระท่อม เป็นพืชเสพติดชนิดหนึ่ง ส่วนมากพบในทวีปเอเชีย โดยเฉพาะในประเทศอินเดีย และในประเทศไทย ลักษณะเป็นต้นไม้ยืนต้นขนาดกลาง มีแก่นเป็นไม้เนื้อแข็ง ใช้ส่วนของใบในการเสพ ลักษณะใบคล้ายใบกระดังงา หรือใบฝรั่ง ต้นหนาทึบ ต้นกระท่อมมี 2 ชนิด คือ

1. ชนิดที่มีก้านและเส้นใบเป็นสีแดงเรื่อๆ
2. ต้นสีเขียว ใบสีเขียว ดอกกลมโตเท่าผลพุทราไทยล้อมรอบด้วยเกสรสีแดงเรื่อๆ คล้ายดอกกระถิน มีชื่อเรียกต่างๆ เช่น กระท่อม โคน กระท่อมพาย เป็นต้น (ตำราเวชกรจังหวัดอุดรดิตถ์, 2553)

สารระเหย คือ สารที่ได้จากขบวนการสกัดน้ำมันปิโตรเลียม มีลักษณะเป็นไอระเหยได้ในอากาศ ประกอบด้วย Toluene, Acetone, Butane, Benzen, Trichloroethylene ซึ่งพบในกาวย แลคเกอร์ ทินเนอร์ น้ำมันเบนซิน ยาล้างเล็บ เมื่อสูดดมเข้าไปจะทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย (ตำราเวชกรจังหวัดอุดรดิตถ์, 2553)

ยาบ้า เป็น 8 ยาเสพติด 9 สารสังเคราะห์มี 10 แอมเฟตามีนเป็นส่วนประกอบ มีชื่อเรียกต่างๆ เช่น ยาขยัน ยาแก้ง่วง ยาโต้ป๋ นิยมเสพโดยรับประทานโดยตรงหรือผสมในอาหาร หรือเครื่องดื่ม หรือเสพโดยนำยาบ้ามานวดแล้วนำไปค่นไฟแล้วสูดดมเป็นไอระเหยเข้าสู่ (สารานุกรมเสรี, 2553ข)

สาเหตุที่ทำให้ติดยาเสพติด

สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นหรือเยาวชนของชาติ ต้องหัน ไปพึ่งพา หรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติดอาจมีปัญหาคืบเนื่องมาจากสาเหตุหลากหลายประการ ซึ่ง สุทธิพันธ์ ตรีกรโกวิท (2544) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นหรือเยาวชนติดยาเสพติด โดยแบ่งกลุ่มใหญ่ๆ ไว้ดังนี้

1. เกิดจากความรู้อาจไม่ถึงการณ์ ซึ่งอาจเกิดจากความอยากรู้อยากเห็นหรืออยากลองของกลุ่มวัยรุ่นหรือเยาวชน ที่คิดว่าการลองเสพเพียงแต่ครั้งหรือสองครั้ง ไม่สามารถที่จะทำใหติดได้ด้วย เหตุดังกล่าวอาจเกิดขึ้นด้วยความคึกคะนอง โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งเป็นธรรมชาติที่มักจะชอบ แสดงความเก่ง และต้องการได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อน ต้องการแสดงให้เห็นว่าตนเองก็เป็น หนึ่ง สามารถที่จะทำได้เหมือนกับเพื่อนคนอื่นทำ ซึ่งจากการสำรวจเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดและ สุขภาพของประชาชน พบว่า มีเยาวชนจำนวนมากที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวและทดลองใช้บุหรี่ที่มีส่วนผสม ของกัญชา โดยเป็นกลุ่มเยาวชนใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์และเป็น การทดลองเพียงชั่วคราว แต่ทำใหติดได้ โดยส่วนใหญ่มีอายุ 18 ปี โดยมีการทดลองใช้บุหรี่ที่มี ส่วนผสมของกัญชาเป็นลำดับแรกของการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด (Anonymous, 2002)

2. เกิดจากการถูกหลอกลวง ทั้งจากกลุ่มเพื่อนสนิท และบุคคลอื่นๆ ที่อยู่รอบข้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มวัยรุ่นหรือกลุ่มเยาวชนจะเป็นเป้าหมายหลัก และเป็นกลุ่มที่ถูกหลอกลวงได้ ง่ายที่สุด เพราะสาเหตุจากการขาดความยั้งคิด ไม่ได้ใช้ความคิดในการตัดสินใจอย่างรอบคอบขาด ประสบการณ์ โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นหรือเยาวชนที่กำลังอยู่ในวัยเรียน พวกกลุ่มนักเรียน นิสิตและ นักศึกษาที่ต้องการที่จะมีผลการเรียนดี มักจะหาหนทางให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ โดยคิดว่าการที่จะ สามารถทำให้ตนเองอ่านหนังสือได้อย่างไม่รู้จักความเหน็ดเหนื่อย และสามารถอ่านได้ตลอดทั้งคืน นั้น ยาเสพติดสามารถที่จะช่วยพวกเขาได้ จนทำใหเกิดติดใจและใช้เป็นประจำ จนต้องเพิ่มจำนวน มากขึ้น

3. เกิดจากอาการเจ็บป่วย ทั้งอาการเจ็บป่วยทางร่างกาย และอาการเจ็บป่วยทางด้านจิตใจ ทำให้ต้องใช้ยาเพื่อบำบัดอาการเจ็บป่วยเหล่านั้น ในขั้นต้นอาจมีการใช้ตามคำสั่งของแพทย์ หรือ อาจจะหามาบำบัดอาการเจ็บป่วยเหล่านั้นด้วยตนเอง ซึ่งเมื่อยาออกฤทธิ์อาการเจ็บป่วยเหล่านั้นก็จะทุเลาลง แต่เมื่อยาหมดฤทธิ์ก็จะทำให้เกิดอาการเจ็บป่วยขึ้นมาอีก จึงต้องเพิ่มปริมาณมากยิ่งขึ้น และ ทำให้คิดในที่สุด หรืออาจเกิดจากการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องในการใช้ยาบางชนิด ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ไปหาซื้อยามารับประทานเอง โดยไม่ได้ทราบถึงสรรพคุณที่แท้จริง หรือขนาดของยาที่ควรใช้ ทำให้รับประทานเกินขนาด หรือมีการรับประทานติดต่อกันเป็นเวลานานจึงอาจทำให้เกิดการเสพติดยานั้นได้ และอาจทำให้ถึงขั้นเสียชีวิตได้ด้วย

4. เกิดจากสาเหตุอื่นๆ ซึ่งอาจหมายรวมถึงการอยู่ใกล้ชิดกับแหล่งผลิต ผู้ขาย ผู้ติด ยาเสพติด หรือสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการว่างงาน ยากจน ปัญหาครอบครัว อาจทำให้หาทางออกที่ผิดๆ โดยใช้ยาเสพติดมาช่วยบำบัดความทุกข์ที่เกิดขึ้น หรืออาจเกิดจากการเลียนแบบบุคคลคนที่อยู่รอบข้าง หรือผู้ที่นิยมชมชอบ โดยหลงคิดว่าการเสพยาเป็นสิ่งที่เท่ โก้ น่าประพุดตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวอย่างจากคารา นักร้อง หรือผู้ที่มีชื่อเสียง ก็เป็นสาเหตุสำคัญ อีกอย่างหนึ่งที่ทำให้กลุ่มวัยรุ่นหรือเยาวชนหันไปเสพยา เพื่อเรียนแบบบุคคลที่ตนเองชื่นชอบ หรือ อาจเกิดจากการประชดชีวิต โดยเกิดจากความผิดหวังในเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของตน ทั้งที่เกิดจากตนเองและคนรอบข้าง โดยหันไปหาทางออกในการแก้ไขปัญหา โดยหันไปพึ่งพายาเสพติด เพราะคิดว่ายาเสพติดสามารถที่จะบำบัดทุกข์ให้กับตนเองได้

ตารางที่ 1 สรุปจำนวนประชากรที่ใช้สารเสพติดแต่ละชนิดทั่วประเทศ ประจำปี 2551

สารเสพติด	จำนวนประชากรที่ใช้สารเสพติด (อัตราต่อพัน)			
	เคยใช้	ใช้ใน 1 ปี	ใช้ใน 30 วัน	ใช้มากกว่า 20 วัน ใน 30 วัน
กัญชา	1,518,182 (32.6)	73,688 (1.6)	7,943 (0.2)	7,087 (0.2)
กระท่อม	1,080,304 (23.2)	511,160 (11.0)	388,590 (8.4)	90,495 (1.9)
ยาบ้า/ยาบ้า	812,096 (17.5)	34,641 (0.7)	7,345 (0.2)	-
สารระเหย	257,975 (5.5)	19,265 (0.4)	12,639 (0.3)	8,295 (0.2)
ฝิ่น	183,552 (3.9)	7,324 (0.2)	3,970 (0.1)	-
ผงขาว/เฮโรอีน	113,579 (2.4)	-	-	-
ยาอี/ยาเลิฟ	104,545 (2.2)	3,980 (0.1)	-	-
ยาไอซ์	78,049 (1.7)	2,876 (0.1)	-	-
ยาเค	67,099 (1.4)	-	-	-
โคเคน	49,678 (1.1)	2,508 (0.1)	-	-

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2551

การป้องกันตนเองจากยาเสพติด

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่มีความซับซ้อน ทั้งในด้านสาเหตุ การเกิดปัญหา และแนวทางการแก้ไข ดังจะเห็นได้จากการที่มีความพยายามในการแก้ไขในระดับประเทศและระดับนานาชาติ มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน แต่ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดก็ยังคงมีอยู่ และทวีความรุนแรงมากขึ้น กระบวนการสำคัญในการแก้ปัญหาดังกล่าว คือ กระบวนการป้องกันปัญหาเสพติด (สมนึก หมัดระหมาน และ อวุธ ปาลีพิชัย, 2553)

การป้องกันปัญหาเสพติด แบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ ระดับปฐมภูมิ ระดับทุติยภูมิ ระดับตติยภูมิ

1. ขั้นปฐมภูมิ หมายถึง มาตรการป้องกันไม่ให้ประชากรทั่วไป และประชากรกลุ่มเสี่ยง เสพยาเสพติด หรือ การป้องกันไม่ให้เกิดผู้เสพยาใหม่ การป้องกันยาเสพติดที่ดีให้ความรู้การ

ป้องกันยาเสพติดด้วยการพัฒนาสถาบันครอบครัวให้ดีขึ้นตั้งแต่การสนับสนุนการวางแผนครอบครัว มีการวางแผนครอบครัวที่ดี มีลูกเมื่อพร้อม ส่งเสริมทักษะการเป็นพ่อแม่ที่ดี ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านจิตใจของเด็ก ช่วยให้เด็กมีทางออกในการแก้ปัญหาโดยไม่ต้องหันไปพึ่งยาเสพติด การพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม เนื่องจากปัญหาเสพติดเป็นผลพวงจากปัญหาอื่นๆ หลายประการ ตั้งแต่ปัญหาสัมพันธภาพในครอบครัว ปัญหาการเลี้ยงดู ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาด้านจิตใจ ปัญหาทางสังคม ปัญหาการศึกษา การส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ฯลฯ การป้องกันยาเสพติดขั้นปฐมภูมิที่ดี จึงควรที่จะมุ่งไปที่การแก้ปัญหาด้านเหตุ

2. ขั้นทุติยภูมิ หมายถึง มาตรการเพื่อคัดกรอง และค้นหาผู้ป่วยที่เสพยาเสพติดในชุมชน และให้การบำบัดรักษาที่มีประสิทธิภาพอย่างทันการณ์ เพื่อช่วยลดผลเสียจากการเสพยาเสพติด ทั้งต่อผู้เสพยาและสังคม การค้นหาผู้ป่วยที่เริ่มติดยาและให้การรักษาแต่เนิ่นๆ การค้นหาผู้ป่วยและให้การบำบัดรักษา จึงเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่สำคัญประการหนึ่ง

3. ขั้นตติยภูมิ หมายถึง มาตรการบำบัดและฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยที่ติดยาเสพติด ให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข เป็นผู้จะช่วยในการรณรงค์ การป้องกันปัญหาเสพติดในขั้นปฐมภูมิได้เป็นอย่างดี สามารถช่วยให้ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในขั้นทุติยภูมิ มีความหวังที่จะเลิก และกลับเป็นคนดีของสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม

โดยสรุป การป้องกันยาเสพติดทั้ง สามระดับ ล้วนมีความสำคัญ มาตรการในแต่ละชั้น มีผลช่วยให้มาตรการในชั้นอื่นๆ ทำได้ดีขึ้น การดำเนินการป้องกันจำเป็นต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กันทั้งสามขั้นตอน และจะเลือกทำเพียงขั้นใดขั้นหนึ่งไม่ได้ (สมนึก หมัดระหมาน และ อาวุธ ปาลีพิชัย, 2553)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) ได้เสนอแนวคิดในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือกลุ่มวัยรุ่นที่ประสบกับปัญหาเสพติด โดยการเสนอแนวคิดในการสร้างชุมชนนิยม เพื่อการจัดระเบียบสังคมในรูปแบบใหม่ มุ่งหวังว่าชุมชนจะทำหน้าที่เป็นฐานรองรับกิจกรรมทุกด้านในชีวิตตอบสนองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ในการที่จะสร้างชุมชนนิยมในกลุ่มเด็กและเยาวชน นั้นภาครัฐเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทเป็นกลุ่มแกนนำสำคัญในการริเริ่ม โครงการต่างๆ ร่วมกับโรงเรียน และสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผู้นำท้องถิ่น สื่อมวลชน สถาบันศาสนา และ

องค์กรพัฒนาเอกชน รวมทั้งกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนในแต่ละจังหวัดโดยร่วมมือกันกำหนดว่า ต้องการจัดตั้งกลุ่มชุมชนนิยมตามความสนใจของตนอะไรบ้าง โดยให้มีความหลากหลายและรองรับกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนในทุกๆ กลุ่มให้ได้มากที่สุดทั้งที่อยู่ในระบบและนอกระบบการศึกษา เช่น

1. ชุมชนนิยมด้านกีฬาประเภทต่างๆ เช่น ชุมชนฟุตบอล ชุมชนวอลเลย์บอล ชุมชนว่ายน้ำ ชุมชนยิมนาสติก ชุมชนแบดมินตัน เป็นต้น
2. ชุมชนนิยมกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ เช่น ชุมชนอาสาสมัครเพื่อต่อต้านยาเสพติด ชุมชนอ่านหนังสือให้คนตาบอด ชุมชนเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุ ชุมชนเพื่อรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น
3. ชุมชนนิยมเพื่อพัฒนาทักษะตามความสนใจ เช่น ชุมชนดนตรี ชุมชนพัฒนาทักษะทางภาษา ชุมชนพัฒนาศิลปะพื้นบ้าน ชุมชนนักเขียน ชุมชนนักธุรกิจรุ่นเยาว์ ชุมชนพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นต้น
4. ชุมชนนิยมกลุ่มอาชีพ เช่น ชุมชนช่างฝีมือ ชุมชนผู้ใช้แรงงาน ชุมชนผู้ขับรถรับจ้าง เป็นต้น

สมเชตร์ บมไฉ่ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสงขลา พบว่า กิจกรรมที่สถานศึกษาได้จัดให้นักเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วม และได้รับความร่วมมือจากนักเรียนเป็นอย่างดีที่สุด คือ การจัดกิจกรรมชุมนุม หรือชมรม ประเภทกีฬา ดนตรี และคอมพิวเตอร์ ตามลำดับ โดยมีการจัดให้นักเรียนได้เข้าค่าย และนำนักเรียนไปทัศนศึกษาตามสถานบำบัดผู้ติดสารเสพติด นอกจากนี้ เอื้อมเดือน ไชยหาญ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะเครือข่ายชุมชนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดในชุมชน พบว่า ในส่วนของเครือข่ายกิจกรรม มีลักษณะของความร่วมมือของผู้นำชุมชนในระดับปานกลาง โดยมีบทบาทเป็นผู้ร่วมในกิจกรรม และชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติด

จากแนวความคิดในการสร้างชุมชนนิยม เพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งเปรียบเสมือนกับ เชื้อโรคร้ายที่เข้าสู่ใจ ร่างกายทีละส่วนให้ค่อยๆ อ่อนแอลงจนเสียชีวิตไปในที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มของวัยรุ่นหรือเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความอ่อนแอที่สุด ทั้งยังไม่สามารถช่วยเหลือหรือ ป้องกันตนเองได้ ตกเป็นเป้าหมายของการโจมตีเป็นอันดับแรก ในการสร้างชุมชนนิยมจึง เปรียบเสมือนการได้สร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งไม่ให้เชื้อโรคร้ายต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นภัยจากยาเสพติด การค้าประเวณีหรือค่านิยมทางด้านความคิดที่ไม่ถูกต้องใดๆ ก็ตาม เข้ามาโจมตีสมาชิกในชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิพันธ์ ธรรมภักดิ์ (2544) ที่ได้กล่าวถึงการนำทักษะชีวิตเข้ามาใช้เพื่อ ป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งโดยทั่วไปนั้นทักษะชีวิต จะมีความแตกต่างกันไปแล้วแต่ วัฒนธรรมที่อยู่อาศัยแต่ในภาพรวมจะพบว่ามีทักษะชีวิตหลักอยู่ 10 ประการ ดังนี้

1. การตัดสินใจ (Decision Making) เป็นสิ่งที่นำไปสู่พฤติกรรมต่างๆ ในชีวิต ซึ่งถ้าบุคคล มีการตัดสินใจที่ดีในการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ โดยมีการประเมินทางเลือกและผลจาก การตัดสินใจเลือกทางเลือกนั้นๆ ก็จะมีผลต่อสุขภาพอนามัยของบุคคลนั้น
2. การแก้ปัญหา (Problem Solving) เมื่อมีปัญหาต่างๆ ที่ไม่สามารถแก้ไขได้จะทำให้เกิด ภาวะตึงเครียดทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ทักษะการแก้ปัญหาก็จะช่วยให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตของตนเองได้
3. ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) มีส่วนสนับสนุนในการตัดสินใจและแก้ไข ปัญหาในการค้นหาทางเลือกต่างๆ และผลที่เกิดขึ้นในแต่ละทางเลือกถึงแม้ว่ายังไม่มีการตัดสินใจ และแก้ปัญหาก็ตาม ความคิดสร้างสรรค์ยังช่วยให้บุคคลสามารถนำประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปใช้ในการ ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม
4. ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) มีความสามารถที่จะวิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสาร และประเมินปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรม เช่น ค่านิยม แรงกดดันจาก กลุ่มเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อต่างๆ ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต
5. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) หมายถึง ความสามารถในการ ใช้คำพูดและภาษาท่าทางเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนอย่างเหมาะสมกับสภาพ

วัฒนธรรมและสถานการณ์ต่างๆ โดยสามารถที่จะแสดงความคิดเห็น ความปรารถนาความต้องการ การขอร้อง การเตือน และการขอความช่วยเหลือ

6. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Interpersonal Relationship Skill) สามารถช่วยให้บุคคลมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และสามารถที่จะรักษาและดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข และรวมถึงการรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับสมาชิกในครอบครัวที่เป็นแหล่งสำคัญของแรงสนับสนุนทางสังคมอีกด้วย

7. ความตระหนักรู้ในตนเอง (Self Awareness) เป็นความสามารถในการเข้าใจในจุดดี จุดด้อย ความต้องการและไม่ต้องการของตนเอง เข้าใจในความแตกต่างจากบุคคลอื่นๆ สามารถอยู่ภายใต้แรงกดดันต่างๆ ในชีวิตได้ นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอีกด้วย

8. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกและความเห็นใจบุคคลที่แตกต่างจากเราและยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่น ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีทางสังคม เช่น ความแตกต่างทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม เป็นต้น โดยเฉพาะบุคคลที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือและดูแล เช่น ผู้ที่มีภาวะบกพร่องทางจิตใจ หรือบุคคลที่ไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคม เป็นต้น

9. การจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotions) เป็นการรู้จักและเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ซึ่งจะทำได้สามารถตอบสนองและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม เช่น อารมณ์รุนแรงต่างๆ หรือความเศร้าโศกที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพ

10. การจัดการกับความเครียด (Coping with Stress) เป็นความสามารถในการรู้ถึงสาเหตุของความเครียด และรู้ถึงแนวทางในการควบคุมระดับความเครียด เช่น การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในวิถีชีวิต การเรียนรู้วิธีผ่อนคลายเมื่ออยู่ในภาวะตึงเครียดได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น เพื่อที่จะช่วยลดปัญหาต่างๆ ทางด้านสุขภาพ

จากการที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับทักษะต่างๆ ในการดำเนินชีวิต สามารถที่จะนำมาใช้เป็นหลักยึดในการแก้ไขปัญหาหาสาเหตุในกลุ่มของเยาวชนหรือวัยรุ่น ที่นับวันปัญหาดังกล่าวจะยิ่งทวีความ

รุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยการให้ภูมิคุ้มกันในการป้องกันตนเอง และเรียนรู้การปฏิบัติตนให้พ้นภัย ยาเสพติด ดังนี้

1. ต้องมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พิษภัย และอันตรายของยาเสพติด สถานการณ์ การแพร่ระบาด และแนวทางการชักนำไปไปสู่การเสพยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเชษฐ์ บมโล่ (2542) พบว่า สถานศึกษามีการเสริมความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดให้แก่ นักเรียน โดยใช้การจัดบอร์ด การจัดนิทรรศการ การฉายวิดีโอทัศน์ และการใช้สื่อการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสารเสพติดและโทษของสารเสพติดยิ่งขึ้น

2. ไม่ทดลองใช้ยาเสพติด ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดทั้งสิ้น เพราะยาเสพติดบางประเภทเสพติดเพียง 1 - 2 ครั้ง ก็สามารถทำให้ติดได้ทันที

3. ไม่หลงเชื่อคำโฆษณาชวนเชื่อใดๆ ที่พูดว่ายาเสพติดให้คุณกับผู้เสพ แต่ควรระลึกไว้เสมอว่ายาเสพติดทุกชนิดให้โทษร้ายแรง ถ้าจะมีคุณประโยชน์บ้างก็เพียงเล็กน้อย

4. ยอมรับสภาพความเป็นจริงหรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและหาทางแก้ปัญหาอย่างมีสติ และเหตุผลโดยไม่พึ่งพายาเสพติด

5. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม เช่น เล่นกีฬา อ่านหนังสือ ช่วยกันทำงานบ้าน ปลูกผักสวนครัว เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนหรือหมู่บ้าน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธ นุชสวัสดิ์ (2542) พบว่า การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการณรงค์ป้องกันยาเสพติดที่มีการปฏิบัติเป็นประจำ คือ การจัดกิจกรรมป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพื่อหลีกเลี่ยงให้ไกลจากปัญหายาเสพติด

6. รู้จักเลือกคบเพื่อนที่ดีที่ส่งเสริมสนับสนุนและชักนำกันไปในทางที่ดี คอยให้สติให้ข้อคิด และตักเตือนเมื่อเพื่อนคิดผิด กระทำผิด หรือตัดสินใจไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควร ดังผลการวิจัยของ แซลม์ บุญลุ่ม และคณะ (2541) เรื่อง สภาพความรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติดและการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนพื้นที่เป้าหมาย พบว่า เยาวชนมีความคิดเห็นว่าจะ

ช่วยเหลือเพื่อนที่ติดยาเสพติดให้เลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และให้ความไว้วางใจที่จะทำงานร่วมกับคนที่เลิกยาเสพติดแล้วเพื่อให้โอกาสได้กลับมาเริ่มชีวิตที่ดีใหม่อีกครั้ง

7. กล้าพูด กล้าปฏิเสธ เมื่อถูกชักชวนให้กระทำในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดผลดี

8. รู้จักและรับผิดชอบบทบาทหน้าที่ของตนเองให้สำเร็จลุล่วง ไม่ประชดตนเองหรือผู้อื่น ด้วยการประพฤติในทางที่เสียหาย

9. เมื่อมีปัญหาและแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเองไม่ได้ ควรปรึกษาผู้ใหญ่ที่รู้แน่ชัดว่ามีความปรารถนาดีต่อเราอย่างแท้จริง เช่น พ่อ แม่ ครู อาจารย์ หรือหน่วยงานให้คำปรึกษาต่างๆ

10. หลีกเลี้ยงให้ห่างไกลจากผู้ติดยาเสพติด หรือผู้จำหน่ายสิ่งเสพติด เพราะบุคคลดังกล่าวอาจชักชวนให้ทดลองเสพโดยกล่าวอ้างว่าสามารถทำให้ลืมความทุกข์ จิตใจสบาย ผ่อนคลาย หรืออาจชักชวนให้กระทำผิดกฎหมาย เช่น การชักจูงให้เข้าร่วมกระบวนการผลิตและจำหน่ายสิ่งเสพติด ซึ่งสามารถสร้างรายได้จำนวนมาก เป็นต้น

11. ต้องไม่ให้ความร่วมมือและไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเพื่อนที่ติดยาเสพติด เช่น ไม่ให้ยืมเงิน หรือหากเห็นว่ากำลังเสพยาเสพติดต้องแจ้งต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปราบปรามยาเสพติด

12. ไม่หลงเชื่อคำชักชวน โฆษณาหรือคำแนะนำใดๆ หรือแสดงความเก่งกล้าเกี่ยวกับการเสพยาสิ่งเสพติด เพื่อเป็นการปิดโอกาสและสร้างภูมิคุ้มกันมิให้ยาเสพติดเข้ามาใกล้ตัวเราและครอบครัว

13. ไม่ใช้ยาอันตรายทุกชนิด โดยไม่ได้รับคำแนะนำจากแพทย์ และควรใช้ยาที่แพทย์แนะนำตามขนาดที่แพทย์สั่งไว้เท่านั้น เพื่อป้องกันการเสพยาบางตัวโดยมิได้ตั้งใจ อีกทั้งยังปลอดภัยแก่ร่างกาย และสามารถบำบัดโรคได้อย่างถูกต้อง

14. หากสงสัยว่าตนเองจะติดยาเสพติดต้องรีบแจ้งให้ผู้ใหญ่ทราบ เพื่อหาแนวทางหรือวิธีการในการบำบัดรักษา โดยต้องตระหนักไว้เสมอว่าสิ่งเสพติดเป็นอันตรายต่อตนเองอย่างมาก

ซึ่งหากปล่อยให้ปัญหานี้ยังคงอยู่กับตนเอง จะยิ่งทำให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น ปัญหาการเรียน การทำงาน ปัญหาเศรษฐกิจในครอบครัว เป็นต้น

15. ยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนา เพราะทุกศาสนามีจุดมุ่งหมายให้บุคคลประพฤติแต่สิ่ง ดีงาม มีจิตใจมั่นคงไม่คล้อยตามไปกับความเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีทั้งถูกและผิด ดีและไม่ดี และมีสติ พร้อมทั้งจะปรับตัวให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงตลอดจนสำนึกตนเองอยู่เสมอว่าสิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญา ภูระหงษ์ (2545) เรื่อง การใช้วิธีเจริญสติตาม หลักการพระพุทธศาสนาในผู้ป่วยหญิงติดสารแอมเฟตามีน โรงพยาบาลธัญญารักษ์ พบว่า กลุ่ม ทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์ในเรื่องที่กำหนดขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การปฏิบัติ ตนขณะอยู่รับการบำบัดรักษาตามกฏข้อใหญ่ คือ ลดการทะเลาะวิวาท ลดการลักลอบใช้สารเสพติด ลดการลักขโมย และลดการมีเพศสัมพันธ์ อีกทั้งยังพบว่า วิธีการเจริญสติตามหลักการพุทธศาสนา สามารถที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ และนำไปใช้ในการพัฒนา พฤติกรรมของผู้ป่วยยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวทางในการป้องกันตนเอง บุคคลรอบข้าง และชุมชนที่อยู่อาศัยให้รอดปลอดภัย จากปัญหาเสพติดข้างต้นแล้วนั้น ชะลอศักดิ์ ลักษณะวงษ์ศรี (2545) นักจิตวิทยา ศูนย์สุขภาพ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้แนวทางในการป้องกันตนเองให้รอดพ้นจากภัยเสพติดด้วยการ แสวงหาความสุขให้กับตนเองอย่างไม่เกิดโทษพิษภัยไว้ว่า

1. มุ่งมั่นทำในสิ่งที่ตัวเองรัก และรักในสิ่งที่ตนเองทำ หมายถึง ตัวเราเองต้องรู้ก่อนว่าเรา รักที่จะทำอะไรหรือฝันอยากเป็นอะไร และสิ่งนั้นสามารถแสดงให้ทุกคนยอมรับได้โดยไม่ต้อง หลบๆ ซ่อนๆ และไม่ทำให้ใครเดือดร้อน จงเริ่มวางแผนและมุ่งมั่น ไปให้ถึง ค้นหาส่วนดีๆ ของ สิ่งที่ต้องทำนั้นมาปรับเปลี่ยนให้เหมาะกับตัวเรามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญลักษณ์ บุญความดี (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรม การป้องกัน ตนเองจากยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากยาบ้าอยู่ในระดับดีและดีมาก โดยการที่นักเรียนจะ ทำงานอดิเรกที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น จะไม่ทดลองเสพยาเสพติด และเมื่อมีการ รณรงค์ต่อต้านยาบ้านักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจเสมอ

2. ทำในสิ่งที่มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของบุคคลต่างๆ รอบข้างให้มากที่สุด เพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจให้กับตนเองเพื่อเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความรูสึกทุกข์ใจที่จะมาเยือนได้ตลอดเวลา แรงผลักดันที่จะกระทำให้สิ่งที่มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของบุคคลต่างๆ รอบข้าง คือ ความปรารถนาดี ความต้องการให้ผู้อื่นเป็นสุข ความรูสึกอยากช่วยเหลือ เริ่มจากคนที่เรารักจากเพื่อนขยายไปสู่คนที่เรารู้จัก และคนทุกๆ ไป ยิ่งขยายขอบเขตได้กว้างมากเท่าไรก็ยิ่งจะมีผลสะท้อนกลับไปสู่ความภาคภูมิใจในตนเองมากเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชิษฐา ลั่นซ้าย และ สุกิด ลั่นซ้าย (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ด้านการป้องกัน ยาเสพติดทาง โรงเรียน ได้มีการจัดรูปแบบในการป้องกันปัญหาเสพติดให้แก่นักเรียน โดยการจัดประกวดคำขวัญ คำกลอน ภาพวาดในกลุ่มนักเรียน จัดตั้งชมรมต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน มีการจัดนิทรรศการให้ความรู้แก่ครูอาจารย์ นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนเพื่อต่อต้านยาเสพติด

3. ความบริสุทธิ์ใจ คือ คุณสมบัติของแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำทั้งหมดที่เราแสดงออก สามารถทำให้ทุกคนรับรู้ได้ เป็นองค์ประกอบสำคัญของความมุ่งมั่น และการสร้างความภาคภูมิใจในตนเองที่จะเสริมสร้างความมั่นคงทางจิตใจได้อย่างดีที่สุด

นอกจากนี้ นงลักษณ์ สุธรรมรักษ์ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพโปรแกรมสุขศึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการเสพยาบ้าในนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสระบุรี พบว่า หลังทำการทดลอง นักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงจิตลักษณะด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม การมุ่งอนาคตและการควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติ และพฤติกรรมป้องกันการเสพยาบ้า โดยสามารถที่จะพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมในเรื่อง การเลือกเข้ากลุ่มเพื่อน การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้เสพยาบ้า โดยนักเรียนมีพฤติกรรมป้องกันการเสพยาบ้าได้ดีกว่าก่อนทำการทดลอง และมีพฤติกรรมที่ดีกว่านักเรียนกลุ่มเปรียบเทียบ ดังผลการวิจัยของ จิราภรณ์ ม่วงพรรณ (2545) เรื่อง ประสิทธิภาพโปรแกรมสุขศึกษาเพื่อส่งเสริมการเข้ารับบริการบำบัดรักษาสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ทักษะคิด แรงจูงใจ แรงสนับสนุนทางสังคม ความสามารถตนเอง และพฤติกรรมการเข้าบำบัดรักษาสารเสพติดสูงกว่าก่อนทำการทดลอง

จากการนำแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ได้จริง และเป็นแนวทางให้เยาวชนหรือวัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงให้มีความรู้ความเข้าใจถึงสภาพของปัญหา และการป้องกันตนเอง ตลอดจนทั้งบุคคลที่อยู่รอบข้าง และชุมชนที่อยู่อาศัยให้มีความปลอดภัยจากพิษภัยของยาเสพติด และการป้องกันตนเองในลักษณะต่างๆ แล้ว สิ่งหนึ่งที่ถือได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่ควรให้ความสำคัญ คือ ปัญหาเรื่องสุขภาพจิตของเด็ก ซึ่งจากแนวคิดในการแสวงหาความสุขให้กับตนเองอย่างไม่ให้เกิดโทษทั้งกับตนเอง และบุคคลรอบข้าง รวมทั้งสังคมและประเทศชาติของเราแล้วนั้น แนวคิดดังกล่าวข้างต้นนี้ก็ถือได้ว่ามีความสำคัญยิ่ง หากรู้จักแสวงหาความสุขให้กับตนเองในทางที่ถูกที่ควรแล้ว ก็จะทำให้ชีวิตมีความสุข และไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

สื่อ

สื่อในความหมายทางประชาสัมพันธ์ หมายถึง ช่องทางการสื่อสารที่จะนำข่าวสารไปสู่กลุ่มเป้าหมาย สื่อแต่ละชนิดที่ใช้ช่องทางการสื่อสารนั้นต้องมีการเข้ารหัสแปลความหมาย และสามารถถอดรหัสได้ คุณสมบัติระหว่างคนส่งสารกับคนรับสาร ต้องสอดคล้องสื่อสารตีความหมายในระบบสัญญาณหรือรหัสนั้นได้ (เกษม จันทรน้อย, 2537)

สื่อที่นักประชาสัมพันธ์เมืองไทยนิยมมากที่สุด ซึ่ง พรทิพย์ วรกิจโกคาทร (ม.ป.ป อ้างถึงในเกษม จันทรน้อย, 2537: 25) ได้วิจัยแล้วพบว่า มีเพียง 7 อย่างเท่านั้น คือ

1. หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร คือ สิ่งที่ดีพิมพ์ มีการเขียนเป็นรูปเล่ม มีรูปภาพประกอบ เนื้อหา รายละเอียด สารที่สำคัญในการเผยแพร่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ เหตุการณ์ และบทความต่างๆ
2. วิทยุโทรทัศน์ คำว่า “วิทยุโทรทัศน์” (Television) นิยมใช้ตัวย่อว่า “ทีวี” (TV) หรือมักเรียกสั้นๆ ว่า “โทรทัศน์” หมายถึง การส่งและรับภาพและเสียง โดยเครื่องส่งและเครื่องรับอิเล็กทรอนิกส์ออกอากาศด้วยกระแสคลื่นวิทยุที่ใช้พลังไฟฟ้าเป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจากเครื่องส่งไปยังเครื่องรับที่อยู่ห่างไกล ถ้าวิทยุโทรทัศน์ที่ใช้ส่ง และรับทางสายเคเบิลไม่ส่งออกอากาศไปไกลๆ เราเรียกกันว่า “วิทยุโทรทัศน์วงจรปิด” (Closed - Circuit Television หรือเรียก ย่อๆ ว่า CCTV) คำว่า “Television” กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศในขณะนั้นได้ทรงวิเคราะห์ศัพท์และบัญญัติเป็นภาษาไทยว่า “วิทยุโทรทัศน์”

นอกจากนี้สารานุกรมได้ให้ความหมายของคำว่า “วิทยุโทรทัศน์” ว่า หมายถึง การส่งสัญญาณไฟฟ้าของภาพและเสียงในเวลาเดียวกัน ถ้าเป็นการส่งสัญญาณไฟฟ้าในรูปของภาพนิ่งขาวดำที่มีความแตกต่างระหว่างขาวกับดำสูง เรียกว่า “แฟกซ์มีลี” (Facsimile Transmission) ซึ่งไทยเราเรียกว่า “โทรสาร” แต่ถ้าเป็นการส่งสัญญาณภาพปกติที่เราเห็นในหนังสือพิมพ์รายวันจะใช้วิธีการส่งแบบ “โทรภาพ” (Radio Photo หรือ Wireless Photo) (นภาพกรณ์ อัจฉริยะกุล และ วิจิตร ภักดีรัตน์, 2532: 9)

3. สื่อสิ่งพิมพ์ แผ่นพับ วารสารภายใน แผ่นปลิว คือ วัสดุหรือผลิตภัณฑ์ใดๆ ที่มีภาพ ลวดลาย สัญลักษณ์ข้อความตัวอักษร หรือสีสันปรากฏอยู่บนพื้นผิวโดยผ่านกระบวนการพิมพ์ที่ต้องมีแม่พิมพ์เป็นตัวกลางถ่ายทอดภาพ ลวดลาย ตัวอักษร หรือสีสันอันเป็นต้นแบบ ผ่านหมึกพิมพ์ต่อไปยังวัสดุซึ่งรองรับการพิมพ์ ไม่ว่าจะเป็นการอาศัยแรงกด แรงดัน ฉายแสงหรือทำปฏิกิริยาใดๆ ทำละลายให้หมึกพิมพ์ไปเกาะติดผิววัสดุเกิดองค์ประกอบเหมือนกับแบบทุกประการ (ประชิด ทิณบุตร, 2539: 14)

4. วิทยุกระจายเสียง คือ การแพร่สัญญาณเสียงออกอากาศโดยใช้คลื่นวิทยุ วิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่ง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการนำเสนอข่าวสารไปสู่ประชาชนได้อย่างกว้างขวาง มีข้อได้เปรียบสื่อมวลชนอื่นๆหลายประการเช่น วิทยุกระจายเสียงสามารถเสนอข่าวได้รวดเร็วกว่าหนังสือพิมพ์ มีราคาถูกกว่าวิทยุโทรทัศน์ สามารถออกอากาศเสนอข่าวได้ในทันที ขณะที่เหตุการณ์เกิดขึ้น และสามารถติดตามรายงานเหตุการณ์เหล่านั้นได้อย่างต่อเนื่อง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2542)

5. สื่อบุคคล คือ การที่บุคคลพูดคุย หรือสื่อสารซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นการสนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การประชุม สัมมนา

6. สื่อภาพยนตร์ วิดีโอ คือ วัสดุที่มีการบันทึกภาพ หรือภาพและเสียงซึ่งสามารถนำมาฉายให้เห็นเป็นภาพที่เคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2551)

7. กิจกรรมช่วยเหลือสังคม คือ กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน โดยมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงในลักษณะของละครต่างๆ ซึ่งอาจแฝงไปด้วยแนวคิด ความรู้ลึกของกิจกรรม สะท้อนให้ผู้อื่นได้เกิดการรับรู้

8. อินเทอร์เน็ต (11อังกฤษ: Internet) หมายถึง 12เครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ ที่มีการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายหลายๆ เครือข่ายทั่วโลก โดยใช้ภาษาที่ใช้สื่อสารกันระหว่างคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า โพรโทคอล (Protocol) ผู้ใช้เครือข่ายนี้สามารถสื่อสารถึงกันได้ในหลายๆ ทาง อาทิเช่น 13อีเมล 14เว็บบอร์ด และสามารถสืบค้นข้อมูลและข่าวสารต่างๆ รวมทั้งคัดลอกแฟ้มข้อมูลและโปรแกรมมาใช้ได้ (สารานุกรมเสรี ,2554)

สื่อที่กล่าวมาข้างต้นพอจะมองเห็นแล้วว่า มีประเภท และลักษณะที่แตกต่างกันเป็น เครื่องมือกลไกที่ใช้ให้เหมาะสมกับงานที่จะมุ่งไปให้ถึงเป้าหมาย เช่น จะส่งสารไปถึงคนในอากาศ จะต้องส่งด้วยคลื่นวิทยุเพราะอากาศยอมมองมาที่พื้นดินไม่ได้ เป็นต้น ดังนั้น สื่อแต่ละอย่างมีลักษณะที่แตกต่างกัน การใช้งานก็ย่อมแตกต่างกัน ต้องรู้จักใช้ให้ถูกต้องเหมาะสม

นอกจากนี้เกษม จันทรน้อย (2537: 26-31) ได้กล่าวถึง สื่อที่มีลักษณะที่จำเป็นไว้ 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

สื่อลักษณะที่จำเป็น

สื่อที่สามารถถ่ายทอดเป็นความรู้ ข้อมูล สารต่างๆ ที่สำคัญ โดยต้องการสื่อสาร หรือถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้รับรู้สิ่งที่ต้องการจะกล่าวถึง ซึ่งอาจใช้ลักษณะรูปแบบของสื่อที่มีความหลากหลาย เช่น การพูดคุยระหว่างบุคคล การสนทนา การสัมมนา แผ่นพับ โปสเตอร์ ฯลฯ

1. สื่อคำพูด

การสื่อสารที่ใช้คำพูดเป็นเครื่องมือในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ต้องอาศัย “บุคคล” เป็นผู้ส่งสาร ตามหลักการติดต่อสื่อสาร โดยการถ่ายทอดให้ผู้อื่นรับรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจ ความรู้ ตลอดจนเพื่อชักจูงใจให้เกิดความเชื่อถือคล้อยตาม

1.1 การพูดแบบธรรมดา

ควรพูดด้วยวาจาไพเราะ ไบหน้ายิ้มแย้ม สนใจในกลุ่มสนทนา พูดให้น่าพอใจ ไม่ควรพูดแบบชวนทะเลาะ ยึดหลักการที่ว่า พูดจะต้องพูดให้เข้าหูคนและผสมผสานกับบุคลิกท่าทาง

1.2 การพูดโทรศัพท์

ควรพูดให้ชัดเจน การขึ้นต้นและจบอย่างสุภาพ มีคำขานรับ ให้ข้อความการส่ง การเพื่อมิให้ลืมหรือฝากข้อความให้ผู้อื่น และที่สำคัญอย่าวางหู โทรศัพท์ที่กระแทกก่อน โดยเด็ดขาด

1.3 การปาฐกถา

ควรจะต้องมีการเตรียมข้อมูลที่จะมาพูดให้ดี เตรียมพร้อมที่จะตอบคำถามอย่างคืบ เวที กลัว หรือประหม่า เชื่อมั่นในตนเองว่าเรื่องที่ตนจะพูดนั้นรู้ดีที่สุด ให้คิดเสมอว่าผู้ฟังนั้นคือ มิตรของเรา ให้ตระหนักว่าการพูดเช่นนี้ใครๆ ก็พูดได้ แต่เราพูดได้ดีกว่าเพราะเรามีการเตรียมพร้อม ข้อมูลมาอย่างดี ซึ่งข้อมูลต่างๆ ที่ได้มานั้นอาจจะเอามาจากตัวบุคคล หนังสืออ้างอิง สถานที่ และ สิ่งของ

ควรมีการลำดับเรื่องว่าจะอะไรควรพูดก่อน อะไรพูดหลัง การพูดควรเริ่มต้นด้วยการเรียกร้องความสนใจ ซึ่งอาจจะใช้แนวการข่าวที่ทันสมัยเข้ามาช่วยจะเร้าความรู้สึกในการอยาก ฟังได้มากขึ้น จะต้องบรรยายให้เห็นภาพลักษณ์ ใช้คำถามกับผู้ฟังบ้าง และสรุปจบอย่างมีความหมาย ได้ใจความ

สิ่งสำคัญที่จะขาดไม่ได้ คือ ควรมีการซ้อมพูดทุกครั้งเพื่อคุ้ยขอบกรอบที่อาจจะ เกิดขึ้นได้ การพูดควรจะมีต้นฉบับหรือจดบันทึกย่อไว้ดู และมั่นใจว่าการพูดของคนเรานั้นฟังแล้ว เกิดความเลื่อมใส ฉะนั้นจึงควรพูดให้เสียงดังฟังชัด ใสอารมณ์ไปตามท้องเรื่องที่พูด อย่าพูดแข่ง กับเสียงหัวเราะ เน้นเสียงเป็นบางครั้ง อย่าติดอ่าง โดยเด็ดขาด สายตามองไปที่คนฟัง อย่าทำตาเลือน ลอย และรักษาเวลาในการพูด ส่วนเรื่องที่จะมาเร้าใจคนฟัง คือ หาเรื่องที่แปลกมาแล้ว อ่างเรื่องที่คน ฟังคุ้นเคย พูดเรื่องที่มีเงื่อนไขชวนให้ติดตาม พูดแต่เรื่องจริงที่มีอยู่ หรือเรื่องขัดแย้งบ้างในบางครั้ง แต่จะต้องให้ทันสมัย

1.4 การปราศรัย

การพูดแบบปราศรัยนั้นเป็นการพูดแบบประกาศต้อนรับ กล่าวตอบการต้อนรับ หรือกล่าวสนับสนุนการแต่งตั้ง กล่าวแนะนำการแสดงการปาฐกถา กล่าวมอบรางวัล กล่าวเลี้ยง อาหารค่ำ กล่าวอำลา หรือกล่าวคำที่ระลึก ดังนั้น คำพูดเช่นนี้ไม่ควรจะยาว แต่จะต้องใช้คำพูดที่ สละสลวย

1.5 การประชุม การอภิปราย

การพูดในลักษณะนี้จะพูดในคนหมู่มากและค่อนข้างมากอาจจะแยกออกเป็นการบรรยายกลุ่มหรือการอภิปรายกลุ่มให้คนฟัง การโต้ว่าที่ ซึ่งล้วนแล้วแต่จะใช้ศิลปะในการพูดทั้งสิ้น ฉะนั้นจึงต้องศึกษารายละเอียดของการพูดลักษณะนี้ให้ลึกลงไปอีก ซึ่งจะมีการเรียนการสอนวิธีการพูดแบบนี้โดยเฉพาะ

2. สื่อประเภทสิ่งพิมพ์

สิ่งที่พิมพ์ขึ้น ไม่ว่าจะเป็นแผ่นกระดาษหรือวัตถุใดๆ ด้วยวิธีการต่างๆ เป็นสื่อที่แสดงถึงเนื้อหาวิชาการ ความรู้ด้านต่างๆ เพื่อสื่อให้ผู้อ่าน เข้าใจความหมาย ด้วยความรู้ที่เป็นจริง จึงเป็นสิ่งพิมพ์ที่เน้นความรู้อย่างถูกต้อง

สิ่งพิมพ์ธุรกิจ เป้าหมายที่มุ่งหวังคือ คนงาน พนักงาน ฝ่ายบริหาร ประชาชนทั่วไป ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ ลูกค้า สื่อมวลชน สถาบัน การศึกษา กลุ่มบุคคลที่เป็นผู้นำในแนวความคิด ผู้กำหนดนโยบายทางธุรกิจ เป็นต้น โดยคนทำต้องมีจุดมุ่งหมาย มีแนวรายละเอียดที่จะทำให้บรรลุผลสำเร็จ ทั้งระยะสั้น และระยะยาวเพื่อให้คนนิยม มีสัมพันธภาพที่ดี รู้เรื่องของหน่วยงานดีขึ้น เป็นต้น

โปสเตอร์ จัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการประกาศเหตุการณ์ เสนอบริการ ขายสินค้า หรือสนับสนุนอุดมการณ์ ลักษณะของสื่อประเภทนี้จะต้องนำสายตาด้วยเส้นหรือลูกศร พื้น รูปทรง ลวดลายและรูปเป็นองค์ประกอบ คุณสมบัติของโปสเตอร์ คือ จะต้องชัดเจน ดึงดูดความสนใจ น่าเชื่อถือ สีสดใสสะดุดตา ไม่สลับซับซ้อนจนดูไม่รู้เรื่อง ควรออกแบบด้วยความสมดุล เชื้อเพลิงเคลื่อนไหวได้ เน้นสีพื้น อักษรต่างขนาด รูปขนาดใหญ่ มีกลุ่มก้อนทับกัน เส้น ลวดลายพื้นหลังที่เหมาะสม มีความเด่นเฉพาะตัว บางเบา หรือหนักแน่น สีที่เสริมเสน่ห์ เน้นสัญลักษณ์เด่น ใช้สีเฉพาะที่มีความรู้สึก ตัวอักษรเว้นว่างช่องไฟให้ได้ตามเนื้อที่ ตัวอักษรที่ใช้อาจใช้สระบายหรือสีทึบก็ได้ ขยายให้ใหญ่หรือย่อลง ชัดเส้นได้ ตัวอน การออกแบบ วัน เวลา สถานที่ ราคา คิดร่างแล้วคิดพินิจพิเคราะห์แก้ไข ทดลองจนกว่าจะแน่ใจ แล้วจึงค่อยลงมือทำ ปัจจุบันกระดาษโปสเตอร์มีสีมากขึ้น สามารถออกแบบได้พิสดารมากขึ้น ขณะนี้ก้าวหน้าไปถึงขั้นทำโปสเตอร์ 3 มิติแล้ว

3. สื่อประเภทภาพและเสียงหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์

สื่อประเภนี้เป็นการรวมเอาคำพูด ภาพ สิ่งพิมพ์เข้าไปใช้กับไฟฟ้า ซึ่งไฟฟ้าเป็นตัวสำคัญในการแปลงคำพูดให้เหมาะสมโดยอาศัยระยะทางไกลเป็นที่เผยแพร่ เช่น รายการวิทยุ รายการละครที่มีคุณลักษณะแตกต่างกันออกไป รายการวิทยุโทรทัศน์ก็เช่นเดียวกันจะมีคุณลักษณะเฉพาะด้าน หากพิจารณาที่ฟิล์ม สไลด์ ภาพถ่าย จะเห็นได้ว่าใช้เทคนิคพิเศษยุ่งยากมากขึ้นและมีคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยงานด้านกราฟฟิกออกแบบทำให้ใช้เวลาได้สั้นกว่าเดิม

การเรียนรู้เรื่องสื่ออิเล็กทรอนิกส์จะมีขีดความสามารถขึ้นไปอีกระดับหนึ่งในการใช้เครื่องให้เป็น จะเห็นได้จากการมีมัลติมีเดียได้ออนไลน์ในจอทีวี และสามารถนำไปออกเป็น สไลด์มัลติมีเดียขึ้นผสมกับเครื่องฉายภาพนิ่ง (Over Head Projector) และเครื่องฉายสไลด์ได้ด้วย งานเหล่านี้ต้องดูที่วัตถุประสงค์ของงานว่าจะทำเพื่อให้ใครดู เพื่อใครบริ โภคและขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการที่ต้องใช้งบประมาณสูงพอสมควร (เกษม จันทรน้อย, 2537)

ประเภทของสื่อรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

ในการรณรงค์ต่อต้าน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดนั้น ได้มีการผลิตสื่อออกมาเพื่อใช้ในการเผยแพร่ความรู้ไปสู่กลุ่มวัยรุ่นอย่างมากมาย ทั้งจากหน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบโดยเฉพาะทั้งของภาครัฐบาล และภาคเอกชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สื่อมวลชน หมายถึง สื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้รับสารที่มีจำนวนมากและอยู่กันอย่างกระจัดกระจายได้อย่างรวดเร็ว เป็นการแพร่กระจายข่าวสาร ซึ่งสื่อมวลชนที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร โดยมีลักษณะสำคัญ คือ 1) สามารถเข้าถึงผู้รับ หรือกลุ่มเป้าหมายที่มีจำนวนมากได้ในเวลาอันรวดเร็ว 2) สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารได้เป็นอย่างดี และ 3) สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติที่ไม่พึงปรารถนาได้ (จิตรา ธนสารเสณี, 2541)

2. สื่อเฉพาะกิจ เป็นแขนงหนึ่งของสื่อมวลชน แต่โดยเหตุที่ใช้ “เฉพาะกิจ” ตามที่เรียกงานจึงมีลักษณะพิเศษออกไป (อรวรรณ ปิลันธโอวาท, 2542) และเป็นสื่อที่สร้างขึ้น ชื่อ หรือเข้า โดยองค์กรใดองค์กรหนึ่งเพื่อใช้ในการสื่อสาร หรือการประชาสัมพันธ์ขององค์กรนั้นๆ โดยเฉพาะ

สื่อเฉพาะกิจนี้จัดว่าเป็นแขนงหนึ่งของสื่อมวลชน แต่ได้พัฒนาเนื้อหาเพื่อให้เกิดเป็นประโยชน์เป็น เรื่องๆ ไป ดังนั้นสื่อเฉพาะกิจนี้ โดยทั่วไปมีกลุ่มประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่แน่นอน มีการส่ง เนื้อหาต่างๆ ที่เป็นประโยชน์เฉพาะแก่ประชาชนกลุ่มนั้นๆ มีการผลิตที่ไม่ยุ่งยาก การนำเสนอ เนื้อหาเป็นไปอย่างง่ายๆ ซึ่งสื่อเฉพาะกิจที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แผ่นพับ/ใบปลิว โปสเตอร์ ป้ายประกาศ โสมเพจในอินเทอร์เน็ต นิทรรศการ การจัดอบรม/สัมมนา และหนังสือแจก เรื่องยาเสพติด (ชวิศา หนูคง, 2544)

3. สื่อบุคคล คือ ตัวบุคคลผู้ที่นำพาข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง โดยอาศัย การสื่อสารแบบตัวต่อตัว ระหว่างบุคคล 2 คน หรือมากกว่า 2 คนขึ้นไป ที่จะมีปฏิริยาโต้ตอบ ระหว่างกัน โดยที่ผู้ส่งสาร และผู้รับสารสามารถซักถาม ทำความเข้าใจ และมีปฏิริยาโต้ตอบซึ่ง กันและกันได้โดยทันที การสื่อสารระหว่างบุคคลมีองค์ประกอบของการสื่อสารดังนี้ ผู้ส่งสาร (Source) สาร (Message) สื่อ (Media) ผู้รับสาร (Receiver) ผล (Effect) และปฏิริยาตอบสนองกลับ (Feedback) (ชวิศา หนูคง, 2544)

สุพรรณษา สุวรรณชาติ (2548) กล่าวถึง การศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับ ยาเสพติดผ่านสื่อในรูปแบบต่างๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เปิดรับ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมีความถี่ในระดับสูงจากโทรทัศน์ ครู/อาจารย์ และบิดา – มารดา และเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดในระดับปานกลางจากป้ายประกาศ (คัทเอ๊าท์) และ โปสเตอร์ สำหรับสื่อที่เปิดรับในระดับต่ำ ได้แก่ CD /เทปเพลงรณรงค์ นิทรรศการ สติกเกอร์ วารสารยาเสพติด หนังสือการ์ตูนแผ่นพับ/ใบปลิว โสมเพจในอินเทอร์เน็ต และการจัดฝึกอบรม/ สัมมนา สำหรับแหล่งข้อมูลที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด พบว่า แหล่งข้อมูลที่นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจใน ระดับสูงคือ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ครู/อาจารย์ และบิดา – มารดา ส่วนแหล่งข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับ ยาเสพติดในระดับต่ำ คือ หนังสือการ์ตูน

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดผ่านสื่อในรูปแบบต่างๆ ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า รับรู้ข้อมูลในระดับสูง จากโทรทัศน์ ครู/อาจารย์ และบิดา – มารดา และโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ครู/อาจารย์ และบิดา – มารดาเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับยาเสพติด

วัยรุ่น

วัยรุ่น (Adolescence) มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Adolesceres แปลว่า การเจริญเติบโต เพื่อไปสู่วุฒิภาวะ หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตที่จะต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองจากที่เคยมีพฤติกรรมเป็นแบบเด็ก ให้ก้าวจากความเป็นเด็กไปสู่พฤติกรรมแบบผู้ใหญ่ (มลวิภา ทรงวุฒิสีล, 2539)

จิราภรณ์ อารยะรังสฤษฎ์ (2539) กล่าวถึง วัยรุ่นคือวัยที่สิ้นสุดความเป็นเด็กและกำลัง จะพัฒนาไปสู่วัยผู้ใหญ่ อายุประมาณ 13-20 ปี อาจกล่าวได้ว่าเป็นวัยที่มีความสำคัญช่วงหนึ่งในชีวิตมนุษย์ ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ก็มีผลทำให้วัยรุ่นขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และประสบปัญหาในการปรับตัว จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากวัยอื่นๆ

โยชิน ศันสนยุทธ (2533) ได้กล่าวถึง วัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มในช่วงอายุตั้งแต่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย (12-13 ปี) จนอายุที่เด็กสามารถมีงานทำ ซึ่งในแต่ละสังคมจะสิ้นสุดระยะเวลาอายุไม่เท่ากัน อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปวัยรุ่นจะสิ้นสุดระยะเวลาอายุประมาณ 20 ปี วัยรุ่นเป็นวัยที่เด็กมีพัฒนาการที่รวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การเปลี่ยนแปลงกลุ่มของสังคมหรือการเปลี่ยนแปลงทางสติปัญญา การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ทำให้เด็กต้องปรับตัว ซึ่ง การปรับตัวนำมาซึ่งความวิตกกังวลความเครียดของอารมณ์ ความโกรธ ฯลฯ นักจิตวิทยา Stangley Hall (1924 อ้างถึงในสุรพงษ์ ชูเดช, 2544) เรียกระยะวัยรุ่นว่าเป็นวัยพายุบุแคม (Storm and Stress) นั่นก็คือ เด็กวัยรุ่นจะไม่มี ความมั่นคงทางอารมณ์ มีความขวัญผวาของอารมณ์ และอารมณ์ก็มักจะเป็นอารมณ์ที่รุนแรง มีความกดดันสูง และในสายตาของคนโดยทั่วไปก็เรียกว่า วัยรุ่น เป็นวัยของปัญหาวัยอลวนวัยรุ่น เพราะฉะนั้นวัยรุ่นจึงจัดเป็นวัยหนึ่งที่บุคคลในสังคมให้ความสนใจและคิดว่าเป็นปัญหาพฤติกรรมส่วนหนึ่งของสังคม

สุชา จันทน์เอม (2533) กล่าวถึง วัยรุ่นไว้ว่าเป็นวัยที่มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ความเชื่อมั่น ความต้องการ ตลอดจนความปรารถนาต่างๆ เป็นไปอย่างรุนแรงปราศจากความยังคิดชอบทำอะไรตามใจหรือตามความนึกคิดของตน ต้องการเป็นที่ยอมรับนับถือในหมู่เพื่อนฝูง โดยพยายามทำอะไรให้คล้ายๆ กัน เลียนแบบตามกัน จึงมีวัยรุ่นเป็นจำนวนไม่น้อยที่มีปัญหาและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เลวร้าย ตกเป็นทาสของยาเสพติด จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า วัยรุ่น เป็นวัยที่

เริ่มตั้งแต่อายุ 12-20 ปี มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา จากการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วหรือที่เรียกว่า “พายุบูแคม” (Storm and Stress) นี้ ส่งผลต่อการปรับตัว ความวิตกกังวล ความเครียดทางอารมณ์ ทำให้แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาโดยไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนพฤติกรรมวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีโอกาสเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ง่ายมากที่สุด พฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นมีตั้งแต่ความเบี่ยงเบนระดับน้อยๆ เช่น ดื้อรั้น ก้าวร้าว จนกระทั่งพฤติกรรมเบี่ยงเบนระดับสูง เช่น การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ความต้องการของวัยรุ่น

ความต้องการของวัยรุ่นมีลักษณะที่แตกต่างจากวัยอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพจิตใจ และร่างกายที่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นนักจิตวิทยา ได้สรุปพฤติกรรมของวัยรุ่น เนื่องมาจากความต้องการ 3 ประการ (สุชา จันทน์เอม, 2529) ได้แก่

1. ความต้องการทางกาย หรือความต้องการทางสรีระ ได้แก่ ความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิต เช่น ความต้องการอาหารเพื่อบรรเทาความหิวกระหาย ความต้องการขับถ่ายของเสีย แต่ถ้าเขาไม่ได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจ ก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อให้ได้สิ่งที่ยังขาดอยู่
2. ความต้องการทางสังคม เพราะว่ามันุษย์เป็นสัตว์สังคมจึงต้องอยู่รวมกันเป็นสังคมแต่ละอย่าง เป็นเหตุให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ
3. ความต้องการทางใจ เป็นความต้องการที่เกิดความมั่นใจว่าตนจะมีชีวิตอยู่รอดได้แล้ว ซึ่งเป็นผลมาจากความคิดหรือเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การต้องการความรัก ความมั่นคงปลอดภัย ความยกย่องนับถือ ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ และความต้องการเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง

นอกจากนี้ ฉวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม (2527) ได้กล่าวถึง วัยรุ่นมีความต้องการทางด้านจิตใจหรือความต้องการด้านอารมณ์ ความต้องการทางกาย และความต้องการทางสังคมแตกต่างไปจากเด็กเล็กและผู้ใหญ่ ความต้องการที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ความต้องการอยากรู้ อยากเห็น ที่ผิดปกติ เป็นตัวอย่างหนึ่งของความอยากรู้ อยากเห็นที่ เกิดจากความสนใจ ความสงสัย ซึ่งส่งผลให้เกิดพฤติกรรม

2. ความต้องการความรัก บุคคลต้องการความรักและความรู้สึกเป็นเจ้าของ และการขาด สิ่งนี้มักจะเป็นสาเหตุให้เกิดความข้องคับใจและทำให้เกิดปัญหาการปรับตัวไม่ได้ และความยินดี ในพฤติกรรมหรือความเจ็บป่วยทางด้านจิตใจในลักษณะต่างๆ สิ่งที่เราควรสังเกตประการหนึ่ง ก็คือมี บุคคลจำนวนมากที่มีความลำบากใจที่จะเปิดเผยตัวเองเมื่อมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมกับเพศ ตรงข้ามเนื่องจากกลัวว่าจะถูกปฏิเสธความรู้สึก ในวัยเด็ก การได้รับความรักหรือการขาดความรัก ในวัยเด็ก ย่อมมีผลกับการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะและการมีทัศนคติในเรื่องของความรัก Maslow (1970 อ้างถึงใน 16 นวลละออ สุภาพผล, 2541)

3. ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการความปลอดภัยนี้จะสังเกตได้ง่ายในทารก และในเด็กเล็กๆ เนื่องจากทารกและเด็กเล็กๆ ต้องการความช่วยเหลือและต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ตัวอย่าง ทารกจะรู้สึกกลัวเมื่อถูกทิ้งให้อยู่ตามลำพังหรือเมื่อเขาได้ยินเสียงดังๆ หรือเห็นแสงสว่าง มากๆ แต่ประสบการณ์และการเรียนรู้จะทำให้ความรู้สึกกลัวหมดไป ดังคำพูดที่ว่า “ฉันไม่กลัว เสียงฟ้าร้องและฟ้าแลบอีกต่อไปแล้ว เพราะฉันรู้ธรรมชาติในการเกิดของมัน” พลังความต้องการ ความปลอดภัยจะเห็นได้ชัดเจนเช่นกันเมื่อเด็กเกิดความเจ็บป่วย ตัวอย่างเด็กที่ประสบอุบัติเหตุ ขาหักก็จะรู้สึกกลัวและอาจแสดงออกด้วยอาการฝันร้ายและความต้องการที่จะได้รับความปกป้อง คุ้มครองและการให้กำลังใจ Maslow (1970 อ้างถึงใน 17 นวลละออ สุภาพผล, 2541)

4. ความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม ความพึงพอใจของความต้องการได้รับการยอมรับ โดยทั่วไป เป็นความรู้สึกและทัศนคติของความเชื่อมั่นในตนเอง ความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า การ มีพลังกำลัง การมีความสามารถ และความรู้สึกว่ามีชีวิตอยู่อย่างมีประโยชน์และเป็นบุคคลที่มีความ จำเป็นต่อโลก ในทางตรงกันข้ามการขาดความรู้สึกต่างๆ ดังกล่าวนี้ย่อมนำไปสู่ความรู้สึกและ ทัศนคติของปมด้อยและความรู้สึกไม่พอเพียง เกิดความรู้สึกอ่อนแอและช่วยเหลือตนเองไม่ได้ สิ่ง ต่างๆ เหล่านี้เป็นการรับรู้ตนเองในทางนิเสธ

5. ความต้องการได้รับอิสระ ต้องการความเป็นส่วนตัวมากขึ้น บางเวลาต้องการที่จะอยู่ คนเดียวเงียบๆ ตามลำพังโดยไม่ต้องการให้ผู้อื่นมายุ่งเกี่ยวกับตนเอง

6. ความต้องการที่จะหาเลี้ยงตนเอง อยากได้สิ่งบำรุงบำเรอ ประนเปรอความสุขของตน จิตใจก็มุ่งไปทะยานหาสิ่งฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยต่างๆที่ตนเองต้องการ และจะมีความสุขเมื่อได้สนอง ความต้องการของตนเอง

7. ความต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ ความต้องการต่างๆ เหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่นำไปสู่ การกระทำ หรือพฤติกรรมต่างๆ ทั้งในทางที่สังคมยอมรับหรือไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่สังคม ไม่ยอมรับ

ความสนใจของวัยรุ่น

ลักษณะความสนใจของวัยรุ่นจะเป็นความสนใจอย่างกว้างๆ ไม่ได้ให้ความสนใจกับสิ่งใด สิ่งหนึ่งมากจนเป็นพิเศษ ซึ่งความสนใจของวัยรุ่นอาจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ หลายประการ เช่น ลักษณะบุคลิกภาพ สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัว สิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมถึง บุคคลที่มีชื่อเสียงที่ตนเองให้ความชื่นชอบเป็นพิเศษด้วย อย่างไรก็ตามความสนใจโดยรวมของ วัยรุ่นส่วนใหญ่ได้แก่

1. ความสนใจทางการศึกษา เพราะเกี่ยวข้องกับอาชีพ รวมทั้งฐานะทางเศรษฐกิจและ ทางสังคม ความสนใจทางการศึกษาของแต่ละคนย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดู การเข้ากลุ่มเพื่อน เป็นต้น

2. ความสนใจช่วยเหลือบุคคลอื่น เพราะสืบเนื่องจากการที่คิดว่าตนเองไม่ได้รับความ ยุติธรรม จึงทำให้รู้สึกว่าคุณค่าเหล่านั้นตกอยู่ในฐานะเดียวกับตน จึงพยายามให้ความช่วยเหลือ บุคคลเหล่านั้นเพื่อให้ได้รับความยุติธรรม

3. ความสนใจกิจกรรมสร้างสรรค์ เพราะกิจกรรมเป็นของแปลกใหม่และช่วยสร้าง ประสบการณ์ที่หลากหลายให้เกิดขึ้น รวมทั้งช่วยบรรเทาความเคร่งเครียดอารมณ์ วัยรุ่นมักให้ความ ร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ เป็นอย่างดี ซึ่งกิจกรรมสร้างสรรค์อาจเป็นทั้งแง่ส่วนตัวและในแง่ ของสังคมส่วนรวม

4. ความสนใจวัฒนธรรมประเพณี ภายนี้วัยรุ่นเริ่มมีความสนใจและมองเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีว่ามีความสำคัญต่อบุคคลและต่อสังคมส่วนรวม การให้ความรู้ความเข้าใจ และชักจูงให้เกิดความสนใจอย่างถูกต้องจะช่วยสร้างให้ตัววัยรุ่นเป็นบุคคลที่รู้จักรักและสงวนวัฒนธรรมประเพณี

5. ความสนใจศาสนา ปรัชญา อุดมคติ วัยรุ่นกำลังเสาะแสวงหาหลักการในการแก้ความทุกข์ร้อนทางจิตใจ และแนวทางดำเนินชีวิตอย่างผู้ใหญ่ จึงพึงเล็งให้ความสำคัญแก่ศาสนา ปรัชญา อุดมคติ และค่านิยมต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดับทุกข์ให้กับตนเอง

6. ความสนใจมีเพื่อนสนิทต่างเพศ ความสนใจนี้สืบเนื่องมาจากการบรรลุวุฒิภาวะทางเพศซึ่งเริ่มในวัยแรกเริ่ม และความต้องการดำเนินชีวิตอย่างผู้ใหญ่

การเกิดพฤติกรรมทุกชนิดของมนุษย์นั้น ย่อมต้องมีจุดหมายปลายทางที่ผู้แสดงพฤติกรรมเหล่านั้นต้องการจะไปถึง เพื่อเป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ โดยที่ มลวิภา ทรงวุฒิสีล (2539) ได้กล่าวถึงลักษณะการเกิดพฤติกรรมไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมทุกชนิดที่แสดงออกมาจะต้องมีสาเหตุ
2. พฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันอาจมาจากสาเหตุของการเกิดที่แตกต่างกัน
3. พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่จำเป็นจะต้องเกิดมาจากสาเหตุเดียวกัน อาจเกิดจากสาเหตุหลายๆ สาเหตุรวมกัน

จากลักษณะดังกล่าวที่ทำให้เกิดพฤติกรรมของมนุษย์นั้น กันยา สุวรรณแสง (2542) ได้กล่าวโดยสรุปถึงสาเหตุของพฤติกรรมว่าเกิดมาจากแรงจูงใจ 2 ประการ คือ

1. แรงจูงใจทางด้านร่างกาย เป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เช่น ความต้องการอาหาร ความกระหาย ความเหนื่อย เป็นต้น

2. แรงจูงใจทางด้านสังคม เป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการทางสังคม (Social Needs) เช่น ความรัก ความอบอุ่น ความมีเกียรติ การได้รับคำยกย่องชมเชย เป็นต้น

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นจะมาจาก 6 ปัจจัย ดังที่ (ฉวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม, 2527) กล่าวไว้ดังนี้

1. เกิดจากตัวเด็กเอง คือ สภาพทางร่างกายและปัญหาส่วนตัว อาจจะมาจกสาเหตุ ดังนี้
 - อาหาร การขาดอาหาร ได้อาหารไม่เพียงพอ
 - ปัญหาโรคทางกายเฉพาะตัว
 - ความพิการหรือความบกพร่องของบุคลิกภาพ
 - เด็กที่มีปัญหาพัฒนาการทางบุคลิกภาพ มีวุฒิภาวะต่ำ มีปัญหาทางด้านการปรับตัว
 - ความกดดันและผิดหวังของอารมณ์เพศ
2. เกิดจากความบีบคั้นทางใจ นับจากสภาพแวดล้อมใกล้ชิด คือ ครอบครัวและภาวะสังคมรอบตัวที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
 - สภาพครอบครัวยุ่งเหยิง พ่อแม่ไม่ปรองดองกัน ทะเลาะเบาะแว้งกัน
 - ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่แยกทางกัน เด็กไม่อาจหาที่พึ่งยึดเป็นแบบแผนได้
 - ความบีบคั้นที่ได้รับมีมากมาย นับจากพ่อแม่ไม่มีเวลาสนใจ เอาใจใส่ลูกเด็กว่าแห้ว
3. สภาพแวดล้อมที่เด็กได้รับ เช่น สภาพที่ตั้งของบ้าน โรงเรียน เด็กขาดตัวอย่าง และการชักนำไปในทางเสื่อมเสียเป็นส่วนใหญ่
4. กลุ่มเพื่อน การทำตามค่านิยมกลุ่มในทางที่ผิด เป็นสาเหตุสำคัญของการกระทำผิดของวัยรุ่นได้มาก
5. สภาพเศรษฐกิจ ภาวะเศรษฐกิจในครอบครัวและชุมชนที่ทรุดโทรม เป็นเหตุใหญ่ที่สุดของคดีอาชญากรวัยรุ่น

6. สื่อมวลชน หนังสือต่างๆ ที่มีจำหน่ายมากมายไม่ได้รับการควบคุมอย่างจริงจังสาเหตุ การทำความผิดของเยาวชนเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาดูเรื่องราวและสาเหตุอย่างกว้างขวาง ครอบคลุม ไปในทุกๆ ด้าน ด้านที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของเยาวชนแต่ละ คนและพัฒนาการในทุกๆ ด้าน จึงจะสรุป และหาแนวทางแก้ไข และป้องกันให้เหมาะสมกับการกระทำผิด ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้อง ร่วมมือกันทุกฝ่าย ทุกองค์กรนับแต่ครอบครัวและสิ่งแวดล้อมทั้งฝ่ายรัฐและเอกชน

นอกจากนี้พฤติกรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะของวัยรุ่น อาจมีทั้งพฤติกรรมที่เป็นปกติที่ไม่ก่อ ความเดือดร้อนให้กับตัวของวัยรุ่นเองและบุคคลรอบข้าง หรือเป็นพฤติกรรมที่ไม่ปกติ ซึ่งควร ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และให้ความห่วงใย ลักษณะพฤติกรรมโดยทั่วไปที่วัยรุ่นแสดงออกมาและ เห็นได้อย่างชัดเจน มีดังนี้ (สุชา จันทรเฒ, 2529)

1. ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ ชอบทำอะไรที่เกินขอบเขต เพราะขาดความยับยั้งชั่งใจ หรือ อาจเกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ประกอบกับมีอารมณ์วู่วาม จึงทำให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา การ ควบคุม
2. มีความทงงตนมากเกินไป คิดว่าสิ่งที่ตนทำนั้นถูกต้องเสมอ
3. มีความสนใจในเรื่องเกี่ยวกับปรัชญา ศาสนา เพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตของ ตนเอง
4. ประพฤติตนให้เป็นจุดสนใจ ทั้งต่อเพศเดียวกันและต่างเพศ ซึ่งต้องการได้รับการยก ย่อง และการให้เกียรติ
5. มีการแสดงออกของพฤติกรรมที่เลียนแบบการกระทำของผู้ใหญ่ ทั้งในด้านที่ เหมาะสม และไม่เหมาะสม เช่น การดื่มเหล้า สูบบุหรี่ การเที่ยวในยามราตรี เป็นต้น
6. เมื่อถูกกล่าวหา หรือว่ากล่าวตักเตือน มักจะไม่ยอมรับและอ้างสิทธิ์บางอย่างเพื่อ หลีกเลียงข้อกล่าวหาหรือการกระทำของตนเอง และมักจะกระทำตามใจตนเองเสมอ

7. มีความสนใจในร่างกายเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นความสวยงามในเรื่องการแต่งกายรูปร่างหน้าตา เพราะต้องการได้รับการยอมรับทั้งจากกลุ่มเพื่อน และบุคคลรอบข้าง

ทศพร ประเสริฐสุข (2542) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กสรุปได้ว่า ปัญหาของเด็กในโรงเรียนมีตั้งแต่ปัญหาเล็กน้อยไปจนถึงปัญหาใหญ่ๆ เด็กที่มีปัญหา หรือเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เป็นเด็กที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ และไม่เป็นที่ยอมรับของครู เช่น ส่งเสียงดังขณะที่ครูสอน ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย บางพฤติกรรมอาจก่ออันตรายแก่เพื่อนร่วมชั้นและต่อตัวนักเรียนเอง เช่น การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น ก่อความวุ่นวายในชั้นเรียน จนทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนต้องหยุดชะงัก เป็นต้น บางลักษณะอาจเป็นพฤติกรรมทางด้านการถดถอย หลีกหนีจากความจริง เพื่อฝันหรือเชื่องซึม เป็นต้น ในทางจิตวิทยาเชื่อว่า พฤติกรรมทุกชนิดย่อมมีสาเหตุ เมื่อครูพบพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอาจจะวิเคราะห์ได้จากสาเหตุที่เกิดดังนี้

1. พัฒนาการทางกาย ได้แก่ ความไม่ครบถ้วน ความสมบูรณ์ของอวัยวะ เช่น พิการตาบอด ขาดฟัน ผอมเกินไป อ้วนเกินไป
2. พัฒนาการทางสังคม ได้แก่ สังคมในครอบครัว สังคมรอบๆ ตัว เพื่อนๆ เพื่อนบ้าน ครอบครัวที่พ่อแม่แตกแยกหรือครอบครัวที่อบอุ่น จะมีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก
3. พัฒนาการทางจิตใจ ได้แก่ สะเทือนใจอย่างรุนแรงเนื่องจากพ่อแม่ตายตั้งแต่ยังเล็กๆ ขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัว หน้าตาซีเห่ มีแผลเป็นชัดเจน เกิดในครอบครัวที่ต่ำต้อย ครอบครัวยากจนถูกบีบคั้นมาก พ่อแม่ไม่ให้ความสนใจ เป็นต้น เด็กที่มีพัฒนาการทางจิตใจดี สุขภาพจิตก็จะดี มองคนในแง่ดี เป็นคนรักคนอื่น พร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเห็นได้ชัด

ปัญหาที่พบบ่อยในวัยรุ่น

1. ปัญหาความสัมพันธ์กับพ่อแม่ วัยนี้จะแสดงพฤติกรรมที่แสดงความเป็นตัวของตัวเองค่อนข้างมาก การพูดจาไม่ค่อยเรียบร้อย อารมณ์แปรปรวนเปลี่ยนแปลงง่าย เอาแต่ใจตัวเอง ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือครูอาจารย์หงุดหงิดไม่พอใจ ถ้าใช้วิธีการจัดการไม่ถูกต้อง เช่น ใช้วิธีดุด่าว่า

กล่าว คำหนีหรือลงโทษรุนแรง จะเกิดปฏิกิริยาต่อต้านเป็นอารมณ์ต่อกัน ไม่ได้ช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมวัยรุ่น

วิธีการจัดการกับปัญหาพฤติกรรมเหล่านี้ เริ่มต้นจากการทำความเข้าใจความต้องการของวัยรุ่น มีการตอบสนองโดยประนีประนอม ยืดหยุ่น แต่ก็ยังคงมีขอบเขตพอสมควร พยายามจูงใจให้ร่วมมือมากกว่าการบังคับกันตรงๆ หรือรุนแรง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีไว้ก่อน อย่าหงุดหงิดกับพฤติกรรมเล็กๆ น้อยๆ

2. ปัญหาการใช้สารเสพติด ตามธรรมชาติของวัยรุ่นจะมีความอยากรู้อยากเห็นอยากลองมาก ถ้าขาดการยับยั้งชั่งใจด้วย การที่อยู่ในกลุ่มที่ใช้สารเสพติดหรือเพื่อนใช้สารเสพติด จะมีการชักชวนให้ใช้ร่วมกัน บางคนไม่กล้าปฏิเสธเพื่อน บางคนใช้เพื่อให้เหมือนเพื่อนๆ เมื่อลองแล้วเกิดความพอใจก็จะติดได้ง่าย

3. ปัญหาทางเพศ พฤติกรรมรักร่วมเพศ เป็นพฤติกรรมที่จะทำให้เกิดปัญหาตามมาได้มาก คนที่เป็นรักร่วมเพศมักจะเจอปัญหาในการดำเนินชีวิตได้มากกว่าคนทั่วไป ในบางสังคมมีการต่อต้านพฤติกรรมรักร่วมเพศ มีการรังเกียจ ล้อเลียน ไม่ยอมรับ บางประเทศมีกฎหมายลงโทษการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างเพศเดียวกันเอง รักร่วมเพศ คือพฤติกรรมที่พึงพอใจทางเพศกับเพศเดียวกัน อาจมีการแสดงออกภายนอกให้เห็นชัดเจนหรือไม่ก็ได้

4. ปัญหาบุคลิกภาพ วัยรุ่นจะเป็นวัยที่มีพัฒนาการของบุคลิกภาพอย่างชัดเจนทั้งนิสัยใจคอ การคิด การกระทำ จะเป็นรูปแบบที่สม่ำเสมอ จนสามารถคาดการณ์ได้ว่าในเหตุการณ์แบบนี้เขาจะแสดงออกอย่างไร ถ้าการเรียนรู้ที่ผ่านมาดี วัยรุ่นจะมีบุคลิกภาพดีด้วย แต่ในทางตรงข้าม ถ้ามีปัญหาในชีวิต หรือเรียนรู้แบบผิดๆ จะกลายเป็นบุคลิกภาพที่เป็นปัญหา ปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้น้อย เอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง และจะติดตัวไปตลอดชีวิต ถ้าเป็นปัญหามากๆ เรียกว่าบุคลิกภาพผิดปกติ

5. ความประพฤตินอกคอกติ คือโรคที่มีปัญหาพฤติกรรมกลุ่มที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน โดยตนเองพอใจ ได้แก่ การละเมิดสิทธิผู้อื่น การขโมย ล้อ โกง ตีชิงวิ่งราว ทำร้ายผู้อื่น ทำลายข้าวของ เกร หรือละเมิดกฎเกณฑ์ของหมู่คณะหรือสังคม การหนีเรียน ไม่กลับบ้าน หนีเที่ยว โกหก หลอกลวง ล้วงเงินทางเพศ การใช้สารเสพติด (วรัญญา พงษ์เกษม และคณะ, 2553)

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น

ปรีชา คัมภีรปกรณ์ (2532: 51-72) ได้อธิบายถึง ปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมของวัยรุ่นไว้หลายประการดังนี้

1. ปัจจัยทางจิตวิทยา

จิตวิทยา (Psychology) เป็นวิชาที่ศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ ที่กล่าวว่า จิตวิทยาเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยพฤติกรรมของมนุษย์ และสัตว์ ได้แก่

1. อารมณ์ (Emotion) คือ กระบวนการหรือสภาวะทางด้านความรู้สึกที่ถูกทำให้หวั่นไหว ซึ่งแสดงออกมาโดยการเปลี่ยนแปลงของร่างกายในกล้ามเนื้อเรียบ (Smooth Muscle) ต่อมต่างๆ และพฤติกรรมรวม (Gross Behavior) (โยชิน คันสนยุทธ, 2533)

ประสาธ อิศรปริดา (2532) ได้กล่าวว่า วัยรุ่นจะมีอารมณ์ที่รุนแรง ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 มีอารมณ์มากกว่าปกติ บางครั้งสาเหตุของอารมณ์อาจเป็นสาเหตุเพียงเล็กน้อย และทำให้วัยรุ่นบางคนมีอารมณ์รุนแรงถึงกับคิดฆ่าตัวตาย

1.2 เปลี่ยนแปลงได้ง่าย อารมณ์ส่วนใหญ่จะไม่คงที่ ไม่สม่ำเสมอ เกิดขึ้นได้ง่าย และหายไปอย่างรวดเร็ว

1.3 ขาดการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ จะแสดงพฤติกรรมอย่างเปิดเผย

1.4 อารมณ์บางชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งอารมณ์ที่เกิดจากความผิดหวังในตอนแรกจะแสดงออกอย่างรุนแรง แต่เมื่อนานเข้าแม้ความรุนแรงจะลดลง แต่อารมณ์นี้จะติดค้างอยู่ในใจของเด็กวัยรุ่นอยู่นาน จนทำให้จิตใจเศร้า ว้าเหว่ และเกิดความเครียดขึ้นได้เมื่อวัยรุ่นมีอารมณ์รุนแรง ก็อาจจะแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา ดังนี้

1.4.1 การแสดงอาการตั้งเครียดทางประสาท โดยอาจแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น ตีมือสุมรา สุมบุหรี เป็นต้น

1.4.2 การแสดงออกถึงอารมณ์ที่รุนแรง คือ การที่วัยรุ่นเปลี่ยนแปลงอารมณ์จากอารมณ์หนึ่ง เป็นตรงข้ามในเวลาอันรวดเร็ว และไม่สมเหตุสมผล

1.4.3 ก้าวร้าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อร่วมกันเป็นกลุ่มจะแสดงออกก่อนข้างชัด

1.4.4 อารมณ์เศร้าหมอง เมื่อผิดหวังวัยรุ่นที่มีอารมณ์อ่อนไหวจะเกิดอาการเศร้าหมอง และแสดงพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดได้

1.4.5 หลบหนีปัญหา เมื่อเผชิญปัญหาวัยรุ่นอาจแสดงออกโดยการไม่ยอมรับรู้ และหลีกเลี่ยงปัญหา ซึ่งอาจเป็นอันตรายภายหลังได้

2. บุคลิกภาพ เป็นส่วนหนึ่งของมนุษย์ คือลักษณะของตัวบุคคลโดยรวม ทั้งลักษณะทางกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา หรืออาจรวมไปถึงการทำทาง การแสดงออก น้ำเสียง ความรู้สึกนึกคิดความสนใจ ความมุ่งหวัง ตลอดจนความสามารถในการปรับตัวเพื่อให้อยู่ร่วมกับสังคม บุคคลรอบข้างได้อย่างมีความสุข แต่พฤติกรรม ลักษณะดังกล่าวก็ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูเป็นต้น

ประสาท อิศรปริดา (2532) ได้แบ่งองค์ประกอบของบุคลิกภาพ ออกเป็น 2 ส่วนคือ

2.1 มโนภาพเกี่ยวกับตน (Self-Concept) คือ ความรู้สึกตอบสนองต่อตนเอง ในด้านต่างๆ รวมทั้งความรู้สึกเกี่ยวกับนิสัยและคุณสมบัติของตนเองด้วย ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

2.1.1 ทางกาย (Physical Self-Image) ได้แก่ ความคิดเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาของตนเองเป็นบุคลิกลักษณะที่มองเห็นได้จากภายนอก เช่น ความสวย ความหล่อ วัยรุ่นจะมีความรู้สึกมาก โดยจะพิถีพิถันในด้านรูปร่างหน้าตา และเลียนแบบกัน ทั้งในด้านการแต่งกาย และการทำทาง

2.1.2 ทางจิต (Psychological Self-Image) ได้แก่ ความรู้สึก ความคิด และการรู้
 แจ้ง หรือการรับรู้ ซึ่งเป็นตัวบ่งการให้วัยรุ่นแสดงพฤติกรรม หรือการกระทำทั้งในทางดีและทางชั่ว

2.2 ลักษณะนิสัย หรือพฤติกรรม ที่บุคคลแสดงออกบ่อยๆ โดยมีต้นกำเนิดมาจากมโน
 ภาพเกี่ยวกับตน

อย่างไรก็ตามบุคคลที่มีพฤติกรรมใดๆ หลากๆ พฤติกรรมก็อาจรวมไว้เป็นพวกเดียวกัน
 แบบเดียวกัน ซึ่งแสดงถึงบุคลิกภาพของคนคนนั้น เช่น บุคลิกภาพเผด็จการ เป็นต้น

บัญชา คาวกระจาย (2539: 15) กล่าวว่า ปัจจัยด้านจิตวิทยา เป็นปัจจัยที่อยู่ภายใต้จิตใจของ
 บุคคลที่มีต่อการเกิดและความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วย วุฒิภาวะ ความต้องการ
 ความสนใจ แรงจูงใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคล

2. ปัจจัยทางสังคม

ปัจจัยทางสังคมมีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ
 คือ

1. ครอบครัว เป็นสถาบันแรกที่มีความสำคัญต่อชีวิต ตั้งแต่แรกเกิด ประสบการณ์ทุก
 อย่างที่ได้รับย่อมมีผลกระทบต่อพัฒนาการ และพฤติกรรมของเด็ก ดังต่อไปนี้

1.1 บรรยากาศภายในครอบครัว ขึ้นกับพ่อแม่เป็นส่วนใหญ่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม
 ของเด็กมาก การปลุกฝังค่านิยม เจตคติ นิสัยใจคอให้เกิดขึ้นได้ หรือไม่ขึ้นกับความอบอุ่น การมี
 ความสุข พฤติกรรมที่แสดงออกก็จะเป็นพฤติกรรมที่ดี ซึ่งตรงข้ามกับครอบครัวที่เลี้ยงดูถูกอย่าง
 เข้มงวด เต็มไปด้วยกฎระเบียบต่างๆ ลูกก็จะมีพฤติกรรมไปในทางที่เก็บกด เมื่อครอบครัว บางครั้ง
 อาจคบเพื่อนเกร่ คึมสุรา สูบบุหรี่ เป็นต้น

1.2 การอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อบุคคล คือ การที่บุคคลจะพัฒนาไปเป็นผู้ใหญ่ที่ประสบ
 ความสำเร็จในชีวิตเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ การเลี้ยงดูในระยะแรกๆ มาเป็นอย่างดีและเมื่อเขาเติบโต
 เป็นผู้ใหญ่ ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่เต็มไปด้วยการสร้างสรรค์ประ โยชน์ให้แก่สังคมเป็นอย่างดี

(สุรางค์ จันทน์เอม, 2527) เช่น พ่อแม่ที่คอยให้กำลังใจ เอาใจใส่ตามที่จำเป็น ลูกก็จะแสดงพฤติกรรมที่ดี แต่ถ้าหากทางบ้านขาดความอบอุ่นเด็กก็จะพยายามหาเพื่อนนอกบ้าน ถ้าคบเพื่อนไม่ดี อาจทำให้เป็นเด็กมีปัญหาได้

1.3 ต้นแบบของพ่อแม่ พ่อแม่ลูกมีเวลาอยู่ด้วยกันเกือบตลอดเวลา พ่อแม่จึงเป็นต้นแบบที่วัยรุ่นมีโอกาสติดพฤติกรรมต่างๆ ได้

2. โรงเรียน เป็นสถาบันที่สำคัญอันดับสองรองจากบ้าน เป็นสถานที่ให้การศึกษาอบรมแก่เด็กภายใต้การดูแลของครู อาจารย์ในการให้ความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ การอบรมสั่งสอนด้านคุณธรรม จริยธรรมต่างๆ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีระเบียบวินัย และความสงบเรียบร้อย ให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และบุคลิกภาพให้เป็นไปตามที่สังคมปรารถนา โรงเรียน ครู และวัยรุ่นควรจะมีบทบาทที่สอดคล้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน ครูควรสนับสนุนให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ส่งเสริมให้มีความคิดอิสระ สร้างสรรค์และบรรยากาศที่ดี ส่วนเพื่อนร่วมโรงเรียนนั้นมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างมากเพราะวัยรุ่นมีความต้องการเพื่อน และการยอมรับจากกลุ่ม จึงพบเสมอว่าวัยรุ่นมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเกิดจากการเลียนแบบหรือถูกเพื่อนชักจูง และมักจะคล้อยตามกลุ่มเสมอ (กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา, 2533)

3. ชุมชน หมายถึง สถานที่ที่มีกลุ่มบุคคลตั้งอยู่เป็นที่เป็นที่ทางมีขอบเขตอันเดียวกัน และผู้คนเหล่านั้นมีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความสนใจร่วมกันอย่างใดอย่างหนึ่ง มีแนวพฤติกรรมเป็นอย่างเดียวกัน ดังนั้น สภาพจิตใจในชุมชนก็ย่อมมีผลต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรม ดังนี้

3.1 เป็นต้นแบบของพฤติกรรมถ้าหากคนในชุมชนส่วนใหญ่เป็นคนดี ก็จะมีต้นแบบที่ดีของวัยรุ่น แต่ถ้าหากได้ต้นแบบที่ไม่ดีพฤติกรรมของวัยรุ่นก็จะเบี่ยงเบนไปจากพฤติกรรมปกติ

3.2 สนับสนุนพฤติกรรมของวัยรุ่น ชุมชนมีอิทธิพลอย่างสนับสนุนให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมบางประเภท เช่น พฤติกรรมเร่ร่อน มีการแข่งขันกัน

3.3 ขัดขวางพฤติกรรมบางอย่างของวัยรุ่นอาจเนื่องจากสถานที่ หรือสมาชิกของชุมชนไม่เอื้ออำนวย

3.4 ปลุกฝังค่านิยมและแนวความคิดต่างๆ ของชุมชนแก่วัยรุ่นและค่านิยมนั้นเป็นสิ่งที่บอกบุคคลอย่างกว้างว่ามีจุดมุ่งหมายอะไรบ้างในชีวิต เป็นสิ่งที่น่าปรารถนา และค่านิยมนั้นเป็นเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติอย่างกว้างๆ ให้แก่วัยรุ่นอีกด้วย (Smelser, 1981)

ปัญญา คาวกระจาย (2539: 15) กล่าวว่าปัจจัยด้านสังคมเราจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้จากสังคม ทำให้มีการประพฤติ ปฏิบัติสืบต่อกันมา ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ คือ

1. ครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกที่มีความสัมพันธ์และสำคัญมากในการที่จะถ่ายทอดแบบการประพฤติ ตลอดจนความเชื่อ และพฤติกรรมต่างๆ เพราะสังคมประกอบไปด้วย บิดา มารดา และบุคคลอื่นที่จะปลุกฝังแนวความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติให้กับเด็ก

2. กลุ่มบุคคลในสังคม ได้แก่ บุคคลที่มีความสัมพันธ์กับเด็กอย่างใกล้ชิด เช่น ครู เพื่อน หรือบุคคลอื่นที่แวดล้อมอยู่ในสังคม จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กอย่างมาก

นอกจากนี้จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางสังคมกับพฤติกรรมของวัยรุ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ของธีรพงษ์ คำพุ่ม (2545) พบว่า วัยรุ่นมีคะแนนพฤติกรรมรวมทุกด้านเฉลี่ย 147.12 คะแนน และเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์การผันแปรพบว่า ตัวแปรอิสระโดยส่วนรวมมีผลต่อตัวแปรตามอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ .001 โดยมีค่า $F = 2.265$ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่า พฤติกรรมเพื่อนสนิทการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และพฤติกรรมของครู มีผลต่อพฤติกรรม ผลการวิเคราะห์การจำแนกพบ ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรลักษณะครอบครัว ลักษณะของกลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน กับพฤติกรรมโดยรวม พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดรวมกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมโดยรวมคิดเป็นร้อยละ 15.6 (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กำลังสอง $(R^2) = .156$) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัว เมื่อยังไม่ได้ควบคุมตัวแปรอิสระอื่นๆ ตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์ (Eta) สูงสุด คือ พฤติกรรมของเพื่อนสนิท รองลงมาคือ พฤติกรรมของครู การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวกิจกรรมนักเรียน ความสัมพันธ์ในครอบครัว จำนวนเพื่อนสนิท

3. ปัจจัยทางกายภาพ

มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมวัยรุ่น 3 ด้าน คือ

1. ปัจจัยทางบ้าน เนื่องจากวัยรุ่นต้องอยู่ที่บ้านเป็นเวลานานกว่าอยู่ในโรงเรียน ฉะนั้นบ้านจึงมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นค่อนข้างสูง เช่น วัยรุ่นที่มาจากบ้านที่เป็นสัดส่วนและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ ส่วนวัยรุ่นที่มีสภาพในสังคมแออัดมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนได้ เช่น ก้าวร้าว ดื่มสุรา สูบบุหรี่ เป็นต้น

2. ปัจจัยทางโรงเรียน โรงเรียนเป็นสถานที่ให้การศึกษา เป็นแหล่งถ่ายทอดและส่งเสริมวัฒนธรรมต่างๆ ตามลักษณะของสังคม ซึ่งพฤติกรรมของนักเรียนเป็นไปในทางใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังนี้

2.1 ประเภทของโรงเรียน ซึ่งควรมีการจัดหลักสูตร และการสอนให้เหมาะสมกับธรรมชาติของเด็ก เช่น จัดให้มีทั้งวิชาความรู้ทั่วไป และวิชาเลือก เพื่อให้เด็กได้เลือกเรียนตามความถนัด ตามความสนใจ ช่วยให้เด็กวัยรุ่นที่จะเลือกเรียนวิชาสายสามัญมุ่งเรียนเพื่อการแข่งขัน ส่วนสายอาชีพมุ่งเรียนเพื่อหางานทำ

2.2 ขนาดของโรงเรียน ตัวโรงเรียนและบริเวณ โรงเรียนควรมีบริเวณที่กว้างมากพอควรมีสวนเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นกีฬา และพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้แล้วห้องเรียนควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ ซึ่งวัยรุ่นที่อยู่โรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนมากจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากวัยรุ่นที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก

2.3 ชื่อเสียงของโรงเรียน วัยรุ่นที่อยู่ในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงมักจะชอบแสดงตัวให้เห็นว่าเป็นนักเรียนของโรงเรียนนั้น แต่นักเรียนในโรงเรียนที่ไม่มีชื่อเสียงมักจะแสดงพฤติกรรมในทางตรงข้าม จนบางครั้งเกิดเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวได้

2.4 สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นทั้งในด้านการส่งเสริมพฤติกรรมที่ดี และช่วยทำให้เกิดพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนได้ถ้าอยู่ใกล้แหล่งที่มั่วสุมหรือสถาน

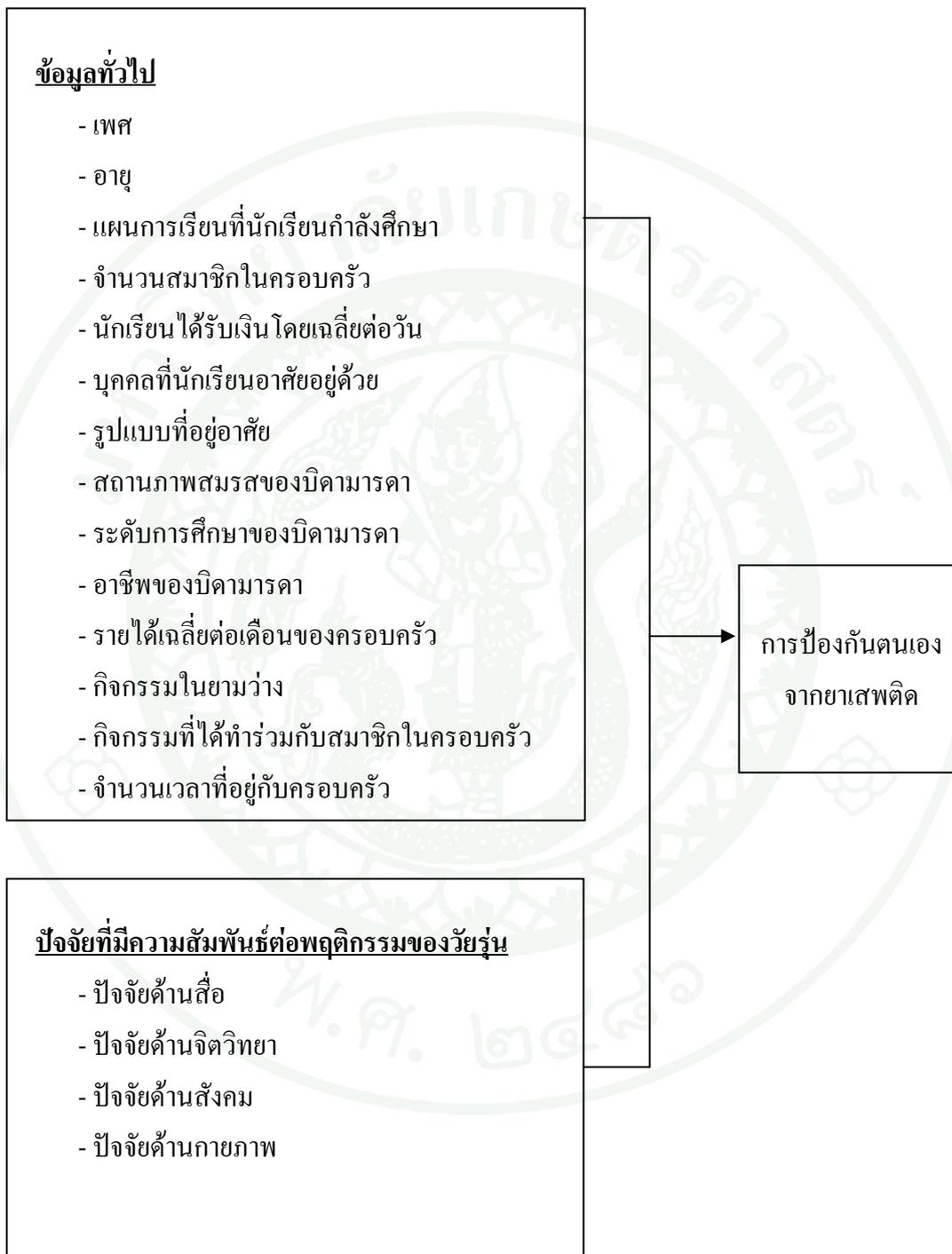
เรื่งรรมย์ต่าง ๆ จะเป็นการช่วยให้นักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วม จึงเป็นเสมือนแรงเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขึ้นได้

3. ปัจจัยทางชุมชน ชุมชนเป็นหน่วยงานทางสังคมที่มีความสำคัญทางสังคมวิทยามาก เป็นหน่วยที่มีอิทธิพลต่อผู้คนรองลงไปจากครอบครัว ดังนั้น การมีชีวิตอยู่ในชนบท หรือในเมืองย่อมมีผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกที่แตกต่างกัน และวัยรุ่นที่อยู่ในชุมชนธุรกิจ อาจมีพฤติกรรมที่แสดงออกแตกต่างไปจากพฤติกรรมของวัยรุ่นที่อยู่ในชุมชนย่านที่อยู่อาศัย เป็นต้น

ซูดา จิตพิทักษ์ (2525: 76) กล่าวว่า พฤติกรรมของวัยรุ่นจะเป็นไปในทางที่ถูกต้องเป็นที่ยอมรับนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

1. ความถูกต้องแน่นอนในการคาดหวังบทบาท (The Validity of Role Perception) ซึ่งขึ้นกับการคาดการณ์ของตำแหน่งตนเอง
2. ความสันทัดในการดำเนินบทบาท (Skill in Role Enactment) ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ในขณะมีปฏิกริยา
3. สภาพตัวของคนๆ นั้น ซึ่งหมายถึง จิตใจ อารมณ์ ในขณะที่มีปฏิกริยาสัมพันธ์ อันจะเป็นผลต่อการคาดหวังบทบาท และความสันทัดในการดำเนินบทบาท

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ศึกษาปัจจัยที่มี
ความสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในจังหวัดปัตตานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2553
ในจังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย 2 เขต (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตพื้นที่
การศึกษาปัตตานี, 2553) ดังนี้

เขตที่ 1 ประกอบด้วย อำเภอเมือง (โรงเรียนเบญจมราชูทิศ และโรงเรียนเดชะปัตตนยานุ
กุล) อำเภอปนาระ (โรงเรียนท่าข้ามวิทยาคาร และโรงเรียนวุฒิชัยวิทยา) อำเภอยะหริ่ง (โรงเรียน
สุวรรณไพลญ์) และอำเภอหนองจิก (โรงเรียนปทุมคงคานุสรณ์ และโรงเรียนยาบีบรรณวิทย์
รวม 4 อำเภอ มี 7 โรงเรียน และมีนักเรียน 2,708 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ในเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1, 2553)

เขตที่ 2 ประกอบด้วย อำเภอโคกโพธิ์ (โรงเรียนราชมนิรังสฤษฎ์ และโรงเรียนโพธิ์คีรีราช
ศึกษา) อำเภอมายอ (โรงเรียนศิริราษฎร์สามัคคี) อำเภอยะรัง (โรงเรียนประจักษ์วิทยา และโรงเรียน
สะนอพิทยาคม) และอำเภอแม่ลาน (โรงเรียนแม่ลานวิทยา) รวม 4 อำเภอ มี 6 โรงเรียน และมี
นักเรียน 889 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2,
2553)

รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมดของจังหวัดปัตตานีได้ 8 อำเภอ 13 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งหมด
3,597 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 480 คน ซึ่งถือว่าเพียงพอที่จะเป็นตัวแทนของประชากร โดยใช้ตาราง Determining Sample Size from a Given Population ของ Krejcie และ Morgan (อ้างถึงใน สุภาพ ฉัตรภรณ์, 2552: 63) ซึ่งกำหนดไว้อย่างน้อย 346 คน กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ได้มาจากการสุ่มโดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sample) โดยดำเนินการดังนี้ (บุญธรรม กิจปริคาบวิสุทธิ, 2540: 75-79)

ขั้นที่ 1 เลือกอำเภอในแต่ละเขตการศึกษาจำนวน 2 อำเภอ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sample) โดยเลือกจากอำเภอที่มีสถิติการจับกุมคดียาเสพติดสูงที่สุด 4 อันดับแรก คือ อำเภอเมือง อำเภอหนองจิก อำเภอยะรัง และอำเภอโคกโพธิ์ (18ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี, 2553) ซึ่งพบว่าสามารถแยกตามเขตการศึกษาได้ดังนี้ เขตที่ 1 คือ อำเภอเมือง และอำเภอหนองจิก และเขตที่ 2 คือ อำเภอยะรัง และอำเภอโคกโพธิ์

ขั้นที่ 2 เลือกโรงเรียนในแต่ละอำเภอที่สุ่มตัวอย่างได้จากขั้นที่ 1 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sample) โดยเลือกโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนสูงที่สุด และมีสัดส่วนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงใกล้เคียงกัน ได้เขตที่ 1 คือ อำเภอเมือง ได้แก่ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ และอำเภอหนองจิก ได้แก่ โรงเรียนปทุมคงคานุสรณ์ เขตที่ 2 คือ อำเภอยะรัง ได้แก่ โรงเรียนสะนอพิทยาคม และอำเภอโคกโพธิ์ ได้แก่ โรงเรียนโพธิ์คีรีราชศึกษา

ขั้นที่ 3 เลือกนักเรียนในแต่ละโรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างได้จากขั้นที่ 2 ใช้การสุ่มตัวอย่างนักเรียนในแต่ละโรงเรียนต่างๆ โรงเรียนละ 120 คน โดยแยกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา คือ มัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน มัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้นมีนักเรียนทั้งหมด 480 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ประกอบด้วย เพศ อายุ แผนการเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว นักเรียนได้รับเงินโดยเฉลี่ยต่อวัน บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย รูปแบบที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว กิจกรรมในยามว่าง กิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับสมาชิกในครอบครัว และจำนวนเวลาที่อยู่กับครอบครัว มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close Ended Question)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด ของวัยรุ่น ได้แก่ ปัจจัยด้านสื่อ ปัจจัยด้านจิตวิทยา ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านกายภาพ เป็นแบบสอบถามรายการ (Check List) 2 ระดับ คือ ใช่ ไม่ใช่

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) มี 2 คำตอบ คือ ปฏิบัติ และไม่ปฏิบัติ จำนวน 32 ข้อ โดยมีการปฏิบัติตนเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด 7 ข้อ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด 25 ข้อ ได้คัดแปลงมาจาก ลัดดาวัลย์ ฉินประสิทธิ์ชัย (2547)

การสร้างเครื่องมือและทดสอบเครื่องมือ

ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยต่างๆ และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม
2. ร่างแบบสอบถาม นำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความชัดเจนในเรื่องของแนวข้อคำถาม และนำมาปรับปรุง

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการพิจารณาจากกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 4 คน (ภาคผนวก ก) ตรวจสอบเพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงตรงเฉพาะหน้า (Face Validity)

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำผลที่ได้มา วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่า Cronbach's Alpha ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.88 แสดงว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้ จึงนำแบบสอบถามฉบับนี้ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. นำหนังสือจากภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียน 4 โรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลทำวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2554 ถึง 21 กุมภาพันธ์ 2554 ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืน 450 ฉบับ จากแบบสอบถามทั้งหมด 480 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.75

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบแล้ว มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ แผนการเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว นักเรียนได้รับเงินโดยเฉลี่ยต่อวัน บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย รูปแบบที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว กิจกรรมในยามว่าง กิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับสมาชิกในครอบครัว และจำนวนเวลาที่อยู่กับครอบครัว นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

2. แบบสอบถามด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของวัยรุ่น ได้แก่ ปัจจัยด้านสื่อ ปัจจัยด้านจิตวิทยา ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านกายภาพ นำมาหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

3. การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และจัดกลุ่มระดับการปฏิบัติตน

การให้คะแนนการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด มีดังนี้

มีการปฏิบัติตนที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติด ให้คะแนน 0 คะแนน

มีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ให้คะแนน 1 คะแนน

จากนั้นนำมาแบ่งระดับคะแนน โดยเทียบร้อยละของคะแนนตามเกณฑ์การประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการ (2535) ดังนี้

80 – 100%	หมายถึง	ดีมาก
70 – 79%	หมายถึง	ดี
60 – 69%	หมายถึง	ปานกลาง
50 – 59%	หมายถึง	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
0 – 49%	หมายถึง	ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด

การแบ่งระดับคะแนนการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

26 – 32	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติตนในระดับดีมาก
23 – 25	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติตนในระดับดี
20 – 22	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติตนในระดับปานกลาง
16 – 19	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติตนในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
0 – 15	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติตนในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด

4. การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติค่าไคสแควร์ Chi – Square (χ^2) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

ในการวิเคราะห์ เนื่องจากจำนวน cell ที่มีความถี่น้อยกว่า 5 มีมากกว่า 20% ของจำนวน cell ทั้งหมดในบางประเด็น จึงได้จัดกลุ่มข้อมูลใหม่ เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

ระดับการปฏิบัติตน มี 3 ระดับ ดังนี้

- การปฏิบัติตนในระดับดีมาก
- การปฏิบัติตนในระดับดี
- การปฏิบัติตนในระดับปานกลาง

ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยอยู่มี 3 ระดับ ดังนี้

- บิดามารดา
- บิดา/มารดา
- เพื่อน/ญาติ

รูปแบบที่อยู่อาศัย มี 2 ระดับ ดังนี้

- บ้านเช่า/บ้านของครอบครัว
- หอพัก/อพาร์ทเมนท์/คอนโด

ระดับการศึกษาของบิดามารดา มี 3 ระดับ ดังนี้

- ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า
- มัธยมศึกษาตอนต้น/มัธยมศึกษาตอนปลาย
- อนุปริญญาตรีหรือเทียบเท่า/ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

อาชีพของบิดามารดา มี 3 ระดับ ดังนี้

- รับราชการ
- เอกชน
- กรรมกร

กิจกรรมที่นักเรียนชอบทำในยามว่าง (งานอดิเรก) และกิจกรรมที่นักเรียนทำร่วมกับสมาชิกในครอบครัว มี 2 ระดับ ดังนี้

- กิจกรรมในร่ม
- กิจกรรมกลางแจ้ง

เวลาที่นักเรียนอยู่กับครอบครัว มี 3 ระดับ ดังนี้

- ต่ำกว่า 3 ชั่วโมง
- 4-11 ชั่วโมง
- มากกว่า 11 ชั่วโมง

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี ทั้งนี้ได้นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของวัยรุ่น

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี จำนวน 450 คน ได้ศึกษาเกี่ยวกับ เพศ อายุ แผนการเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว นักเรียนได้รับเงินโดยเฉลี่ยต่อวัน บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย รูปแบบที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว กิจกรรมในยามว่าง กิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับสมาชิกในครอบครัว และจำนวนเวลาที่อยู่กับครอบครัว โดยมีผลการวิจัยดังนี้

เพศ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 50.2 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 49.8 (ตารางที่ 2)

อายุ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมากกว่าสองในห้า (43.1%) มีอายุ 18 ปี รองลงมาอายุ 17 ปี ร้อยละ 32.9 ทั้งนี้ นักเรียนมีอายุเฉลี่ย คือ 17.45 มีอายุน้อยที่สุด คือ 15 ปี และมีอายุมากที่สุด คือ 19 ปี (ตารางที่ 2)

แผนการเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกือบสองในห้า (38.2%) ที่มีแผนการเรียนสายศิลป์-ภาษา รองลงมาศึกษาแผนการเรียนสายวิทย์-คณิต คิดเป็นร้อยละ 32.3 นอกจากนี้มีนักเรียนที่ศึกษา แผนการเรียนสายศิลป์คำนวณ คิดเป็นร้อยละ 29.5 (ตารางที่ 2)

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.9 และนักเรียนที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2-3 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1 (ตารางที่ 2)

นักเรียนได้รับเงินโดยเฉลี่ยต่อวัน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกือบสามในสี่ (72.2%) ได้รับเงิน โดยเฉลี่ย 101-200 บาท ต่อวัน รองลงมาได้รับเงินต่ำกว่า 100 บาทต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 15.8 และนักเรียนที่ได้รับเงิน มากกว่า 200 บาทต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 12.0 ทั้งนี้ นักเรียนได้รับเงิน โดยเฉลี่ย คือ 150.25 บาทต่อวัน จำนวนเงินที่ได้รับน้อยที่สุด คือ 75 บาทต่อวัน และจำนวนเงินที่ได้รับมากที่สุด คือ 250 บาทต่อวัน (ตารางที่ 2)

ที่พักอาศัยในปัจจุบัน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมากกว่าสามในสี่เล็กน้อย (76.2 %) อาศัยอยู่กับบิดามารดา รองลงมาอาศัยอยู่กับมารดา ญาติ และเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 9.6 ร้อยละ 6.9 และร้อยละ 6.4 ตามลำดับ นอกจากนี้มีเพียงร้อยละ 0.9 ที่อาศัยอยู่กับบิดา (ตารางที่ 2)

รูปแบบที่อยู่อาศัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกือบสองในสาม (60.7 %) อาศัยอยู่บ้านของครอบครัว รองลงมาอาศัยบ้านเช่า ห้องแถว และหอพัก คิดเป็นร้อยละ 15.6 ร้อยละ 11.3 และร้อยละ 9.1 ตามลำดับ นอกจากนี้มีเพียงร้อยละ 0.3 ที่อาศัยอยู่อพาร์ทเมนท์ (ตารางที่ 2)

สถานภาพสมรสของบิดามารดา

บิดามารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกือบสี่ในห้า (79.1%) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน บิดาถึงแก่กรรม คิดเป็นร้อยละ 12.4 แยกกันอยู่หรือหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 7.8 และเพียงร้อยละ 0.7 ที่มารดาถึงแก่กรรม (ตารางที่ 2)

ระดับการศึกษาของบิดา

บิดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 36.8 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า รองลงมาจบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่ามีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 19.8 และจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 16.2 ร้อยละ 15.3 และร้อยละ 11.9 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ระดับการศึกษาของมารดา

มารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมากกว่าหนึ่งในสาม (34.8%) จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า รองลงมาจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าร้อยละ 20.7

และจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 16.5 ร้อยละ 15.3 และร้อยละ 12.7 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

อาชีพของบิดา

บิดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกือบหนึ่งในสาม (31.8%) ประกอบอาชีพเกษตรกร รองลงมารับราชการ ร้อยละ 23.6 ทำธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 21.6 และทำงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานบริษัท นอกจากนี้เป็นกรรมกรหรือรับจ้างรายวัน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และร้อยละ 9.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

อาชีพของมารดา

มารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 30.7 ประกอบอาชีพเกษตรกร รองลงมาทำธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 22.8 รับราชการ ร้อยละ 19.5 และทำงานรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานบริษัท นอกจากนี้เป็นกรรมกรหรือรับจ้างรายวัน มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 13.7 และร้อยละ 13.3 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

ครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 37.7 มีรายได้มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไปต่อเดือน รองลงมามีรายได้ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 27.2 รายได้ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน และ 5,000 – 10,000 บาทต่อเดือน มีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 17.8 และร้อยละ 17.3 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

กิจกรรมที่นักเรียนชอบทำในยามว่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 30.9 ชอบทำกิจกรรมในยามว่าง คือ การอ่านหนังสือ รองลงมาเล่นกีฬา ร้อยละ 23.8 เล่นอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 16.9 เล่นเกม ร้อยละ 12.4 นอกจากนี้ ร้องเพลง ร้อยละ 6.2 ซ้อมปี่ ร้อยละ 4.0 ตกแต่งสวน และดูโทรทัศน์ มีสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 2.9 (ตารางที่ 2)

กิจกรรมที่นักเรียนได้ทำร่วมกับสมาชิกในครอบครัว

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมากกว่าครึ่ง (55.4 %) กิจกรรมทำร่วมกับสมาชิกในครอบครัว คือ ทานอาหารร่วมกัน รองลงมาดูทีวีร่วมกัน ร้อยละ 16.4 นอกจากนี้กิจกรรมที่ทำร่วมกับสมาชิกในครอบครัวที่มีสัดส่วนเท่ากัน ร้อยละ 2.9 คือ ใส่นาฬิกา ทำบุญร่วมกัน และทำอาหารร่วมกัน (ตารางที่ 2)

จำนวนเวลาที่อยู่กับครอบครัว

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 44.0 ใช้เวลาอยู่กับครอบครัวในแต่ละวัน 4-7 ชั่วโมง รองลงมาใช้เวลาอยู่กับครอบครัว 8-11 ชั่วโมง ร้อยละ 30.4 นอกจากนี้มีเพียงร้อยละ 9.3 ที่นักเรียนใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมากกว่า 11 ชั่วโมง (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

(n = 450)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	224	49.8
	หญิง	226	50.2
	รวม	450	100.0
อายุ	15 ปี	3	0.7
	16 ปี	65	14.4
	17 ปี	148	32.9
	18 ปี	194	43.1
	19 ปี	40	8.9
	รวม	450	100.0

$$\bar{x} = 17.45$$

$$\text{Range} = 15-19$$

$$\text{Mode} = 18$$

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 450)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แผนการเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษา		
สายศิลป์-ภาษา	172	38.2
สายวิทย์-คณิต	145	32.3
สายศิลป์คำนวณ	133	29.5
รวม	450	100.0
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
2-3 คน	176	39.1
4-6 คน	274	60.9
รวม	450	100
นักเรียนได้รับเงินโดยเฉลี่ยต่อวัน		
ต่ำกว่า 100 บาท	71	15.8
101-200 บาท	325	72.2
มากกว่า 200 บาท	54	12.0
รวม	450	100.0
$\bar{x} = 150.25$		
Range = 75-250		
Mode = 100		
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
อยู่ด้วยกัน	356	79.1
แยกกันอยู่หรือหย่าร้าง	35	7.8
บิดาถึงแก่กรรม	56	12.4
มารดาถึงแก่กรรม	3	0.7
รวม	450	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 450)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยอยู่		
บิดามารดา	343	76.2
มารดา	43	9.6
ญาติ	31	6.9
เพื่อน	29	6.4
บิดา	4	0.9
รวม	450	100.0
รูปแบบที่อยู่อาศัย		
บ้านของครอบครัว	273	60.7
บ้านเช่า	70	15.6
ห้องแถว	51	11.3
หอพัก	41	9.1
อพาร์ทเมนท์	15	3.3
รวม	450	100.0
ระดับการศึกษาของบิดา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	165	36.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	73	16.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย	70	15.3
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	53	11.9
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	89	19.8
รวม	450	100.0
ระดับการศึกษาของมารดา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	156	34.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	75	16.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย	70	15.3
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	56	12.7
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	93	20.7
รวม	450	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 450)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพของบิดา		
เกษตรกร	143	31.8
รับราชการ	106	23.6
ธุรกิจส่วนตัว	97	21.6
รัฐวิสาหกิจ/พนักงานบริษัท	60	13.3
กรรมกร/รับจ้างรายวัน	44	9.8
รวม	450	100.0
อาชีพของมารดา		
เกษตรกร	138	30.7
ธุรกิจส่วนตัว	103	22.8
รับราชการ	88	19.5
รัฐวิสาหกิจ/พนักงานบริษัท	61	13.7
กรรมกร/รับจ้างรายวัน	60	13.3
รวม	450	100.0
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว		
5,000-10,000 บาท	78	17.3
10,001-15,000 บาท	80	17.8
15,001-20,000 บาท	122	27.2
มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป	170	37.7
รวม	450	100.0
กิจกรรมที่นักเรียนชอบทำในยามว่าง (งานอดิเรก)		
อ่านหนังสือ/การ์ตูน/นิตยสาร/หนังสือพิมพ์	139	30.9
เล่นกีฬา	107	23.8
เล่น Internet	76	16.9
เล่นเกม	56	12.4
ร้องเพลง/ฟังเพลง	28	6.2
ช้อปปิ้ง	18	4.0
ตกแต่งสวน/ปลูกต้นไม้	13	2.9
ดูโทรทัศน์	13	2.9
รวม	450	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 450)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กิจกรรมที่นักเรียนได้ทำร่วมกับสมาชิกในครอบครัว		
รับประทานอาหารร่วมกัน	250	55.4
ดูโทรทัศน์	74	16.4
ช้อปปิ้ง	44	9.8
ไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ	42	9.4
เล่นกีฬา	14	3.2
ใส่บาตร/ทำบุญร่วมกัน	13	2.9
ทำอาหารร่วมกัน	13	2.9
รวม	450	100.0
ในแต่ละวันนักเรียนใช้เวลาอยู่กับครอบครัว		
1-3 ชั่วโมง	73	16.3
4-7 ชั่วโมง	198	44.0
8-11 ชั่วโมง	137	30.4
11 ชั่วโมงขึ้นไป	42	9.3
รวม	450	100.0

สรุป ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี เป็นเพศหญิงร้อยละ 50.2 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 49.8 ส่วนใหญ่มีอายุ 18 ปี แผนการเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษาสายศิลป์-ภาษา คิดเป็นร้อยละ 38.2 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.9 นักเรียนได้รับเงิน โดยเฉลี่ย 150 บาทต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 72.2 ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่กับบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 76.2 และอาศัยอยู่บ้านของครอบครัวของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 63.7 บิดามารดาอาศัยอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 79.1 ระดับการศึกษาของบิดา จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 36.8 ส่วนระดับการศึกษาของมารดา จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 34.8 บิดาของนักเรียนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 31.8 และมารดาประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 30.7 ครอบครัวมีรายได้มากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 37.7 กิจกรรมที่นักเรียนชอบทำในยามว่าง คือการอ่านหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 30.9 และกิจกรรมที่

นักเรียนได้ทำร่วมกับสมาชิกในครอบครัว คือ ทานอาหารร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 55.3 นอกจากนี้ นักเรียนใช้เวลาอยู่กับครอบครัวในแต่ละวัน 4-7 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 44.0

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของวัยรุ่น

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของวัยรุ่นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านสื่อ ด้านจิตวิทยา ด้านสังคม และด้านกายภาพ โดยมีผลการวิจัยดังนี้ คือ

1. ปัจจัยด้านสื่อ

จากการศึกษาทั้งหมด 7 รายการ เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี มีความคิดเห็น ดังนี้ คือ สื่อโฆษณาที่มีภาพ และเสียงน่าหวาดกลัวทำให้นักเรียนไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ร้อยละ 94.0 รองลงมา คือ สื่อประชาสัมพันธ์มีส่วนช่วยให้นักเรียนเข้าใจปัญหายาเสพติดในปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น ควรมีการติดป้ายโฆษณา (คัทเอ๊าท์) ตามสถานที่ที่วัยรุ่นชอบไปทำกิจกรรม การแต่งเพลงโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการรณรงค์เรื่องภัยยาเสพติดสามารถใช้เป็นข้อคิดช่วยลดปัญหาการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมีสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 93.8 ดารา นักร้อง หรือบุคคลที่วัยรุ่นสนใจสามารถเป็นแบบอย่างในการต่อต้านยาเสพติด ร้อยละ 84.4 และเว็บไซต์ที่มีการสอดแทรกเนื้อหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับยาเสพติดทำให้นักเรียนรู้จักป้องกันตนเองจากยาเสพติด ร้อยละ 84.2 นอกจากนี้สื่อที่มีอิทธิพลต่อการป้องกันยาเสพติด ได้แก่ วิทยู โทรทัศน์ ฯลฯ ร้อยละ 78.2 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ปัจจัยด้านสื่อ

(n =450)

รายการ	ระดับความคิดเห็น	
	ใช่	ไม่ใช่
	จำนวน(คน) ร้อยละ	จำนวน(คน) ร้อยละ
1. สื่อประชาสัมพันธ์มีส่วนช่วยให้นักเรียนเข้าใจปัญหา ยาเสพติดในปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น	422 (93.8)	28 (6.2)
2. สื่อโฆษณาที่มีภาพ และเสียงน่าหวาดกลัวทำ ให้ นักเรียนไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	423 (94.0)	27 (6.0)
3. ควรมีการติดป้ายโฆษณา (กัทเฮ้าท์) ตามสถานที่ที่วัยรุ่นชอบไปทำกิจกรรม	422 (93.8)	28 (6.2)
4. การแต่งเพลง โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการรณรงค์ เรื่องภัย ยาเสพติดสามารถใช้เป็นข้อคิดช่วยลดปัญหาการยุ่ง เกี่ยวกับยาเสพติด	422 (93.8)	28 (6.2)
5. เว็บไซต์ที่มีการสอดแทรกเนื้อหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับยาเสพติดทำให้นักเรียนรู้จักป้องกันตนเอง จากยาเสพติด	379 (84.2)	71 (15.8)
6. คารา นักร้อง หรือบุคคลที่วัยรุ่นสนใจสามารถเป็น แบบอย่างในการต่อต้านยาเสพติด	380 (84.4)	70 (15.6)
7. สื่อทุกชนิด ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ มีอิทธิพลต่อการป้องกันยาเสพติด	352 (78.2)	98 (21.8)

2. ปัจจัยด้านจิตวิทยา

จากการศึกษาทั้งหมด 6 รายการ เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี มีความคิดเห็น ดังนี้ คือ เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนมักจะขอคำปรึกษาจากคนใกล้ชิดโดยไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ร้อยละ 87.8 นักเรียนทราบว่าการหา กิจกรรมใดทำเพื่อความเพลิดเพลินยามว่าง ร้อยละ 84.4 นักเรียนมีวิธีเตรียมความพร้อมก่อนสอบ เพื่อลดความวิตกกังวล ร้อยละ 81.6 ยาเสพติดทำให้นักเรียนรู้สึกอ่อนเพลีย หรือเหนื่อยล้า ร้อยละ 68.0 และการที่นักเรียนติดยาเสพติดนั้นเนื่องมาจากการอยากทดลองเพื่อหาประสบการณ์ ร้อยละ 56.7 นอกจากนี้ยาเสพติดไม่ได้สร้างความมั่นใจในตนเองได้ ร้อยละ 51.1 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ปัจจัยด้านจิตวิทยา

(n=450)

รายการ	ระดับความคิดเห็น	
	ใช่	ไม่ใช่
	จำนวน(คน) ร้อยละ	จำนวน(คน) ร้อยละ
1. เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนมักจะขอคำปรึกษาจาก คนใกล้ชิด โดยไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	395 (87.8)	55 (12.2)
2. ยาเสพติดทำให้นักเรียนรู้สึกอ่อนเพลีย หรือเหนื่อยล้า	306 (68.0)	144 (32.0)
3. นักเรียนมีวิธีเตรียมความพร้อมก่อนสอบเพื่อลด ความวิตกกังวล	367 (81.6)	83 (18.4)
4. นักเรียนทราบว่าควรหากิจกรรมใดทำเพื่อความ เพลิดเพลินยามว่าง	380 (84.4)	70 (15.6)
5. การที่นักเรียนติดยาเสพติดนั้นเนื่องมาจากการอยาก ทดลองเพื่อหาประสบการณ์	255 (56.7)	195 (43.3)
6. ยาเสพติดช่วยสร้างความมั่นใจในตนเองได้	220 (48.9)	230 (51.1)

3. ปัจจัยด้านสังคม

จากการศึกษาทั้งหมด 7 รายการ เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี มีความคิดเห็น ดังนี้ คือ กิจกรรมการณรงค์ ป้องกันยาเสพติด จำเป็นต้องจัดขึ้นทุกองค์กรร้อยละ 74.7 นักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมที่มีการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ร้อยละ 65.6 นักเรียนจะไม่ยอมรับผู้ที่ติดยาเสพติดร้อยละ 60.7 คนที่ติดยาเสพติดไม่น่าเป็นคนที่น่าคบหาสมาคมร้อยละ 56.7 และนักเรียนมักจะคิดเสมอว่าผู้ที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดไม่ใช่เป็นการแสดงออกถึงความเป็นลูกผู้ชายร้อยละ 52.9 นอกจากนี้การสูบบุหรี่ไม่ได้ทำให้นักเรียนเป็นที่ยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม ร้อยละ 51.3 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ปัจจัยด้านสังคม

(n=450)

รายการ	ระดับความคิดเห็น	
	ใช่	ไม่ใช่
	จำนวน(คน) ร้อยละ	จำนวน(คน) ร้อยละ
1. การสูบบุหรี่ทำให้นักเรียนเป็นที่ยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม	219 (48.7)	231 (51.3)
2. นักเรียนจะไม่ยอมรับผู้ที่ติดยาเสพติด	273 (60.7)	177 (39.3)
3. นักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมที่มีการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด	295 (65.6)	155 (34.4)
4. นักเรียนมักจะคิดเสมอว่าผู้ที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดถือว่าเป็นการแสดงออกถึงความเป็นลูกผู้ชาย	212 (47.1)	238 (52.9)
5. กิจกรรมการรณรงค์ ป้องกันยาเสพติดจำเป็นต้องจัดขึ้นทุกองค์กร	336 (74.7)	114 (25.3)
6. คนที่ติดยาเสพติดเป็นคนที่น่าคบหาสมาคม	195 (43.3)	255 (56.7)
7. การติดยาเสพติดไม่ได้เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม	284 (63.1)	166 (36.9)

4. ปัจจัยด้านกายภาพ

จากการศึกษาทั้งหมด 5 รายการ เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี มีความคิดเห็น ดังนี้ คือ เลียนแบบคนดังในสื่อมวลชน ร้อยละ 61.8 ครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่นจะทำให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด ร้อยละ 58.0 นักเรียนติดยาเสพติดมีสาเหตุมาจากภายในโรงเรียน ชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่มีแหล่งซื้อและขายสารเสพติด ร้อยละ 55.1 และเมื่อนักเรียนผิดหวังบางครั้งจึงหันไปพึ่งยาเสพติดร้อยละ 45.6 นอกจากนี้คนที่ติดยาเสพติดเพราะเนื่องมาจากสมาชิกภายในครอบครัวติดยาเสพติดร้อยละ 36.9 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ปัจจัยด้านกายภาพ

(n=450)

รายการ	ระดับความคิดเห็น	
	ใช่	ไม่ใช่
	จำนวน (คน) ร้อยละ	จำนวน (คน) ร้อยละ
1. คนที่ติดยาเสพติดเพราะเนื่องมาจากสมาชิกภายในครอบครัวติดยาเสพติด	166 (36.9)	284 (63.1)
2. เมื่อนักเรียนผิดหวังบางครั้งจึงหันไปพึ่งยาเสพติด	205 (45.6)	245 (54.4)
3. นักเรียนติดยาเสพติดมีสาเหตุมาจากภายในโรงเรียน ชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่มีแหล่งซื้อและขายสารเสพติด	248 (55.1)	202 (44.9)
4. ครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่นจะทำให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด	261 (58.0)	189 (42.0)
5. นักเรียนมักเลียนแบบคนดังในสื่อมวลชน	172 (38.2)	278 (61.8)

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

จากการศึกษาการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี โดยจำแนกระดับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดออกเป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด และต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี ร้อยละ 34.45 มีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอยู่ในระดับดี รองลงมาร้อยละ 25.11 มีการปฏิบัติตนอยู่ในระดับปานกลาง และมีเพียงร้อยละ 21.78 ที่มีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอยู่ในระดับดีมาก (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ระดับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

ระดับการปฏิบัติตน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ดีมาก	98	21.78
ดี	155	34.45
ปานกลาง	113	25.11
ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด	56	12.44
ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด	28	6.22
รวม	450	100.0

จากการศึกษาการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามี 25 ประเด็น จาก 32 ประเด็น ที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการปฏิบัติตนจากการป้องกันยาเสพติด ได้แก่ ร้อยละ 97.1 ระบุว่า เมื่อมีเพื่อนที่ได้รับการบำบัดยาเสพติดจนหาย นักเรียนจะให้โอกาสและต้อนรับให้เข้าร่วมสังคมด้วยเป็นอย่างดี ร้อยละ 87.6 ระบุว่า นอกจากการเรียนแล้วนักเรียนจะร่วมทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์เสมอ เช่น เล่นกีฬา เล่นดนตรี เป็นต้น ร้อยละ 86.4 ระบุว่า นักเรียนจะให้ความสนใจและติดตามข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่เสมอ ร้อยละ 84.2 ระบุว่า นักเรียนจะปฏิบัติตามคำขวัญในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด คือ “เทห์แบบคนรุ่นใหม่ ไม่ใช่ยาเสพติด” ร้อยละ 84.0 ระบุว่า นักเรียนจะไม่ใช้เวลาว่างไปมั่วสุม และทำตัวให้เสื่อมเสียโดยเด็ดขาด ร้อยละ 82.0 ระบุว่า เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการใช้ยาในการรักษาอาการเจ็บป่วย นักเรียนจะปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกรก่อนเสมอ ร้อยละ 78.2 ระบุว่า นักเรียนจะพยายามชักชวนเพื่อนให้เข้าร่วมเป็นแกนนำในการต่อต้านยาเสพติดภายในโรงเรียน และชุมชนที่อยู่อาศัย ร้อยละ 77.6 ระบุว่า เมื่อมีการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาเพื่อต่อต้านยาเสพติด นักเรียนและเพื่อนจะเข้าร่วมกิจกรรมอยู่เสมอ ร้อยละ 74.9 ระบุว่า นักเรียนจะไม่หลงเชื่อคำโฆษณา หรือคำชักชวนของบุคคลแปลกหน้าโดยเด็ดขาด ร้อยละ 74.7 ระบุว่า นักเรียนจะให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดกับทางโรงเรียน ร้อยละ 72.2 ระบุว่า นักเรียนจะทำให้เพื่อนยอมรับด้วยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การเสพยา ร้อยละ 72.0 ระบุว่า นักเรียนจะคอยให้คำปรึกษา และเตือนสติเพื่อนเสมอ เมื่อเพื่อนหลงผิดหรือเข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติด ร้อยละ 69.8 ระบุว่า นักเรียนจะหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด โดยพยายามหลีกเลี่ยงให้ไกลจากแหล่งผลิต แหล่ง

จำหน่าย และแหล่งมั่วสุม ร้อยละ 69.6 ระบุว่า นักเรียนจะนำหลักคำสอนของศาสนามาใช้ปฏิบัติ ในการแก้ไขปัญหาชีวิตที่เกิดขึ้นทั้งกับตนเองและบุคคลรอบข้าง ร้อยละ 69.3 ระบุว่า นักเรียนจะ ปฏิเสธทันทีเมื่อเพื่อนชักชวนให้ลองเสพยาเสพติด ร้อยละ 68.7 ระบุว่า นักเรียนช่วยสอดส่องว่าใน หุมนคนที่อยู่อาศัย มีแหล่งจำหน่าย หรือแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นหรือไม่ ร้อยละ 68.2 ระบุว่า เมื่อมีเวลาว่างนักเรียนและครอบครัวจะร่วมทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ร่วมกันอยู่เสมอ ร้อยละ 66.2 ระบุว่า เมื่อ มีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ นักเรียนจะรีบปรึกษาบิดา-มารดาหรือครูทันที ร้อยละ 65.6 ระบุว่า นักเรียนจะให้ความสนใจ และใฝ่หาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดอยู่เสมอ ร้อยละ 63.1 ระบุว่า เมื่อจะ เลือกลงกลุ่มหรือให้ความสนใจสนทนากับเพื่อนกลุ่มใด นักเรียนจะต้องพิจารณา และเมื่อพบเบาะแส หรือข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดในแหล่งชุมชนที่นักเรียนอยู่อาศัย จะรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทันที ร้อยละ 62.4 ระบุว่า นักเรียนจะให้ความสำคัญกับครอบครัวมาเป็น อันดับหนึ่ง ในวันพิเศษและโอกาสสำคัญต่างๆ ในชีวิต ร้อยละ 56.7 ระบุว่า ถ้ามีโอกาส นักเรียนจะ เข้าร่วมฝึกอบรมแกนนำเยาวชน เพื่อต่อต้านยาเสพติดที่จัดโดยหน่วยงานต่างๆ อยู่เสมอ และร้อยละ 56.4 ระบุว่า เมื่อเพื่อนชักชวนให้ไปเที่ยวคิสโก้เรค นักเรียนจะปฏิเสธทันที นอกจากนี้ร้อยละ 52.2 ระบุว่า นักเรียนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการ “ทูปี นัมเบอร์วัน” เพื่อร่วมต่อต้าน และแก้ปัญหา ยาเสพติด และจากการศึกษาการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี พบว่ามี 7 ประเด็น จาก 32 ประเด็น ที่นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายมีการปฏิบัติตนอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด ได้แก่ ร้อยละ 76.4 ระบุ ว่า นักเรียนจะไปร่วมงานสังสรรค์กับเพื่อนอยู่เสมอเมื่อมีโอกาส ร้อยละ 72.7 ระบุว่า เมื่อมีปัญหาที่ ไม่สามารถแก้ไขได้ นักเรียนจะรีบปรึกษาเพื่อนทันที ร้อยละ 46.2 ระบุว่า เมื่อเพื่อนชักชวนให้ ทดลองดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์หรือสูบบุหรี่นักเรียนจะปฏิบัติตาม ร้อยละ 22.2 ระบุว่า หลัง เลิกเรียนนักเรียนและกลุ่มเพื่อนมักชักชวนกันไปเดินเที่ยวตามศูนย์การค้า เพื่อคลายความเครียดอยู่ เสมอ ร้อยละ 21.3 ระบุว่า เมื่อมีปัญหาครอบครัว นักเรียนจะประคบบิดา-มารดา โดยการใช้ ยาเสพติด และร้อยละ 19.1 ระบุว่า วันหยุดพิเศษ หรือวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ นักเรียนจะนัดเพื่อนเพื่อ ไปเที่ยวตามศูนย์การค้า หรือสถานบันเทิงต่างๆ อยู่เสมอ นอกจากนี้ร้อยละ 17.78 ระบุว่า หลังเลิก เรียน เมื่อเพื่อนชักชวนให้ไปเล่นสนุกเกอร์ นักเรียนจะตอบตกลงทันที (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในจังหวัดปัตตานี

(n =450)

กิจกรรม	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เมื่อจะเลือกเข้ากลุ่มหรือให้ความสนิทสนมกับเพื่อนกลุ่มใด นักเรียนจะต้องพิจารณา	284	63.1	166	36.9
2. เมื่อมีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ นักเรียนจะรีบปรึกษาบิดา-มารดาหรือครูทันที	298	66.2	152	33.8
*3. เมื่อมีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ นักเรียนจะรีบปรึกษาเพื่อนทันที	327	72.7	123	27.3
4. จากการเรียนนักเรียนจะร่วมทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์เสมอ เช่น เล่นกีฬา เล่นดนตรี เป็นต้น	394	87.6	56	12.4
5. นักเรียนจะปฏิเสธทันทีเมื่อเพื่อนชักชวนให้ลองเสพยาเสพติด	312	69.3	138	30.7
6. นักเรียนจะให้ความสนใจ และเฝ้าหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดอยู่เสมอ	295	65.6	155	34.4
7. นักเรียนจะให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดกับทางโรงเรียน	336	74.7	114	25.3
8. เมื่อเพื่อนชักชวนให้ไปเที่ยวดิสโก้เทค นักเรียนจะปฏิเสธทันที	254	56.4	196	43.6
*9. เมื่อเพื่อนชักชวนให้ทดลองดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์หรือสูบบุหรี่นักเรียนจะปฏิบัติตาม	208	46.2	242	53.8
10. นักเรียนจะนำหลักคำสอนของศาสนามาใช้ปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาชีวิตที่เกิดขึ้น ทั้งกับตนเองและบุคคลรอบข้าง	313	69.6	137	30.4

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n=450)

กิจกรรม	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11. นักเรียนจะไม่หลงเชื่อคำโฆษณา หรือคำชักชวนของบุคคลแปลกหน้าโดยเด็ดขาด	337	74.9	113	25.1
12. นักเรียนจะคอยให้คำปรึกษา และ เตือนสติเพื่อนเสมอ เมื่อเพื่อนหลงผิดหรือเข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติด	324	72.0	126	28.0
13. เมื่อพบเบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดในแหล่งชุมชนที่นักเรียนอยู่อาศัย จะรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทันที	284	63.1	166	36.9
14. ถ้ามีโอกาส นักเรียนจะเข้าร่วมฝึกอบรมแกนนำเยาวชน เพื่อต่อต้านยาเสพติดที่จัดโดยหน่วยงานต่างๆ อยู่เสมอ	255	56.7	195	43.3
15. นักเรียนจะไม่ใช้เวลาว่างไปมั่วสุม และทำตัวให้เสื่อมเสียโดยเด็ดขาด	378	84.0	72	16.0
16. นักเรียนจะพยายามชักชวนเพื่อนให้เข้าร่วมเป็นแกนนำในการต่อต้านยาเสพติดภายในโรงเรียน และชุมชนที่อยู่อาศัย	352	78.2	98	21.8
17. เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการใช้ยาในการรักษาอาการเจ็บป่วย นักเรียนจะปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกรก่อนเสมอ	369	82.0	81	18.0
*18. นักเรียนจะไปร่วมงานสังสรรค์กับเพื่อนอยู่เสมอเมื่อมีโอกาส	344	76.4	106	23.6
19. นักเรียนจะให้ความสนใจ และติดตามข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่เสมอ	389	86.4	61	13.6

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n=450)

กิจกรรม	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
20. เมื่อมีการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาเพื่อต่อต้านยาเสพติด นักเรียนและเพื่อนจะเข้าร่วมกิจกรรมอยู่เสมอ	349	77.6	101	22.4
21. นักเรียนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการ “ทูปี นัมเบอร์วัน” เพื่อร่วมต่อต้าน และแก้ปัญหา ยาเสพติด	235	52.2	215	47.8
22. เมื่อมีเวลาว่างนักเรียนและครอบครัวจะร่วมทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ร่วมกันอยู่เสมอ	307	68.2	143	31.8
*23. หลังเลิกเรียนเมื่อเพื่อนชักชวนให้ไปเล่นสนุกเกอร์ นักเรียนจะตอบตกลงทันที	80	17.78	370	82.22
24. นักเรียนจะให้ความสำคัญกับครอบครัวมาเป็นอันดับหนึ่ง ในวันพิเศษและโอกาสสำคัญต่างๆ ในชีวิต	281	62.4	169	37.6
*25. วันหยุดพิเศษ หรือวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ นักเรียนจะนัดเพื่อนเพื่อไปเที่ยวตามศูนย์การค้า หรือสถานบันเทิงต่างๆ อยู่เสมอ	86	19.1	364	80.9
26. นักเรียนจะหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด โดยพยายามหลีกเลี่ยงให้ไกลจากแหล่งผลิต แหล่งจำหน่าย และแหล่งมั่วสุม	314	69.8	136	30.2
27. เมื่อมีเพื่อนที่ได้รับการบำบัดยาเสพติดจนหาย นักเรียนจะให้โอกาสและต้อนรับให้เข้าร่วมสังคมด้วยเป็นอย่างดี	437	97.1	13	2.9

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n=450)

กิจกรรม	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
28. นักเรียนจะปฏิบัติตามคำขวัญในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด คือ “เทห์แบบคนรุ่นใหม่ ไม่ใช้ยาเสพติด”	379	84.2	71	15.8
29. นักเรียนช่วยสอดส่องว่าในชุมชนที่อยู่อาศัย มีแหล่งจำหน่าย หรือแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นหรือไม่	309	68.7	141	31.3
*30. เมื่อมีปัญหาครอบครัว นักเรียนจะประชด บิดา-มารดา โดยการใช้ยาเสพติด	96	21.3	354	78.7
31. นักเรียนจะทำให้เพื่อนยอมรับด้วยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การเสพยา	325	72.2	125	27.8
*32. หลังเลิกเรียน นักเรียนและกลุ่มเพื่อนมักชักชวนกันไปเดินเที่ยวตามศูนย์การค้า เพื่อคลายความเครียดอยู่เสมอ	100	22.2	350	77.8

*การปฏิบัติคนที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติด

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ข้อมูลทั่วไปมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี ได้ทำการทดสอบสมมติฐานระหว่างข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยอยู่ รูปแบบที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา กิจกรรมที่นักเรียนชอบทำในยามว่าง และจำนวนเวลาใช้

อยู่กับครอบครัว กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด โดยใช้ Chi – Square (χ^2) ทดสอบสมมติฐาน มีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลทั่วไปที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด พบว่า ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี มี 6 ประเด็น ที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ส่วนประเด็นอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ดังนี้ (ตารางที่ 9)

เพศ

เพศมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เพศหญิงมีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดในระดับดีมีสัดส่วนสูงกว่าเพศชาย

ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยอยู่

ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยอยู่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ นักเรียนที่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดามีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดในระดับดีมีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอื่น

รูปแบบที่อยู่อาศัย

รูปแบบที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กล่าวคือ นักเรียนที่อาศัยอยู่บ้านของครอบครัวของตนเองมีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดในระดับดีมีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอื่น

สภาพสมรสของบิดามารดา

สภาพสมรสของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ นักเรียนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันมีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดในระดับดีมากมีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอื่น

กิจกรรมที่นักเรียนชอบทำในยามว่าง (งานอดิเรก)

กิจกรรมที่นักเรียนชอบทำในยามว่าง (งานอดิเรก)มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ นักเรียนที่นำเวลาว่างไปทำกิจกรรมมีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดในระดับดีมากมีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอื่น

จำนวนเวลาที่นักเรียนอยู่กับครอบครัว

นักเรียนใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กล่าวคือ นักเรียนที่ใช้เวลาอยู่กับครอบครัว 4-11 ชั่วโมงมีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดในระดับดีมากมีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอื่น

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเอง
จากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

(n = 450)

ข้อมูลทั่วไป	ระดับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับ การป้องกันยาเสพติด			รวม	χ^2	p
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
เพศ						
ชาย	45 (44.1)	40 (39.2)	17 (16.6)	102 (22.7)	6.05	.011
หญิง	256 (73.5)	82 (23.5)	10 (2.8)	348 (77.3)		
รวม	301 (66.9)	122 (27.1)	27 (6.0)	450 (100.0)		
ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยอยู่						
บิดามารดา	120 (34.9)	123 (35.8)	100 (29.2)	343 (76.2)	6.91	.03
บิดาหรือมารดา เพื่อนหรือญาติ	17 (36.1)	15 (31.9)	15 (31.9)	47 (10.4)		
รวม	159 (35.3)	158 (35.1)	133 (29.6)	450 (100.0)		
รูปแบบที่อยู่อาศัย						
บ้านของครอบครัว/บ้านเช่า	120 (34.9)	121 (35.2)	102 (29.7)	343 (76.2)	26.87	.000
หอพัก/อพาร์ท-เมนต์/คอนโด	39 (36.4)	33 (30.8)	35 (32.7)	107 (23.8)		
รวม	159 (35.3)	154 (34.2)	137 (30.5)	450 (100.0)		

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n = 450)

ข้อมูลทั่วไป	ระดับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับ การป้องกันยาเสพติด			รวม	χ^2	p
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
สภาพสมรสของบิดามารดา						
อยู่ด้วยกัน	154 (43.2)	128 (35.9)	74 (20.7)	356 (79.1)	10.04	.018
แยกกันอยู่หรือหย่าร้าง	13 (37.1)	17 (48.5)	5 (14.2)	35 (7.8)		
บิดาถึงแก่กรรม	15 (26.7)	18 (32.1)	23 (41.0)	56 (12.4)		
มารดาถึงแก่กรรม	- (0.0)	2 (66.6)	1 (33.3)	3 (0.7)		
รวม	182 (40.4)	165 (36.7)	103 (22.9)	450 (100.0)		
กิจกรรมที่นักเรียนชอบทำในยามว่าง						
กิจกรรมในร่ม	90 (34.4)	87 (33.3)	84 (32.1)	261 (58.0)	3.92	.048
กิจกรรมกลางแจ้ง	66 (34.9)	63 (33.3)	60 (31.7)	189 (42.0)		
รวม	156 (34.7)	150 (33.3)	144 (32.0)	450 (100.0)		

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n = 450)

ข้อมูลทั่วไป	ระดับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับ การป้องกันยาเสพติด			รวม	χ^2	p
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
จำนวนเวลาที่อยู่กับครอบครัว						
ต่ำกว่า 3 ชั่วโมง	24 (32.8)	26 (35.6)	23 (31.5)	73 (16.2)	21.95	.000
4-11 ชั่วโมง	114 (34.0)	120 (35.8)	101 (30.1)	335 (74.4)		
มากกว่า 11 ชั่วโมง	12 (28.5)	16 (38.0)	14 (33.3)	42 (9.3)		
รวม	150 (33.3)	162 (36.0)	138 (30.7)	450 (100.0)		

p < .05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านต่างๆ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่างๆ กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี ได้ทำการทดสอบสมมติฐานระหว่างปัจจัยด้านต่างๆ มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสื่อ ด้านจิตวิทยา ด้านสังคม ด้านกายภาพกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดโดยใช้ Chi – Square (χ^2) ทดสอบสมมติฐานมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 10)

ปัจจัยด้านสื่อ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด พบว่า ปัจจัยด้านสื่อจำนวน 7 ข้อ มี 5 ข้อที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด คือ

สื่อโฆษณาที่มีภาพ และเสียงน่าหวาดกลัวทำให้นักเรียนไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เว็บไซต์ที่มีการสอดแทรกเนื้อหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับยาเสพติดทำให้นักเรียนรู้จักป้องกันตนเองจากยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ควรมีการติดป้ายโฆษณา (คัทเอ้าท์) ตามสถานที่ที่วัยรุ่นชอบไปทำกิจกรรม และคารา นักร้อง หรือบุคคลที่วัยรุ่นสนใจสามารถเป็นแบบอย่างในการต่อต้านยาเสพติด นอกจากนี้สื่อที่มีอิทธิพลต่อการป้องกันยาเสพติด ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยด้านจิตวิทยา

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านจิตวิทยากับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด พบว่า ปัจจัยด้านจิตวิทยาจำนวน 6 ข้อ มี 4 ข้อที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด คือ

เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนมักจะขอคำปรึกษาจากคนใกล้ชิด โดยไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด นักเรียนมีวิธีเตรียมความพร้อมก่อนสอบเพื่อลดความวิตกกังวล นักเรียนทราบว่าควรหากิจกรรมใดทำเพื่อความเพลิดเพลินยามว่าง และการที่นักเรียนติดยาเสพติดนั้นเนื่องมาจากการอยากทดลองเพื่อหาประสบการณ์ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยด้านสังคม

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด พบว่า ปัจจัยด้านสังคมจำนวน 7 ข้อ มี 3 ข้อที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด คือ

นักเรียนจะไม่ยอมรับผู้ที่ติดยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมที่มีการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด นอกจากนี้กิจกรรมการรณรงค์ ป้องกันยาเสพติดจำเป็นต้องจัดขึ้นทุกองค์กร มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยด้านกายภาพ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านกายภาพกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด พบว่า ปัจจัยด้านกายภาพจำนวน 5 ข้อ มี 2 ข้อที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด คือ

นักเรียนติดยาเสพติดมีสาเหตุมาจากภายใน โรงเรียน ชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่มีแหล่งซื้อและขายสารเสพติด และครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่นจะทำให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 10 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

(n = 450)

ปัจจัย	ความ คิดเห็น	ระดับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับ การป้องกันยาเสพติด			รวม	χ^2	p
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง			
		จำนวน	จำนวน	จำนวน			
		(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
ปัจจัยด้านสื่อ							
1. สื่อโฆษณาที่มีภาพ และเสียง นำหวาดกลัว ทำให้นักเรียนไม่อยาก ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	ใช่	186 (43.9)	188 (44.4)	49 (11.5)	423 (94.0)	4.30	.038
	ไม่ใช่	10 (37.0)	9 (33.3)	8 (29.6)	27 (6.0)		
รวม		196 (43.6)	197 (43.8)	57 (12.7)	450 (100.0)		
2. ควรมีการคิดป้าย โฆษณา (คัทเอ้าท์) ตามสถานที่ที่วัยรุ่น ชอบไปทำกิจกรรม	ใช่	218 (51.6)	137 (32.5)	67 (15.9)	422 (93.8)	10.35	.001
	ไม่ใช่	9 (32.1)	9 (32.1)	10 (35.7)	28 (6.2)		
รวม		227 (50.4)	146 (32.4)	77 (17.1)	450 (100.0)		
3. เว็บไซต์ที่มีการ สอดแทรกเนื้อหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับยาเสพติดทำ ให้นักเรียนรู้จักป้องกัน ตนเองจากยาเสพติด	ใช่	141 (37.2)	189 (49.8)	49 (12.9)	379 (84.2)	5.83	.016
	ไม่ใช่	33 (46.5)	22 (30.9)	16 (3.6)	71 (22.5)		
รวม		174 (38.7)	211 (46.9)	65 (14.4)	450 (100.0)		

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(n = 450)

ปัจจัย	ความ คิดเห็น	ระดับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับ การป้องกันยาเสพติด			รวม	χ^2	p
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง			
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
4. คารา นักร้อง หรือ บุคคลที่วัยรุ่นสนใจ สามารถเป็น แบบอย่างในการ ต่อต้านยาเสพติด	ใช่	189 (49.7)	151 (39.7)	40 (10.5)	380 (84.4)	8.51	.004
	ไม่ใช่	28 (40.0)	23 (32.8)	19 (27.1)	70 (15.6)		
	รวม	217 (48.2)	174 (38.7)	59 (13.1)	450 (100.0)		
5. สื่อทุกชนิด ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ มีอิทธิพลต่อการ ป้องกันยาเสพติด	ใช่	190 (53.9)	141 (40.0)	21 (5.9)	352 (78.2)	6.92	.009
	ไม่ใช่	43 (43.8)	43 (43.8)	12 (12.2)	98 (21.8)		
	รวม	233	184	33	450		
ปัจจัยด้านจิตวิทยา							
1. เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนมักจะขอ คำปรึกษาจากคน ใกล้ชิดโดยไม่ไปยุ่ง เกี่ยวกับยาเสพติด	ใช่	152 (38.5)	153 (38.7)	90 (22.8)	395 (87.8)	8.22	.004
	ไม่ใช่	25 (45.5)	19 (34.5)	11 (20.0)	55 (12.2)		
	รวม	177 (39.3)	172 (38.2)	101 (22.4)	450 (100.0)		

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(n = 450)

ปัจจัย	ความ คิดเห็น	ระดับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับ การป้องกันยาเสพติด			รวม	χ^2	p
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง			
		จำนวน	จำนวน	จำนวน			
		(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
2. นักเรียนมีวิธีเตรียม ความพร้อมก่อนสอบ เพื่อลดความวิตก กังวล	ใช่	161 (43.8)	149 (40.5)	57 (15.5)	367 (81.6)	9.73	.002
	ไม่ใช่	32 (38.5)	37 (44.5)	14 (16.8)	83 (18.4)		
	รวม	193 (42.89)	186 (41.33)	71 (15.78)	450 (100.0)		
3. นักเรียนทราบว่าควร หากิจกรรมใดทำเพื่อ ความเพลิดเพลินยาม ว่าง	ใช่	180 (47.4)	170 (44.7)	28 (7.4)	380 (84.4)	8.30	.004
	ไม่ใช่	33 (47.1)	21 (30.0)	16 (22.8)	70 (15.6)		
	รวม	215 (47.8)	191 (42.4)	44 (9.8)	450 (100.0)		
4. การที่นักเรียนติด ยาเสพติดนี้เนื่องมา จากการอยากทดลอง เพื่อหาประสบการณ์	ใช่	118 (46.2)	110 (43.1)	27 (10.6)	255 (56.7)	11.87	.001
	ไม่ใช่	118 (60.5)	55 (28.2)	22 (11.3)	195 (43.3)		
	รวม	236 (52.4)	165 (36.7)	49 (10.9)	450 (100.0)		
ปัจจัยด้านสังคม							
1. นักเรียนจะไม่ยอมรับ ผู้ที่ติดยาเสพติด	ใช่	173 (63.3)	70 (25.6)	30 (10.9)	273 (60.7)	4.15	.041
	ไม่ใช่	121 (68.3)	39 (22.0)	17 (9.6)	177 (39.3)		
	รวม	294	109	47	450		

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(n = 450)

ปัจจัย	ความ คิดเห็น	ระดับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับ การป้องกันยาเสพติด			รวม	χ^2	p
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง			
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
2. นักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมที่มีการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด	ใช่	175 (59.3)	80 (27.1)	40 (13.5)	295 (65.6)	8.50	.004
	ไม่ใช่	61 (39.3)	54 (34.8)	40 (25.8)	155 (34.4)		
	รวม	236 (52.4)	134 (29.8)	80 (17.8)	450 (100.0)		
3. กิจกรรมการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดจำเป็นต้องจัดขึ้นทุกองค์กร	ใช่	189 (56.2)	98 (29.1)	49 (14.5)	336 (74.7)	10.70	.001
	ไม่ใช่	51 (44.7)	48 (42.1)	15 (13.2)	114 (25.3)		
	รวม	240 (53.3)	146 (32.4)	64 (14.2)	450 (100.0)		
ปัจจัยด้านกายภาพ							
1. นักเรียนติดยาเสพติดมีสาเหตุมาจากภายในโรงเรียน	ใช่	150 (60.5)	70 (28.2)	28 (11.3)	248 (55.1)	11.84	.001
	ไม่ใช่	92 (45.5)	86 (42.5)	24 (11.8)	202 (44.9)		
	รวม	242 (53.8)	156 (34.7)	52 (11.6)	450 (100.0)		
2. ครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่นจะทำให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด	ใช่	145 (55.5)	86 (32.9)	30 (14.5)	261 (58.0)	6.91	.009
	ไม่ใช่	94 (49.7)	78 (41.2)	17 (8.9)	189 (42.0)		
	รวม	239 (53.1)	164 (36.4)	47 (10.4)	450 (100.0)		

p < .05

สรุป การทดสอบสมมติฐาน มีรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ข้อมูลทั่วไปมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี พบว่า เพศ สถานภาพสมรสของบิดามารดา และจำนวนเวลาที่นักเรียนอยู่กับครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านต่างๆ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี มีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยด้านสื่อกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด พบว่า ปัจจัยด้านสื่อมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด 5 ข้อ ดังนี้ สื่อโฆษณาที่มีภาพ และเสียงน่าหวาดกลัวทำให้นักเรียนไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เว็บไซต์ที่มีการสอดแทรกเนื้อหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับยาเสพติดทำให้นักเรียนรู้จักป้องกันตนเองจากยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ควรมีการติดป้ายโฆษณา (คัทเอ้าท์) ตามสถานที่ที่วัยรุ่นชอบไปทำกิจกรรม และดารา นักร้อง หรือบุคคลที่วัยรุ่นสนใจสามารถเป็นแบบอย่างในการต่อต้านยาเสพติด นอกจากนี้สื่อที่มีอิทธิพลต่อการป้องกันยาเสพติด ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยด้านจิตวิทยากับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด พบว่า ปัจจัยด้านจิตวิทยามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด 4 ข้อ ดังนี้ เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนมักจะขอคำปรึกษาจากคนใกล้ชิดโดยไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด นักเรียนมีวิธีเตรียมความพร้อมก่อนสอบเพื่อลดความวิตกกังวล และนักเรียนทราบว่าควรหา กิจกรรมใดทำเพื่อความเพลิดเพลินยามว่าง นอกจากนี้การที่นักเรียนติดยาเสพติดนั้นเนื่องมาจากการอยากทดลองเพื่อหาประสบการณ์ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยด้านสังคมกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด พบว่า ปัจจัยด้านสังคมมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด 3 ข้อ ดังนี้ นักเรียนจะไม่ยอมรับผู้ที่ติดยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมที่มีการณรงค์ต่อต้านยาเสพติด นอกจากนี้กิจกรรมการรณรงค์ ป้องกันยาเสพติดจำเป็นต้องจัดขึ้นทุกองค์กร มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยด้านกายภาพกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด พบว่า ปัจจัยด้านกายภาพมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด 2 ข้อ ดังนี้ นักเรียนติดยาเสพติดมีสาเหตุมาจากภายใน โรงเรียน ชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่มีแหล่งซื้อและขายสารเสพติด และครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่นจะทำให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อวิจารณ์

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี มีประเด็น และข้อวิจารณ์ ดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านต่างๆ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี มีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยด้านสื่อ

ปัจจัยด้านสื่อมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด พบว่า นักเรียนให้ความสำคัญต่อสื่อป้องกันยาเสพติด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สื่อต่างๆ มีความน่าสนใจ และมีองค์ประกอบที่ทำให้ผู้รับสารสามารถเรียนรู้หรือรับข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ประหยัดเวลา และตรงเป้าหมายมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชิษฐา ลั่นซ้าย และสุกิด ลั่นซ้าย (2540) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการมีพฤติกรรมในการ

สื่อสารในเรื่องของความรู้เรื่องยาเสพติดจากสื่อโทรทัศน์ และวิทยุมีความถี่สูงกว่าครู/อาจารย์ และเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับยาเสพติด

2. ปัจจัยด้านจิตวิทยา

ปัจจัยด้านจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด พบว่า นักเรียนมักจะมีความวิตกกังวลต่อการเรียน และเป็นความต้องการของวัยรุ่นที่อยากทดลองและหาประสบการณ์ทำให้ติดยาเสพติดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา นาควัชระ (2537) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นจะมีความต้องการใหม่ๆ หลายอย่าง ซึ่งเป็นไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและอารมณ์ คือ ต้องการประสบการณ์ใหม่ๆ อยากทดลองทำสิ่งต่างๆ ตามเพื่อน เช่น การเสพยาเสพติด เป็นต้น

3. ปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยด้านสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด พบว่า การที่นักเรียนไม่ยอมรับผู้ที่ติดยาเสพติด อาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนหลีกเลี่ยงจากพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติดได้ เพราะวัยรุ่นต้องการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ถ้าคบเพื่อนไม่ดีอาจชักจูงไปในทางเสียได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา นาควัชระ (2537) ที่กล่าวว่าวัยรุ่นจะมีความต้องการใหม่ๆ หลายอย่าง ซึ่งเป็นไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและอารมณ์ คือ ต้องการประสบการณ์ใหม่ๆ อยากทดลองทำสิ่งต่างๆ ตามเพื่อน เช่น การเสพยาเสพติด และนอกจากนี้ การที่นักเรียนให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่มีการณรงค์ต่อต้านยาเสพติดก็เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมไปในทางที่ดี ดังที่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2540) ซึ่งให้เห็นว่าการจัดแหล่งกิจกรรมนันทนาการและแหล่งพักผ่อนหย่อนใจทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาการทางอารมณ์ สังคม จิตใจ และร่างกายได้อย่างเต็มที่

4. ปัจจัยด้านกายภาพ

ปัจจัยด้านกายภาพที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด พบว่า การที่นักเรียนต้องการเลียนแบบคนที่มีชื่อเสียงในสื่อมวลชน กลุ่มเพื่อน ซึ่งมีอิทธิพลสูง โดยเฉพาะวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังปรับตัว ถ้าหากนักเรียนเกิดการเลียนแบบ หรือ

คบเพื่อนที่ไม่ดีเพื่อนก็อาจจะชักจูงไปในทางที่เลื่อมเสียได้ ดังที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2542) ที่ชี้ให้เห็นว่า วัยรุ่นมักจะเลียนแบบจากตัวอย่างค่านิยมทางสังคมที่ไม่ดี เช่น การสูบบุหรี่ ทัศนคติ ฯลฯ และโรงเรียนที่มีนักเรียนใช้สารเสพติด จะต้องมีแหล่งซื้อที่สนองสารเสพติดได้ ได้แก่ แหล่งจำหน่ายที่เป็นห้าง ร้านค้า ตลาด สถานบริการน้ำมัน ฯลฯ นอกจากนี้ การที่ครอบครัวมีความรัก ความอบอุ่นจะทำให้เด็กเรียนห่างไกลยาเสพติด แต่ในทางตรงกันข้าม ครอบครัวที่มีอิทธิพลสูงในการเลี้ยงดู นักเรียนไม่ได้รับความเอาใจใส่หรือได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้องก็อาจเป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้เด็กเรียนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญลักษณ์ บุญความดี (2543) ที่กล่าวว่า ครอบครัวที่เลี้ยงลูกแบบเข้มงวดมากกว่าครอบครัวที่รักลูกจนหลง ซึ่งจากความเป็นจริงแล้วถ้าบิดามารดารักลูกจนหลงก็จะมองไม่เห็นความผิดปกติหรือความเปลี่ยนแปลงของลูก เมื่อลูกเสพยาบ้า หรือแม้จะรู้ว่าลูกเสพยาบ้าก็ไม่กล้าห้ามปราม เพราะรักลูกมากจนเห็นว่าสิ่งที่ลูกทำไม่ผิดยอมทำตามใจลูกทุกอย่าง จากการกระทำดังกล่าวจะเป็นผลทำให้เด็กเรียนมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดยาบ้ามากกว่าบิดามารดาที่เลี้ยงลูกแบบเข้มงวด

การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดปัตตานี

จากการศึกษาการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี พบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอยู่ในระดับดี โดยนักเรียนส่วนใหญ่เลือกปฏิบัติตนได้ถูกต้อง คือ นักเรียนมีหลักเกณฑ์ที่ดีในการพิจารณาเลือกคบเพื่อน รู้จักการให้โอกาสกับเพื่อนที่หลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและได้รับการบำบัดรักษาแล้วให้เข้าร่วมสังคมด้วยเป็นอย่างดี อีกทั้งยังมีการปฏิบัติตามคำขวัญ และคำเชิญชวนต่างๆ ที่ให้เลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และพยายามที่จะหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด โดยพยายามไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวไม่ว่าในกรณีใดโดยเด็ดขาด

การที่นักเรียนมีการปฏิบัติตนในระดับดี อาจเนื่องมาจาก นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดา จึงทำให้มีเวลาในการดูแลเอาใจใส่ตัวนักเรียนเป็นอย่างดี นักเรียนจึงให้ความไว้วางใจ และขอคำปรึกษาจากบิดามารดาอยู่เสมอ เมื่อประสบปัญหาที่ตนเองไม่สามารถแก้ไขได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาวิตรี พิริยะสถิตย์ (2544) พบว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่ช่วยให้นักศึกษาไม่หันไปพึ่งพายาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่บิดามารดา มีความเข้าใจในตัวของผู้ศึกษา ไม่ดูค้ำ ว่ากล่าวนักศึกษาต่อหน้าผู้อื่น ให้ความเคารพในการ

ตัดสินใจของนักศึกษา ให้ความรัก ความเข้าใจกับสมาชิกทุกคนในครอบครัวโดยเท่าเทียมกัน จึงทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย และไม่จำเป็นที่จะต้องไปแสวงหาความสุข จากสิ่งที่มีผิดจึงมีโอกาสเสี่ยงน้อยมากที่จะไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

นอกจากนั้นผลการวิจัย พบว่า นักเรียนให้ความสนใจ และให้ความร่วมมือในการเข้าร่วม กิจกรรมที่สร้างสรรค์และร่วมต่อต้านยาเสพติดอยู่เสมอ ทั้งจากกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น และ หน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจัดขึ้นก็ตาม โดยพยายามชักชวนเพื่อนให้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่ง ของกิจกรรม และช่วยกันเฝ้าหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดอยู่เสมอเมื่อมีโอกาส ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิพันธ์ ตรีภักดิ์ (2544) ที่กล่าวไว้ว่า การสร้างภูมิคุ้มกันในการป้องกันตนเอง และเรียนรู้ การปฏิบัติตนให้พ้นภัยยาเสพติดนั้น เยาวชนหรือวัยรุ่นควรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ เสมอ รู้จักที่จะใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และบุคคลรอบข้าง โดยการทำ กิจกรรมที่สร้างสรรค์ต่างๆ เช่น การเล่นกีฬา ดนตรี อ่านหนังสือ หรือเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ หน่วยงานทั้งของภาครัฐบาลและเอกชนจัดขึ้น รวมทั้งการรู้จักเลือกคบเพื่อน และชักนำกันไป ในทางที่ดี คอยให้สติ และตักเตือนเมื่อเพื่อนกระทำความผิด ทำในสิ่งที่มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของ บุคคลรอบข้าง เพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจให้กับตนเอง (ชะลอศักดิ์ ลักษณะวงษ์ศรี, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญลักษณ์ บุญความดี (2543) พบว่า เมื่อมีเวลาว่างนักเรียนจะทำงาน อุดมคติที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น เช่น การปลูกต้นไม้ เล่นกีฬา และจะเข้าร่วมกิจกรรม วัฒนธรรมต่อต้านยาบ้าด้วยความเต็มใจ รวมทั้งพยายามเฝ้าหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ที่เป็น ประโยชน์เกี่ยวข้องกับยาบ้าอยู่เสมอ

ส่วนประเด็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี พบว่า มี 2 ประเด็นที่น่าสนใจ ที่ระบุนักเรียนจะไป ร่วมงานสังสรรค์กับเพื่อนอยู่เสมอเมื่อมีโอกาส และเมื่อมีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ นักเรียนจะ ปรึกษาเพื่อนทันที ซึ่งการปฏิบัติตนดังกล่าวอาจจะส่งผลให้เกิดภาวะเสี่ยงต่อการเข้าไปยุ่ง เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนได้ หากมีการปฏิบัติตนเป็นปกติวิสัย เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่อยาก รู้อยากเห็น อยากลองหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่ที่ตื่นเต้นให้กับชีวิต ต้องการความเป็นอิสระ มี ความเป็นตัวของตัวเองสูง มักที่จะใช้อารมณ์อยู่เหนือเหตุผล ให้ความไว้วางใจกับเพื่อนในวัย เดียวกันมากกว่าบุคคลในครอบครัว จึงเป็นการเสี่ยงอย่างยิ่งที่นักเรียนจะให้ความไว้วางใจกับเพื่อน ให้เข้ามาช่วยตัดสินใจ เกี่ยวกับปัญหาที่ตนเองกำลังประสบอยู่ (พรนิมิต วัฒนนะ, 2546) ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรายาด เหมพัฒน์ (2540) พบว่า ปัจจัยที่มีผลให้วัยรุ่นหญิงในจังหวัด

อ้างทองส่วนใหญ่เสพและติดยาเสพติด คือ การคบเพื่อน ซึ่งส่วนใหญ่จะเริ่มเสพยาเสพติดเมื่อมีอายุระหว่าง 13 – 15 ปี โดยมีเพื่อนเป็นผู้ชักชวนให้เสพ สิ่งเสพติดที่เสพมากที่สุด คือ สุรา และยาบ้า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร พรรครักษ์ (2542) พบว่า ลักษณะข้อมูลทั่วไปของนักเรียนใน ส่วนรูปแบบในการขอความช่วยเหลือจากเพื่อน คือ การต้องการได้รับความกำลังใจจากเพื่อนเมื่อตนเองประสบปัญหา เพราะการได้รับความกำลังใจจากเพื่อนที่สนิท เข้าใจตนเอง เป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนรู้สึกเกิดความมั่นคง อบอุ่นและปลอดภัย เนื่องจากมีคนเข้าใจ และเห็นใจในสิ่งที่ตนเองกำลังประสบปัญหาอยู่ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540)

ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี พบว่า

เพศ ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยอยู่กับใคร รูปแบบที่อยู่อาศัย สภาพสมรสของบิดามารดา กิจกรรมที่นักเรียนชอบทำในยามว่าง และเวลาที่นักเรียนใช้อยู่กับครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด กล่าวคือ เพศหญิงมีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดในระดับดีมากมีสัดส่วนสูงกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ ฉินประสิทธิ์ชัย (2547) ที่กล่าวว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่เป็นเพศหญิงมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาบ้าดีกว่านักเรียนเพศชาย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเพศชายมีธรรมชาติของความคึกคะนอง อยากรู้อยากเห็นอยากทดลองสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ กล้าได้กล้าเสีย ชอบความเสี่ยง ความตื่นเต้น ในขณะที่เพศหญิงมีความสุภาพเรียบร้อย มีความรอบคอบ มีเหตุมีผล มีความคิดไตร่ตรองมากกว่าเพศชาย ทำให้เพศชายมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาบ้ามากกว่าเพศหญิง นักเรียนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันมีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดในระดับดีมากมีสัดส่วนสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณฯ หงษาชาติ (2542) ที่กล่าวว่า นักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดาซึ่งอยู่ด้วยกันทำให้นักเรียนมีความมั่นคงทางอารมณ์ และจิตใจสามารถตรวจตราได้อย่างใกล้ชิด และชี้แจงถึงโทษของการสูบบุหรี่ให้นักเรียนทราบได้ และยังสามารถให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเมื่อเกิดปัญหาได้

นักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา อาศัยอยู่บ้านของครอบครัว/บ้านเช่ามีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดในระดับดีมีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรณูช หงษาชาติ (2542) ที่กล่าวว่า การที่นักเรียนอาศัยอยู่กับบิดามารดาที่อาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ลดลง โดยนักเรียนมีแนวโน้มที่จะได้รับคำแนะนำไปในทางที่ถูกต้อง โดยไม่ต้องใช้บุหรี่เป็นทางออกของปัญหา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญลักษณ์ บุญความดี (2543) ที่กล่าวว่า นักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา ทำให้นักเรียนได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด เมื่อนักเรียนมีปัญหาที่สามารถปรึกษาบิดามารดาได้ ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกว่าตนเองถูกทอดทิ้ง ไม่มีที่พึ่งจึงหันไปพึ่งยาบ้าโดยง่าย และกิจกรรมที่นักเรียนชอบทำในยามว่าง กล่าวคือ การที่นักเรียนนำเวลาไปใช้ในการทำกิจกรรมก็เป็นส่วนหนึ่งที่สามารถป้องกันตนเองจากยาเสพติดได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งรัตน์ พรชัยวัฒนากร (2540) ที่กล่าวว่า การที่วัยรุ่นทำกิจกรรมต่างๆ เป็นจำนวนมาก อาจเกิดจากได้รับการสนับสนุนให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น เกมกีฬา ดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือ ฟังวิทยุและเทป ทำงานบ้าน เป็นต้น ดังนั้นวัยรุ่นที่ทำงานบ้าน อ่านหนังสือ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ จะใช้เวลาสูบบุหรี่น้อยกว่าผู้ที่ไม่ทำงานบ้าน ไม่ดูโทรทัศน์ ไม่อ่านหนังสือ ไม่ฟังวิทยุและเทป นอกจากนี้นักเรียนที่ใช้เวลาอยู่กับครอบครัว 4-11 ชั่วโมงมีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดในระดับดีมากมีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอื่น

ปัจจัยด้านต่างๆ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

จากการศึกษาปัจจัยด้านต่างๆ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี พบว่า

ปัจจัยด้านสื่อ โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต การที่นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงอันตรายจากสื่อประเภทต่างๆ ทั้งสื่อโฆษณา สื่อสิ่งพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต เพื่อให้นักเรียนสามารถป้องกันตนเองจากปัญหาดังกล่าวไม่ให้เกิดขึ้นได้ รวมถึงนักเรียนจะต้องมีทักษะในการที่จะปฏิเสธหรือต่อรองเพื่อมิให้เกิดปัญหาหรือสถานการณ์เหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชิษฐา ลั่นซ้าย และสุคิด ลั่นซ้าย (2540) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการมีพฤติกรรมในการสื่อสารในเรื่องของความรู้เรื่องยาเสพติดจากสื่อโทรทัศน์ และวิทยุมีความถี่สูงกว่าครู/อาจารย์ และเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับยาเสพติด การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดผ่านสื่อเฉพาะกิจ

พบว่า นักเรียนเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อเฉพาะกิจ จากสื่อแต่ละประเภท เช่น CD/เทปเพลง นิทรรศการ สติกเกอร์ วารสารยาเสพติด หนังสือการ์ตูน แผ่นพับ/ใบปลิว และการจัดฝึกอบรม/สัมมนา มีความถี่ในระดับต่ำ อาจเนื่องมาจาก สื่อที่ได้กล่าวถึงข้างต้นนั้น เป็นสื่อที่มีการผลิตเพื่อการเฉพาะกิจ คือ ผลิตเพื่อเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด โดยเฉพาะไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง อีกทั้งมีการผลิตขึ้นมาในจำนวนที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ และมีการแจกจ่ายไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร

ปัจจัยด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด การที่เราสามารถเผชิญกับปัญหา หรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างดี ไม่ว่าจะสถานการณ์นั้นจะปกติ หรือไม่ปกติ สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม จะส่งผลให้พฤติกรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และดำรงชีวิตที่ปกติได้ แต่ถ้าหากไม่สามารถปรับตัว ตลอดจนไม่สามารถเผชิญกับปัญหา และความจริงแห่งชีวิตได้ ทำให้ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข ส่งผลให้มีสุขภาพในรูปแบบต่างๆ เช่น สุขภาพจิตไม่ดี จนบางครั้งต้องหันไปพึ่งยาเสพติด ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวัลย์ ฉินประสิทธิ์ชัย (2547) ที่กล่าวว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันยาบ้าทางบวก มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาบ้าดีกว่านักเรียนที่มีทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันยาบ้าทางลบ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มีความรู้สึกพึงพอใจ ยอมรับ สนับสนุนการป้องกันปราบปราม การบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาบ้า และรู้สึกว่ายาบ้าเป็นสิ่งที่ไม่ดี ตระหนักถึงโทษและอันตรายของยาบ้า มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาบ้าสูงกว่านักเรียนที่รู้สึกไม่ยอมรับ

ปัจจัยด้านสังคมกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด พฤติกรรมที่นำมาหรือเป็นสาเหตุให้เกิดความเสี่ยงต่อการดำเนินชีวิต ทำให้ร่างกายเป็นอันตราย สูญเสียหน้าที่ขาดโอกาสพัฒนาตามปกติ หรือเสียชีวิต วัยรุ่นจะมีพฤติกรรมเสี่ยงมาก เนื่องจากต้องการความสนุกสนาน ตื่นเต้น ทำท่าย ต้องการเป็นที่ยอมรับของคนอื่น อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ใช้จ่ายยาเสพติด หรืออยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ติดยาเสพติด ขาดการบังคับ ไตร่ตรองและการควบคุมตนเอง การเข้าใจและหาทางป้องกันพฤติกรรมในวัยรุ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมและผลเสียหายที่จะเกิดตามมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเนติลักษณ์ รุ่งศิริวัฒนกิจ (2550) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความสามารถในการปฏิบัติตัวในด้านต่างๆ เช่น การแสดง ความมีน้ำใจต่อผู้อื่น การประพฤติตนให้อยู่ในระเบียบของโรงเรียนเพื่อให้ได้รับกำลังใจ การยอมรับความช่วยเหลือ การสนับสนุน และการส่งเสริมจากบุคคลในครอบครัว ครู และเพื่อนๆสูง

และมีทักษะเพื่อการได้มาซึ่งแรงสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับมาก น่าจะมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ลดลง

ปัจจัยด้านกายภาพกับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด โดยทั่วไปผู้ที่คิดสารเสพติดมักมีสาเหตุจากขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว มีจิตใจอ่อนแอ ไม่หนักแน่น มีความคิดคะนอง อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง อยากอวดเพื่อน คิดว่าเป็นสิ่งที่โก้เก๋หรือแสดงความเป็นชาย นอกจากนี้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีผู้ใช้และผู้ขายสารเสพติดกันมาก มีเพื่อนฝูงที่ใช้สารเสพติด มีสิ่งยั่วยุ แหล่งบันเทิงเรีงรมย์ซึ่งเป็นแหล่งที่มักมีสารเสพติดใช้กัน ตลอดจนความรู้เท่าไม่ถึงการณ์เนื่องจากขาดความรู้ และประสบการณ์อาจถูกเพื่อนหลอกให้เสพหรือไม่รู้ถึงพิษภัยว่าร้ายแรงเพียงใด การที่นักเรียนต้องการเลียนแบบคนที่มีชื่อเสียงในสื่อมวลชน กลุ่มเพื่อน ซึ่งมีอิทธิพลสูงใจสูง โดยเฉพาะวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังปรับตัว ถ้าหากนักเรียนเกิดการเลียนแบบ หรือคบเพื่อนที่ไม่ดีเพื่อนก็อาจจะชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสียได้ ดังที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2542) ที่ชี้ให้เห็นว่าวัยรุ่นมักจะเลียนแบบจากตัวอย่างค่านิยมทางสังคมที่ไม่ดี เช่น การสูบบุหรี่ ภัยสุขภาพ ฯลฯ และโรงเรียนที่มีนักเรียนใช้สารเสพติด จะต้องมีแหล่งซื้อที่สนองสารเสพติดได้แก่ แหล่งจำหน่ายที่เป็นห้าง ร้านค้า ตลาด สถานบริการน้ำมัน เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไป การป้องกันตนเองจากยาเสพติด และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2553 จำนวน 450 คน จากประชากร 3,597 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของวัยรุ่น ตอนที่ 3 การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่า Chi – Square (χ^2) ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี จำนวน 450 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 50.2 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 49.8 ส่วนใหญ่มีอายุ 18 ปี แผนการเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษาส่วนใหญ่ สายศิลป์-ภาษา คิดเป็นร้อยละ 38.2 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.9 นักเรียนได้รับเงินโดยเฉลี่ย 150 บาทต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 72.2 ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่กับบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 76.2 และอาศัยอยู่บ้านของครอบครัวของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 63.7 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 79.1 ระดับการศึกษาของบิดาจบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 36.8 ส่วนระดับการศึกษาของมารดาจบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 34.8 บิดาของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 31.8 และมารดาประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 30.7 ครอบครัวมีรายได้มากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 37.7 กิจกรรมที่นักเรียนชอบทำในยามว่าง คือการอ่านหนังสือ คิดเป็นร้อยละ

30.9 และกิจกรรมที่นักเรียนได้ทำร่วมกับสมาชิกในครอบครัว คือ ทานอาหารร่วมกัน คิดเป็น ร้อยละ 55.3 นอกจากนี้ นักเรียนใช้เวลาอยู่กับครอบครัวในแต่ละวัน 4-7 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 44.0

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของวัยรุ่น

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านสื่อ ด้านจิตวิทยา ด้านสังคม และด้านกายภาพ โดยมีผลการวิจัยดังนี้ คือ

1. ปัจจัยด้านสื่อ

จากการศึกษาทั้งหมด 7 รายการ เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี มีความคิดเห็น ดังนี้ คือ สื่อโฆษณาที่มีภาพ และเสียง น่าหวาดกลัวทำให้นักเรียนไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ร้อยละ 94.0 รองลงมา คือ สื่อประชาสัมพันธ์มีส่วนช่วยให้นักเรียนเข้าใจปัญหาเสพติดในปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น ควรมีการตีพิมพ์โฆษณา (คัทเอ้าท์) ตามสถานที่ที่วัยรุ่นชอบไปทำกิจกรรม การแต่งเพลงโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการรณรงค์เรื่องภัยยาเสพติดสามารถใช้เป็นข้อคิดช่วยลดปัญหาการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมีส่วนร่วมที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 93.8 ดารา นักร้อง หรือบุคคลที่วัยรุ่นสนใจสามารถเป็นแบบอย่างในการต่อต้านยาเสพติด ร้อยละ 84.4 และเว็บไซต์ที่มีการสอดแทรกเนื้อหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับยาเสพติดทำให้นักเรียนรู้จักป้องกันตนเองจากยาเสพติด ร้อยละ 84.2 นอกจากนี้สื่อที่มีอิทธิพลต่อการป้องกันยาเสพติด ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ ร้อยละ 78.2

2. ปัจจัยด้านจิตวิทยา

จากการศึกษาทั้งหมด 6 รายการ เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี มีความคิดเห็น ดังนี้ คือ เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนมักจะขอคำปรึกษาจากคนใกล้ชิดโดยไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ร้อยละ 87.8 นักเรียนทราบว่าการหากิจกรรมใดทำเพื่อความเพลิดเพลินยามว่าง ร้อยละ 84.4 นักเรียนมีวิธีเตรียมความพร้อมก่อนสอบเพื่อลดความวิตกกังวล ร้อยละ 81.6 ยาเสพติดทำให้นักเรียนรู้สึกอ่อนเพลีย หรือเหนื่อยล้า

ร้อยละ 68.0 และการที่นักเรียนคิดยาเสพติดนั้นเนื่องมาจากการอยากทดลองเพื่อหาประสบการณ์ ร้อยละ 56.7 นอกจากนี้ยาเสพติดช่วยสร้างความมั่นใจในตนเองได้ ร้อยละ 51.1

3. ปัจจัยด้านสังคม

จากการศึกษาทั้งหมด 7 รายการ เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี มีความคิดเห็น ดังนี้ คือ กิจกรรมการรณรงค์ ป้องกัน ยาเสพติดจำเป็นต้องจัดขึ้นทุกองค์กรร้อยละ 74.7 นักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมที่มีการรณรงค์ ต่อต้านยาเสพติดร้อยละ 65.6 นักเรียนจะไม่ยอมรับผู้ที่ติดยาเสพติดร้อยละ 60.7 คนที่ติดยาเสพติด เป็นคนที่น่าคบหาสมาคมร้อยละ 56.7 และนักเรียนมักจะคิดเสมอว่าผู้ที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดถือว่าเป็น การแสดงออกถึงความเป็นลูกผู้ชายร้อยละ 52.9 นอกจากนี้การสูบบุหรี่ทำให้นักเรียนเป็นที่ ยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม ร้อยละ 51.3

4. ปัจจัยด้านกายภาพ

จากการศึกษาทั้งหมด 5 รายการ เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี มีความคิดเห็น ดังนี้ คือ เลียนแบบคนดังในสื่อมวลชน ร้อยละ 61.8 ครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่นจะทำให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด ร้อยละ 58.0 นักเรียนติดยาเสพติดมีสาเหตุมาจากภายใน โรงเรียน ชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่มีแหล่งซื้อและขาย สารเสพติดร้อยละ 55.1 และเมื่อนักเรียนผิดหวังบางครั้งจึงหันไปพึ่งยาเสพติดร้อยละ 45.6 นอกจากนี้คนที่ติดยาเสพติดเพราะเนื่องมาจากสมาชิกภายในครอบครัวติดยาเสพติดร้อยละ 36.9

การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใน จังหวัดปัตตานี

จากการศึกษาการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี โดยจำแนกระดับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกัน ตนเองจากยาเสพติดออกเป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด และต่ำกว่า เกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี ร้อยละ 34.45 มี การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอยู่ในระดับดี รองลงมาร้อยละ 25.11 มีการ

ปฏิบัติตนอยู่ในระดับปานกลาง และมีเพียงร้อยละ 21.78 ที่มีการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักเรียนที่อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด ระบุว่า นักเรียนจะไปร่วมงานสังสรรค์กับเพื่อนอยู่เสมอเมื่อมีโอกาส เมื่อมีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ นักเรียนจะรีบปรึกษาเพื่อนทันที และวันหยุดพิเศษหรือวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ นักเรียนจะนัดเพื่อนเพื่อไปเที่ยวตามศูนย์การค้าหรือสถานบันเทิงต่างๆ อยู่เสมอและหลังเลิกเรียนนักเรียนและกลุ่มเพื่อนมักชักชวนกันไปเดินเที่ยวตามศูนย์การค้าเพื่อคลายความเครียดอยู่เสมอ

การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดดังต่อไปนี้

เพศ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยอยู่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รูปแบบที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถานภาพสมรสของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กิจกรรมที่นักเรียนชอบทำในยามว่าง (งานอดิเรก) มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านสื่อ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านจิตวิทยา มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยด้านสังคม มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านกายภาพ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ครู/อาจารย์ สถานศึกษา และหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ การรณรงค์ต่อต้าน และการป้องกัน รวมทั้งการผลิตสื่อประเภทต่างๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ดังนี้

1. คณะหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ควรให้ความสำคัญและคำนึงถึงประสิทธิภาพของสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรจะให้ข้อมูลผ่านสื่อที่นักเรียนมีความถนัดในการเปิดรับข้อมูลที่มีความสำคัญมากกว่าสื่อประเภทอื่น เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2. บุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียนไม่ว่าจะเป็นบิดามารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ควรใช้เวลาดูแลเอาใจใส่ และตรวจตราอย่างใกล้ชิดถึงเรื่องยาเสพติดของนักเรียน เพราะเมื่อนักเรียนผิดห้วงบางครั้งจึงหันไปพึ่งยาเสพติด

3. สถานศึกษา โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรม จัดฝึกอบรม โดยเนื้อหาที่ควรมีการเน้นและนำมาเผยแพร่เพื่อเสริมทักษะความรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมาย ควรเน้นในเรื่อง อันตรายของยาเสพติดแต่ละประเภท บทลงโทษตามกฎหมายเกี่ยวกับผู้ค้า และผู้เสพ การจับกุมผู้ค้า จัดนิทรรศการเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ และนำเวลาว่างมาใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรมจึงมีผลทำให้การป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนมีสูงขึ้น

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุน และส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดให้กับครู/อาจารย์ และบิดา-มารดา อย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเป็นแหล่งข้อมูลที่มีความสำคัญ และสามารถให้ความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาได้เป็นอย่างดี

5. นักเรียนมักจะคิดเสมอว่าผู้ที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดถือว่าเป็นการแสดงออกถึงความเป็นลูกผู้ชาย และคนที่ติดยาเสพติดเป็นคนที่น่าคบหาสมาคม ดังนั้นบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว และโรงเรียนก็มีส่วนสำคัญในการปลูกฝังและปรับเปลี่ยนความคิดเห็นทัศนคติ และให้ความรู้แก่เด็กในเรื่องของยาเสพติดอย่างถูกต้อง ตรงตามเป้าหมาย ปัญหาที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของครูที่มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดในสถานศึกษา

2. ศึกษาอิทธิพลของสื่อที่ใช้ในการรณรงค์การป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน

3. ควรมีการวิจัยติดตามผลของโครงการที่ใช้สื่อรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เพื่อศึกษาผลสำเร็จ และแนวทางที่จะนำมาปรับใช้ในสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดในปัจจุบัน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กัญญา ภูระหงษ์. 2545. การใช้วิธีเจริญสติตามหลักการพระพุทธศาสนาในผู้ป่วยหญิงคิดสารแอมเฟตามีน โรงพยาบาลธัญญารักษ์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กันยา สุวรรณแสง. 2542. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: อักษรพิทยา.

เกษม จันทร์น้อย. 2537. สื่อประชาสัมพันธ์. ม.ป.ท.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2544. เลี้ยงลูกวัยปรีวัยไม่ให้เลี้ยงตกขอบ. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชตมีเดีย.

_____. 2545. สร้างชุมชนนิยม ช่วยเยาวชนไทยห่างไกลยาเสพติด. วารสารสำนักงาน ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 17: 70-74.

กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา. 2533. ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ของนักเรียนนักศึกษา. (อัดสำเนา).

คณะกรรมการการบริหารเครือข่ายองค์กรวิชาการสารเสพติด สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. 2551. สถานภาพการใช้สารเสพติด. กรุงเทพมหานคร: จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.

คณะกรรมการการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด. 2533. ความรู้เกี่ยวกับยาและสารเสพติด. (Online). www.oncb.go.th, 13 สิงหาคม 2553.

คลังบทเรียน. 2554. ปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ และความปลอดภัย. (Online). <http://www.thaigoodview.com/node/52146>, 14 เมษายน 2554.

ความรู้เรื่องโรคทางจิตเวชและปัญหาพฤติกรรม. 2550. พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น.

(Online). http://www.psyclin.co.th/new_page_78.htm, 14 เมษายน 2554.

จิตรรา ธนสารเสถณี. 2541. การสื่อสาร ความรู้ ทักษะคติ และทักษะการปฏิเสธสิ่งเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขา 20 นิเทศศาสตร์พัฒนาการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิราภรณ์ ม่วงพรรณ. 2545. ประสิทธิภาพโปรแกรมสุขศึกษาเพื่อส่งเสริมการเข้ารับบริการบำบัดรักษาสารเสพติด ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย อำเภอทางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิราภรณ์ อารยะรังสฤษฏ์. 2539. จิตวิทยาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ฉวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม. 2527. พัฒนาการวัยรุ่นและบทบาทครู. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชวีศา หนูคง. 2544. การเปิดรับการสื่อสาร ทักษะคติ ความรู้และพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของวัยรุ่นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. รายงานการวิจัย, สถาบันราชภัฏยะลา.

ชลอศักดิ์ ลักษณะวงษ์ศรี. 2545. ความสุขหายไปไหน. เอกสารเผยแพร่ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สารพันสรรมาฝาก. 3: 5.

ชуда จิตพิทักษ์. 2525. พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสารมวลชน.

แหล่ม บุญลุ่ม, สมชาติ เจริญวิราศพงษ์, เลิศชัย ดันเจริญรุ่งเรือง และ ทองเปลว ยอดขำ. 2541. สภาพความรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติด และการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนพื้นที่เป้าหมาย. ศูนย์เวชศึกษา, สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงจังหวัดราชบุรี.

ตำรวจภูธรจังหวัดอุดรดิตถ์. 2553. ชนิดของยาเสพติด. (Online).

www.uttaradit.police.go.th/ya002_1.html, 28 สิงหาคม 2553.

ทศพร ประเสริฐสุข. 2542. ความฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ธราดล เหมพัฒน์. 2540. ปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติดของวัยรุ่นหญิงในจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธีรพงษ์ คำพูน. 2545. ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางสังคมกับพฤติกรรมของวัยรุ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นภาพรณ อัจฉริยะกุล และ วิจิตร ภักดีรัตน์. 2532. สื่อวิทยุโทรทัศน์. (Online).

www.images.kusumasupan.multiply.multiplycontent.com, 24 สิงหาคม 2553.

นิรมล เปลี่ยนจำรูญ, มยุรี ทองสงฆ์, ชุติมา รัตนกุล, วรณรา จันทาไล, อุดลย์ อยู่พรหม และ พูลยศ ณ พัทลุง. 2543. รายงานผลการวิจัยสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาบ้าในสถานศึกษา. กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ.

เนติลักษณ์ รุ่งศิริวัฒนกิจ. 2550. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นงลักษณ์ สุธรรมรักษ์. 2545. ประสิทธิภาพโปรแกรมสุศึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการเสพยาบ้าในนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นวลลออ สุภาพล. 2541. **ทฤษฎีบุคลิกภาพ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ประมวลศิลป์. อ้างถึง

Maslow, A. H. 1970. **A Theory of Human Motivation**.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2540. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 7.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ และทำปกเจริญผล.

ประชิด ทิณบุตร. 2539. **การออกแบบกราฟิก**. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.

ประสาธ อิศรปรีดา. 2532. **จิตวิทยาวัยรุ่น**. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์.

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์. 2532. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนวัยรุ่น**. นนทบุรี: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เพ็ญลักษณ์ บุญความดี. 2543. **ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาศาสตร์ศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรทิพย์ วรกิจโกคาทร. ม.ป.ป. **สื่อประชาสัมพันธ์**. อ้างถึง เกษม จันทรน้อย. 2537: 25.

พรนิมล วัฒนนะ. 2546. **วัยรุ่นกับการเที่ยวกลางคืน**. วารสารข่าวสารกรมสุขภาพจิต. 10: 4.

มลวิภา ทรงวุฒิศิลป์. 2539. **จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

ยุทธ นุชสวัสดิ์. 2542. **การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาบ้าในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาศาสตร์ศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โยธิน ศันสนยุทธ. 2533. **จิตวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รัตนา พันสนธิ. 2550. การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด. (Online).
22www.oknation.net/blog/print.php?id=231922, 15 มกราคม 2553.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- รุ่งรัตน์ พรชัยวัฒนากร. 2540. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นตอนปลาย
ในมหาวิทยาลัยของรัฐบาล และเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ลัดดาวัลย์ ฉินประสิทธิ์ชัย. 2547. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจาก
ยาบ้าของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรัญญา พงษ์เกษม, นุสรรา กลิ่นจำปา และ มณีรัตน์ อุ่นจันทร์. 2553. ปัญหาพฤติกรรมในวัยรุ่น
(Online). www.thaigoodview.com/library/contest2552/type1/health03/07/1-6. html,
3 พฤษภาคม 2553.
- วิชา มหาคุณ. 2551. การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด การสร้างเครือข่าย การส่งต่อ การ
ติดตาม และประเมินผลเด็ก เยาวชน ครอบครัว ชุมชน และสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยา นาควัชระ. 2537. หมอวิทยาช่วยแก้ปัญหาการเลี้ยงลูกและวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์บริษัทเพียรพัฒนาพริ้นติ้ง จำกัด.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สารานุกรมเสรี. 2553ก. บุหรี่. (Online). www.th.wikipedia.org/wiki/บุหรี่, 24 สิงหาคม 2553.

สารานุกรมเสรี. 2553ข. ยาบ้า. (Online). www.th.wikipedia.org/wiki/ยาบ้า, 24 สิงหาคม 2553.

_____. 2553ค. สิ่งเสพติด. (Online). [www.th.wikipedia.org/wiki](http://www.th.wikipedia.org/wiki/สิ่งเสพติด), 4 มีนาคม 2553.

_____. 2553ง. สุรา. (Online). www.th.wikipedia.org/wiki/สุรา, 24 สิงหาคม 2553.

สุขศึกษา. 2553. ความปลอดภัยในชีวิต. (Online). <http://kroogate.koon9.com/lesson3.html>,
14 เมษายน 2554.

สุชา จันทน์เอม. 2529. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

_____. 2539. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

_____. 2540. จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิช จำกัด.

_____. 2541. จิตวิทยาวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา.

สุทธิพันธ์ ตรีกรไพจิตร. 2544. ยาเสพติดอันตรายของคนรุ่นใหม่. กรุงเทพมหานคร: ประสานมิตร.

สุนทร พรรครักษ์. 2542. การมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา: กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุพรรณยา สุวรรณชาติ. 2548. การรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคหกรรมศาสตรศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สุภาพ นิตราภรณ์. 2552. เอกสารประกอบการสอนวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางคหกรรมศาสตร์. ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัดสำเนา) อ้างถึง Krejcie R.V. and D.W. Morgan. 1970. **Education and Psychological Measurement**. 30: 607-610.
- สุรพงษ์ ชูเดช. 2544. เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาทั่วไป. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. (อัดสำเนา) อ้างถึง G. Stangley Hall. 1924. พัฒนาการเด็กและวัยรุ่น. 2: 15-16.
- สุรางค์ จันทน์เอม. 2527. **สุขวิทยาจิต**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดอักษรบัณฑิต.
- สมเชษฐ์ บมไต้. 2542. การประเมินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต นโยบายและการวางแผนสังคม, มหาวิทยาลัยเกริก.
- สมนึก หมัดระหมาน และ อาวุธ ปาลีพิชัย. 2553. การป้องกันปัญหายาเสพติด. (Online). www.police8.pookpui.com/web08/images/stories/doc/13a.doc, 9 พฤษภาคม 2553.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1. 2553. ข้อมูลจำนวนนักเรียน. (Online). www.pattani1.go.th/ptn1, 13 สิงหาคม 2553.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2. 2553. ข้อมูลจำนวนนักเรียน. (Online). www.pattani2.go.th/ptn2, 13 สิงหาคม 2553.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. 2551. พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์. (Online). www.krisdika.go.th/data/law/law2/%C008/%C008-20-2551-a0001.pdf, 24 สิงหาคม 2553.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานนายกรัฐมนตรี. 2543. รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปีงบประมาณ 2542. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. 2542. **เรียนรู้เรื่องยาเสพติดชีวิตปลอดภัย.**
กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.

อัญชิษฐา ลั่นซ้าย และ สุจิต ลั่นซ้าย. 2540. **ผลการศึกษารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ.** สำนักงานนโยบายและแผน, สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

อภิชา เสวักศักดิ์. 2553. **เจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี. สัมภาษณ์,** 10 สิงหาคม 2553.

อรนุช หงษาชาติ. 2542. **ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อรวรรณ ปิณฑโรวาท. 2542. **การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอี่ยมเดือน ไชยหาญ. 2542. **ลักษณะเครือข่ายชุมชนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน.** วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Anonymous. 2002. **National Survey on Drug Use and Health, Substance Abuse and Mental Health Services Administration.** (Online).

www.oas.samhsa.gov/nhsda/2k2nsduh/Rrsults/2k2Results.htm, 18 May 2010.

Atkinson, R. L. , R. C. Atkinson and E. R. Hilgard. 1983. **Introduction to Psychology.**
New York: Harcut Brace Jovanovich Publishers.

Smelser, N. J. 1981. **Sociology.** New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

ภาคผนวก ก

รายชื่อโรงเรียนที่เก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

รายชื่อโรงเรียนที่เก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในจังหวัดปัตตานี

1. โรงเรียนเบญจมราชูทิศ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	120	คน
2. โรงเรียนปทุมคงคานุสรณ์	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	120	คน
3. โรงเรียนสะนอพิทยาคม	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	120	คน
4. โรงเรียนโพธิ์คีรีราชศึกษา	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	120	คน
รวม		480	คน

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ 0513.109/

ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

50 พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

มกราคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน

ด้วย นางสาวหทัยทิพย์ มนต์พิทักษ์ชัย นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาคหกรรมศาสตรศึกษา
ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย
ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี” ภายใต้การควบคุมของ

1. ดร. อังคณา อ่อนบุญเอื้อ ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.ชีพสมน รังสยาธร กรรมการสาขาวิชาเอก

การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ จำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้งานวิจัย
สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ภาควิชาอาชีวศึกษา พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถที่จะให้
คำแนะนำและตรวจแบบสอบถามได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำไปปรับปรุงและแก้ไขให้มีความถูกต้อง
และสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตด้วย และขอขอบพระคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.สุรชัย จิวเจริญสกุล)

หัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร. 0-2942-8256 หรือ 0-2942-8200 ต่อ 1803,1871

ภาคผนวก ค
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม

1. ผศ.ดร. นิตร์ศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผล
การศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. นายแพทย์สรายุทธ์ บุญชัยพานิชวัฒนา ผู้อำนวยการศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดอุดรธานี
3. ผศ.ดร. ทิพย์วัลย์ สุรินยา อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. นายแพทย์ธนุรัตน์ พุทธชาติ รองผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการ
ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดสงขลา

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ 0513.109/

ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

50 พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

มกราคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการทดสอบเครื่องมือเพื่อทำวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์
เรียน

ด้วย นางสาวหทัยทิพย์ มนต์พิทักษ์ชัย นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาคหกรรมศาสตรศึกษา
ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย
ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี” ภายใต้การควบคุมของ

1. ดร. อังคณา อ่อนบุญเอื้อ ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.ชีพสมน รังสยาธร กรรมการสาขาวิชาเอก

การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ จะต้องดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลายที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ 2/2553 ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบ
ขั้นตอนที่ถูกต้องเหมาะสม ภาควิชาอาชีวศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาต
ให้นิสิตได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่านเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และ
สังเคราะห์เรียบเรียงประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตด้วย และขอขอบพระคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.สุรชัย จิวเจริญสกุล)

หัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร. 0-2942-8256 หรือ 0-2942-8200 ต่อ 1803,1871

ภาคผนวก จ
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี

แบบสอบถามฉบับนี้ใช้เพื่องานวิจัยเท่านั้น

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา ข้อมูลทั่วไป ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี เพื่อนำผลจากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการให้ความรู้ ความเข้าใจ และเป็นแนวทางในการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับ ไม่มีการเผยแพร่เป็นรายบุคคล หรือไม่ระบุชื่อผู้ใด จะใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

แบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของวัยรุ่น

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด

ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากนักเรียนในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามความเป็นจริง และขอขอบคุณทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นางสาวหทัยทิพย์ มนัสพิทักษ์ชัย

นิสิตปริญญาโท คณะครุศาสตร์ศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความ และเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง

2. อายุ ปี

3. แผนการเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษา

☐ สายวิทย์-คณิต	☐ สายศิลป์คำนวณ
☐ สายศิลป์ภาษา	☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมตัวท่านด้วย)

☐ 2-3 คน	☐ 4-6 คน
☐ 7-8 คน	☐ มากกว่า 8 คน

5. นักเรียนได้รับเงินโดยเฉลี่ย บาท/วัน

6. ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยอยู่กับใคร

☐ บิดามารดา	☐ บิดา
☐ มารดา	☐ ญาติ
☐ เพื่อน	☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

7. รูปแบบที่อยู่อาศัย

☐ หอพัก	☐ บ้านเช่า
☐ ห้องแถว	☐ บ้านของครอบครัว
☐ คอนโด	☐ แมนชั่น
☐ อพาร์ทเมนท์	☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

8. สถานภาพสมรสของบิดามารดา

☐ สมรส	☐ แยกกันอยู่/หย่าร้าง
☐ บิดาถึงแก่กรรม	☐ มารดาถึงแก่กรรม
☐ อื่น ๆ (ระบุ)	

9. ระดับการศึกษาของบิดา

☐ ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	☐ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย	☐ อื่น ๆ (ระบุ)

10. ระดับการศึกษาของมารดา

☐ ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	☐ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย	☐ อื่น ๆ (ระบุ)

11. อาชีพของบิดา

☐ รับราชการ	☐ เกษตรกร
☐ รัฐวิสาหกิจ/พนักงานบริษัท	☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ กรรมกร/รับจ้างรายวัน	☐ อื่น ๆ (ระบุ)

12. อาชีพของมารดา

☐ รับราชการ	☐ เกษตรกร
☐ รัฐวิสาหกิจ/พนักงานบริษัท	☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ กรรมกร/รับจ้างรายวัน	☐ อื่น ๆ (ระบุ)

13. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว (รายได้ของสมาชิกทุกคนในครอบครัว ที่มีรายได้แล้วทุกคนรวมกัน)

- ต่ำกว่า 5,000 บาท
- 5,000-10,000 บาท
- 10,001-15,000 บาท
- 15,001-20,000 บาท
- มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป

14. กิจกรรมที่นักเรียนชอบทำในยามว่าง (งานอดิเรก)

☐ เล่นเกม	☐ เล่นInternet
☐ อ่านหนังสือ/การ์ตูน/นิตยสาร/หนังสือพิมพ์	☐ ซ้อมเปียโน
☐ เล่นกีฬา	☐ งานประดิษฐ์
☐ ตกแต่งสวน/ปลูกต้นไม้	☐ ร้องเพลง/ฟังเพลง
☐ ดูทีวี	☐ อื่น ๆ

15. กิจกรรมที่นักเรียนได้ทำร่วมกับสมาชิกในครอบครัว

☐ ทานอาหารร่วมกัน	☐ ดูทีวี
☐ ใส่บาตร/ทำบุญร่วมกัน	☐ ไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ
☐ ทำอาหารร่วมกัน	☐ ซ้อมเปียโน
☐ เล่นกีฬา	☐ อื่น ๆ ระบุ.....

16. ในแต่ละวันนักเรียนใช้เวลาอยู่กับครอบครัว

☐ 1-3 ชั่วโมง	☐ 4-7 ชั่วโมง
☐ 8-11 ชั่วโมง	☐ 11 ชั่วโมงขึ้นไป
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....	

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของวัยรุ่น
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

รายการ	ระดับความคิดเห็น	
	ใช่	ไม่ใช่
ก. ปัจจัยด้านสื่อ		
1. สื่อประชาสัมพันธ์มีส่วนช่วยให้นักเรียนเข้าใจปัญหาเสพติดในปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น		
2. สื่อโฆษณาที่มีภาพ และเสียงน่าหวาดกลัวทำให้นักเรียนไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด		
3. ควรมีการติดป้ายโฆษณา (คัทเอ้าท์) ตามสถานที่ที่วัยรุ่นชอบไปทำกิจกรรม		
4. การแต่งเพลง โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการรณรงค์เรื่องภัยยาเสพติด สามารถใช้เป็นข้อคิดช่วยลดปัญหาการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด		
5. เว็บไซต์ที่มีการสอดแทรกเนื้อหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับยาเสพติดทำให้นักเรียนรู้จักป้องกันตนเองจากยาเสพติด		
6. ดารา นักร้อง หรือบุคคลที่วัยรุ่นสนใจสามารถเป็นแบบอย่างในการต่อต้านยาเสพติด		
7. สื่อทุกชนิด ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ มีอิทธิพลต่อการป้องกันยาเสพติด		
ข. ปัจจัยด้านจิตวิทยา		
1. เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนมักจะขอคำปรึกษาจากคนใกล้ชิดโดยไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด		
2. ยาเสพติดทำให้นักเรียนรู้สึกอ่อนเพลีย หรือเหนื่อยล้า		
3. นักเรียนมีวิธีเตรียมความพร้อมก่อนสอบเพื่อลดความวิตกกังวล		
4. นักเรียนทราบว่าควรหากิจกรรมใดทำเพื่อความเพลิดเพลินยามว่าง		

รายการ	ระดับความคิดเห็น	
	ใช่	ไม่ใช่
5. การที่นักเรียนติดยาเสพติดนั้นเนื่องมาจากการอยากทดลองเพื่อหาประสบการณ์		
6. ยาเสพติดช่วยสร้างความมั่นใจในตนเองได้		
ค. ปัจจัยด้านสังคม		
1. การสูบบุหรี่ทำให้นักเรียนเป็นที่ยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม		
2. นักเรียนจะไม่ยอมรับผู้ที่ติดยาเสพติด		
3. นักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมที่มีการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด		
4. นักเรียนมักจะคิดเสมอว่าผู้ที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดถือว่าเป็นการแสดงออกถึงความเป็นลูกผู้ชาย		
5. กิจกรรมการรณรงค์ ป้องกันยาเสพติดจำเป็นต้องจัดขึ้นทุกองค์กร		
6. คนที่ติดยาเสพติดเป็นคนที่น่าคบหาสมาคม		
7. การติดยาเสพติดไม่ได้เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม		
ง. ปัจจัยด้านกายภาพ		
1. คนที่ติดยาเสพติดเพราะเนื่องมาจากสมาชิกภายในครอบครัวติดยาเสพติด		
2. เมื่อนักเรียนผิดหวังบางครั้งจึงหันไปพึ่งยาเสพติด		
3. นักเรียนติดยาเสพติดมีสาเหตุมาจากภายในโรงเรียน ชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่มีแหล่งซื้อและขายสารเสพติด		
4. ครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่นจะทำให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด		
5. นักเรียนมักจะเลียนแบบคนดังในสื่อมวลชน		

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

กิจกรรม	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1. เมื่อจะเลือกเข้ากลุ่มหรือให้ความสนิทสนมกับเพื่อนกลุ่มใด นักเรียนจะต้องพิจารณาก่อน		
2. เมื่อมีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ นักเรียนจะรีบปรึกษาบิดา-มารดา หรือครูทันที		
3. เมื่อมีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ นักเรียนจะรีบปรึกษาเพื่อนทันที		
4. นอกจากการเรียนนักเรียนจะร่วมทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์เสมอ เช่น เล่นกีฬา เล่นดนตรี เป็นต้น		
5. นักเรียนจะปฏิเสธทันทีเมื่อเพื่อนชักชวนให้ลองเสพยาเสพติด		
6. นักเรียนจะให้ความสนใจ และเฝ้าหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดอยู่เสมอ		
7. นักเรียนจะให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดกับทางโรงเรียนอยู่เสมอ		
8. เมื่อเพื่อนชักชวนให้ไปเที่ยวคิสโก้เทค นักเรียนจะปฏิเสธทันที		
9. เมื่อเพื่อนชักชวนให้ทดลองดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์หรือสูบบุหรี่นักเรียนจะปฏิบัติตาม		
10. นักเรียนจะนำหลักคำสอนของศาสนามาใช้ปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาชีวิตที่เกิดขึ้น ทั้งกับตนเองและบุคคลรอบข้าง		
11. นักเรียนจะไม่หลงเชื่อคำโฆษณา หรือคำชักชวนของบุคคลแปลกหน้าโดยเด็ดขาด		
12. นักเรียนจะคอยให้คำปรึกษา และเตือนสติเพื่อนเสมอ เมื่อเพื่อนหลงผิดหรือเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติด		

กิจกรรม	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
13. เมื่อพบเบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดในแหล่งชุมชนที่นักเรียนอยู่อาศัย จะรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทันที		
14. ถ้ามีโอกาส นักเรียนจะเข้าร่วมฝึกอบรมแกนนำเยาวชน เพื่อต่อต้านยาเสพติดที่จัดโดยหน่วยงานต่างๆ อยู่เสมอ		
15. นักเรียนจะไม่ใช้เวลาว่างไปมั่วสุม และทำตัวให้เสื่อมเสียโดยเด็ดขาด		
16. นักเรียนจะพยายามชักชวนเพื่อนให้เข้าร่วมเป็นแกนนำในการต่อต้านยาเสพติดภายในโรงเรียน และชุมชนที่อยู่อาศัย		
17. เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการใช้ยาในการรักษาอาการเจ็บป่วย นักเรียนจะปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกรก่อนเสมอ		
18. นักเรียนจะไปร่วมงานสังสรรค์กับเพื่อนอยู่เสมอเมื่อมีโอกาส		
19. นักเรียนจะให้ความสนใจ และติดตามข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด อยู่เสมอ		
20. เมื่อมีการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาเพื่อต่อต้านยาเสพติด นักเรียนและเพื่อนจะเข้าร่วมกิจกรรมอยู่เสมอ		
21. นักเรียนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการ “ทูปี นัมเบอร์วัน” เพื่อร่วมต่อต้าน และแก้ปัญหายาเสพติด		
22. เมื่อมีเวลาว่างนักเรียนและครอบครัวจะร่วมทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ร่วมกันอยู่เสมอ		
23. หลังเลิกเรียนเมื่อเพื่อนชักชวนให้ไปเล่นสนุกเกอร์ นักเรียนจะตอบตกลงทันที		
24. นักเรียนจะให้ความสำคัญกับครอบครัวมาเป็นอันดับหนึ่ง ในวันพิเศษและโอกาสสำคัญต่าง ๆ ในชีวิต		
25. วันหยุดพิเศษ หรือวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ นักเรียนจะนัดเพื่อนเพื่อไปเที่ยวตามศูนย์การค้า หรือสถานบันเทิงต่าง ๆ อยู่เสมอ		
26. นักเรียนจะหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด โดยพยายามหลีกเลี่ยงให้ไกลจากแหล่งผลิต แหล่งจำหน่าย และแหล่งมั่วสุม		

กิจกรรม	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
27. เมื่อมีเพื่อนที่ได้รับการบำบัดยาเสพติดจนหาย นักเรียนจะให้โอกาสและต้อนรับให้เข้าร่วมสังคมด้วยเป็นอย่างดี		
28. นักเรียนจะปฏิบัติตามคำขวัญในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด คือ “เทห์แบบคนรุ่นใหม่ ไม่ใช่ยาเสพติด”		
29. นักเรียนช่วยสอดส่องว่าในชุมชนที่อยู่อาศัย มีแหล่งจำหน่าย หรือ แหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นหรือไม่		
30. เมื่อมีปัญหาครอบครัว นักเรียนจะประชดบิดา-มารดา โดยการ ใช้ยาเสพติด		
31. นักเรียนจะทำให้เพื่อนยอมรับด้วยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การเสพยา		
32. หลังเลิกเรียน นักเรียนและกลุ่มเพื่อนมักชักชวนกันไปเดินเที่ยวตามศูนย์การค้า เพื่อคลายความเครียดอยู่เสมอ		

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

วัน เดือน ปี เกิด

วันจันทร์ที่ 18 พฤศจิกายน 2528

สถานที่เกิด

จังหวัดสงขลา

การศึกษา

ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต (คหกรรมศาสตร์)

สาขาวิชาเอก คหกรรมศาสตร์ หลักสูตร 5 ปี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

